

Koliko stane prosti čas

POSLOVNO-KOMERCIALNA ŠOLA CELJE

Poklicna in strokovna šola

KOLIKO STANE PROSTI ČAS

Avtorici:

Maja Mernik, 3. c

Patricija Vrenko, 3. c

Mentorica:

Andreja Rom, univ. dipl. ekon.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2009

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujema najini mentorici, profesorici Andreji Rom, za pomoč, trud ter koristne predloge in nasvete pri izdelavi raziskovalne naloge. Zahvaljujema se tudi profesorici Tanji Štante Benčina za lektoriranje besedila ter profesorju Stanetu Vizjaku za pomoč pri prevodu anket v angleški jezik.

Prav tako se zahvaljujema strokovnjakoma, gospodu Tomažu Žnuderlu in gospe Kseniji Centa, za njuno strokovno mnenje ter na koncu še tudi vsem anketiranim, ki so nama pomagali pridobiti nova spoznanja o pomenu prostega časa.

KAZALO

POVZETEK	6
1 UVOD	7
1.1 OPREDELITEV PODROČJA IN NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE	7
1.2 CILJI V RAZISKOVALNI NALOGI	8
1.2.1 Cilji v teoretičnem delu naloge	8
1.2.2 Cilji v empiričnem delu	8
1.3 OPREDELITEV HIPOTEZ	9
1.4 METODE RAZISKOVALNEGA DELA	10
1.5 OMEJITVE PRI RAZISKOVALNEM DELU	10
2 TEORETIČNI DEL	11
2.1 POJEM IN POMEN PROSTEGA ČASA	11
2.2 PROSTI ČAS SKOZI ČAS	15
2.2.1 Prosti čas danes	16
2.3 PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA	18
2.3.1 Mladostniki	18
2.4 DELITEV PROSTEGA ČASA	20
2.4.1 Prehodni čas	20
2.4.2 Urnik oziroma načrtovanje	20
2.5 FUNKCIJE PROSTEGA ČASA	21
2.6 KAKO IZKORISTITI ČAS?	22
2.6.1 Kakovostno preživljanje prostega časa in preprečevanje prestopniških ravnanj mladih	22
2.6.2 Zabava, razvedrilo	23
2.6.3 Sprostitev – zabava	24
2.6.4 Relaksacija in dejavnost	25
2.6.5 Igra	25
2.7 PROBLEM PREŽIVLJANJA PROSTEGA ČASA	26
2.8 PASTI, KI PREŽIJO NA MLADE	27
2.9 ČLOVEK KUPUJE RAZVEDRILLO IN PROSTI ČAS	29
2.10 ČLOVEKOVE POTREBE IN PROSTI ČAS	29
2.11 LAKEINOVO VPRAŠANJE – OPTIMALNA ORGANIZACIJA DELA	30
2.12 POPOLNOMA NA »IZI« KOT ABC	30
2.12.1 Uspešnejši bomo, če ...	31
2.12.2 Kako obvladati čas?	31
2.13 KAM PO POMOČ	33
3 EMPIRIČNI DEL	34
3.1 NAČIN IZVEDBE ANKETE	34
3.1.1 Severna Irska	34
3.1.2 Slovenija	34
3.2 PRIKAZ ANALIZE PODATKOV	35
3.3 OVREDNOTENJE HIPOTEZ	160

4 ZAKLJUČEK	161
5 LITERATURA IN VIRI	164
6 INTERVJU (g. Tomaž Žnuderl, ga. Ksenija Centa)	165
7 PRILOGE	171

KAZALO SLIK

SLIKA ŠT. 1: MLADI IN TEHNOLOGIJA	13
SLIKA ŠT. 2: VSE ZA ALKOHOL IN CIGARETE	15
SLIKA ŠT. 3: SPROŠČANJE MLADIH NA ŠPORTNEM IGRIŠČU	19

KAZALO GRAFOV

GRAF ŠT. 1: PRIKAZ ANKETIRANCEV PO SPOLU	36
GRAF ŠT. 2: PRIKAZ ANKETIRANCEV PO SPOLU	37
GRAF ŠT. 3: POJMOVANJE PROSTEGA ČASA MLADIH	40
GRAF ŠT. 4: POJMOVANJE PROSTEGA ČASA MLADIH	41
GRAF ŠT. 5: DEJAVNOSTI MLADIH V PROSTEM ČASU	45
GRAF ŠT. 6: DEJAVNOSTI MLADIH V PROSTEM ČASU	46
GRAF ŠT. 7: NAJPOGOSTEJŠI NAČIN KLEPETANJA MLADIH	50
GRAF ŠT. 8: NAJPOGOSTEJŠI NAČIN KLEPETANJA MLADIH	51
GRAF ŠT. 9: PRILJUBLJENOST KOMUNIKACIJE (OSEBNO, TELEFON)	55
GRAF ŠT. 10: PRILJUBLJENOST KOMUNIKACIJE (OSEBNO, TELEFON)	56
GRAF ŠT. 11: UPORABA TELEFONA	58
GRAF ŠT. 12: UPORABA TELEFONA	59
GRAF ŠT. 13: POGOSTOST PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ	63
GRAF ŠT. 14: POGOSTOST PITJA ALKOHOLNIH PIJAČ	64
GRAF ŠT. 15: POGOSTOST KAJENJA CIGARET	67
GRAF ŠT. 16: POGOSTOST KAJENJA CIGARET	68
GRAF ŠT. 17: DENAR, ZAPRAVLJEN ZA POŽIVILA	72
GRAF ŠT. 18: DENAR, ZAPRAVLJEN ZA POŽIVILA	73
GRAF ŠT. 19: ČAS, KO DIJAKI ZAPRAVIJO NAJVEČ DENARJA	75
GRAF ŠT. 20: ČAS, KO DIJAKI ZAPRAVIJO NAJVEČ DENARJA	76
GRAF ŠT. 21: RAČUNALNIK IN NJEGOV NAMEN	78
GRAF ŠT. 22: RAČUNALNIK IN NJEGOV NAMEN	79
GRAF ŠT. 23: ČAS, KI GA MLADI PREŽIVIJO ZA RAČUNALNIKOM	83
GRAF ŠT. 24: ČAS, KI GA MLADI PREŽIVIJO ZA RAČUNALNIKOM	84
GRAF ŠT. 25: DO KDAJ SO MLADI ZA RAČUNALNIKOM	87
GRAF ŠT. 26: DO KDAJ SO MLADI ZA RAČUNALNIKOM	88
GRAF ŠT. 27: NADZOROVANJE IN OMEJEVANJE STARŠEV, KAJ MLADOSTNIKI POČNO NA RAČUNALNIKU	92
GRAF ŠT. 28: NADZOROVANJE IN OMEJEVANJE STARŠEV, KAJ MLADOSTNIKI POČNO NA RAČUNALNIKU	93
GRAF ŠT. 29: PRIMER PREPOVEDI RAČUNALNIKA	97
GRAF ŠT. 30: PRIMER PREPOVEDI RAČUNALNIKA	98
GRAF ŠT. 31: ČAS, KO SE MLADOSTNIKI POGOVARJAJO S STARŠI	102
GRAF ŠT. 32: ČAS, KO SE MLADOSTNIKI POGOVARJAJO S STARŠI	103
GRAF ŠT. 33: ČAS, KI GA MLADOSTNIKI PREŽIVIJO S STARŠI	105
GRAF ŠT. 34: ČAS, KI GA MLADOSTNIKI PREŽIVIJO S STARŠI	106
GRAF ŠT. 35: KOMUNIKACIJA MLADOSTNIKOV IN STARŠEV	109
GRAF ŠT. 36: KOMUNIKACIJA MLADOSTNIKOV IN STARŠEV	110
GRAF ŠT. 37: SPREMLJANJE TELEVIZIJE	113
GRAF ŠT. 38: SPREMLJANJE TELEVIZIJE	114
GRAF ŠT. 39: ZVRSTI, KI JIH MLADI SPREMLJAJO PO TELEVIZIJI	118
GRAF ŠT. 40: ZVRSTI, KI JIH MLADI SPREMLJAJO PO TELEVIZIJI	119
GRAF ŠT. 41: DO KDAJ SO MLADI PRED TELEVIZIJO	122
GRAF ŠT. 42: DO KDAJ SO MLADI PRED TELEVIZIJO	123
GRAF ŠT. 43: NADZOROVANJE V ŠOLI	127
GRAF ŠT. 44: NADZOROVANJE V ŠOLI	128
GRAF ŠT. 45: OBŠOLSKO DELO PREKO ŠTUDENTSKEGA SERVISA	131
GRAF ŠT. 46: OBŠOLSKO DELO PREKO ŠTUDENTSKEGA SERVISA	132
GRAF ŠT. 47: USKLAJEVANJE DELA S ŠOLSKIMI OBVEZNOSTMI	135
GRAF ŠT. 48: USKLAJEVAJE DELA S ŠOLSKIMI OBVEZNOSTMI	136

Koliko stane prosti čas

GRAF ŠT. 49: NAJPOGOSTEJE ZAPRAVLJEN DENAR	140
GRAF ŠT. 50: NAJPOGOSTEJE ZAPRAVLJEN DENAR	141
GRAF ŠT. 51: OSTANEK ZASLUŽENEGA DENARJA	143
GRAF ŠT. 52: OSTANEK ZASLUŽENEGA DENARJA	144
GRAF ŠT. 53: NAJPOGOSTEJŠI VIRI DENARJA	148
GRAF ŠT. 54: NAJPOGOSTEJŠI VIRI DENARJA	149
GRAF ŠT. 55: NAJPOGOSTEJŠE DEJAVNOSTI MLADIH SKUPAJ S PRIJATELJI	153
GRAF ŠT. 56: NAJPOGOSTEJŠE DEJAVNOSTI MLADIH SKUPAJ S PRIJATELJI	154
GRAF ŠT. 57: KJE SE MLADI NAJPOGOSTEJE DOBIVAJO S PRIJATELJI	158
GRAF ŠT. 58: KJE SE MLADI NAJPOGOSTEJE DOBIVAJO S PRIJATELJI	159

POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva ugotovili, da slovenski in irski dijaki ob besedi prosti čas najpogosteje pomislijo na čas, ko lahko počnejo, kar želijo. Tako slovenski dijaki kot dijaki iz Severne Irske med prostim časom najpogosteje klepetajo po MSN-ju in telefonu. Slovenskim dijakom je pogovor v živo bolj všeč, saj se jim zdi iskrenejši, irski dijaki pa se raje pogovarjajo po telefonu, saj lahko poleg pogovora počnejo še kaj drugega.

Razveseljiv je podatek, da večina dijakov ne kadi, alkoholne pijače pa tako slovenski kot irski dijaki uživajo najpogosteje med vikendi. Slovenski dijaki tako za poživila povprečno tedensko zapravijo do 10 €, irski dijaki pa od 10 € do 20 €, največ denarja pa zapravijo med tednom. Računalnik slovenski dijaki najpogosteje uporabljajo za poslušanje glasbe, medtem ko ga irski največ uporabljajo za igranje računalniških iger. Slovenski dijaki najpogosteje preživijo za računalnikom od 1 do 2 uri dnevno, do 22. ure zvečer, medtem ko irski dijaki kar nad 3 ure dnevno in to vse do 23. ure. Starše obojih dijakov sploh ne zanima, kaj počnejo njihovi otroci na računalniku, niti jim ne omejijo časa na njem, kar se nama zdi skrb vzbujajoče. Mladi spremljajo TV do 23. ure: slovenski dijaki kar vsak dan po 3 ure, medtem ko jo dijaki iz Severne Irske gledajo samo nekajkrat na teden. Žal telesne dejavnosti mladih ne privlačijo več.

Spodbudnejša se nama zdi ugotovitev, da je tako slovenskim kot irskim dijakom komunikacija s starši zelo pomembna, na šoli pa se počutijo preveč nadzorovane. Zaskrbljujoč je podatek, da večina mladih najpogosteje svoj denar zapravi za razna poživila. Za razliko od irskih, ki jim ne ostane nič, uspe slovenskim dijakom v povprečju privarčevati 90 € mesečno.

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV PODROČJA IN NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE

Za izbrano temo sva se odločili, ker je aktualna. Med ljudmi se pojavlja trend hitrega načina življenja, s tem pa tudi ostaja manj časa za sprostitev oziroma relaksacijo. Zaskrbljujoče je dejstvo, da imamo vedno manj časa zase in za svoje potrebe.

Najina raziskovanja bova pričeli s teoretičnim delom, in sicer s pojasnitvijo pojma in pomena prostega časa, predstavili ga bova skozi čas in prikazali njegovo problematiko. Predstavili bova delitev prostega časa in pojasnili njegove funkcije ter prikazali, kako ga najbolje izkoristiti. Ker je prosti čas pomemben dejavnik našega vsakdana, se nama zdi pomembno, da bi se o njem čim bolj poučili ter se naučili, kako ga najbolje izkoristiti.

Raziskovalne naloga se bo nadaljevala s praktičnim delom, v katerem bova raziskovali, kako mladi preživljajo prosti čas, koliko pripravijo za prostočasne dejavnosti in koliko mladostnikov uživa poživila. Zanimali naju bodo tudi odnosi med mladostniki in starši, koliko časa mladostniki preživijo pred televizijo in katere zvrsti programov gledajo, koliko časa se anketiranci ukvarjajo z računalnikom, kaj na njem počnejo ter ali so pri tem omejeni in nadzorovani. Proučevali bova tudi, ali anketiranci poleg šole še delajo preko študentskega servisa ter ali lahko delo usklajujejo skupaj s šolo. Na koncu bova skušali še ugotoviti, kaj mladostniki najpogosteje počnejo s prijatelji in kje se dobivajo.

Živimo v času in okolju, kjer so materialne dobrine vedno bolj pomembne. Zato se bolj posvečamo delu, šoli ... in tako pozabimo na sebe in svoje potrebe. Živimo prehitro, preveč zaposleno, površno. Vedno se nam mudi in ne najdemo dovolj časa zase. Vrženi smo v tok življenja, ki nas obrača in vrtinči, tako da sploh ne utegnemo pomisliti, ali je takšno življenje dobro. Ne vprašamo se, kako smo, kaj je za nas prav in kaj sploh potrebujemo. Na koncu smo vedno preveč zaposleni ter nam tako pogosto zmanjka tisto malo časa »za dušo«, zase.

Vsak človek, tako tudi mi mladi, potrebuje prosti čas, ki ni zapolnjen z obveznostmi in ko lahko počneš, kar želiš. Namenjen je razbremenitvi od naporov v šoli ali pri delu ter drugih vsakodnevnih obveznosti, predstavlja pa tudi čas, ko se lahko svobodno odločamo, kaj bomo počeli.

1.2 CILJI V RAZISKOVALNI NALOGI

1.2.1 Cilji v teoretičnem delu naloge

- Pojasniti pojem in pomen prostega časa.
- Predstaviti prosti čas skozi čas.
- Prikazati problematiko prostega časa.
- Predstavili pasti, ki prežijo na mlade.
- Predstaviti delitev prostega časa.
- Pojasniti funkcije prostega časa.
- Prikazati, kako izkoristiti prosti čas.

1.2.2 Cilji v empiričnem delu

- Ugotoviti, kako preživljajo prosti čas mladostniki.
- Ugotoviti, koliko zapravijo za pristočasne dejavnosti.
- Raziskati, kakšni so odnosi med mladostniki in starši.
- Raziskati, koliko mladostnikov uživa poživila.
- Raziskati, koliko časa mladostniki preživijo pred televizijo in katere zvrsti programov gledajo.
- Raziskati, koliko časa se anketiranci ukvarjajo z računalnikom, kaj na njem počnejo ter ali so pri tem omejeni in nadzorovani.
- Izvedeti, ali anketiranci poleg šole delajo še preko študentskega servisa ter ali lahko delo usklajujejo skupaj s šolo.
- Ugotoviti, kaj mladostniki najpogosteje počnejo s prijatelji in kje se dobivajo.

Vprašalnik sva izdelali v slovenskem in angleškem jeziku. Ugotovili bi radi, kako mladi preživljajo prosti čas ter primerjali slovenske ter severnoirske rezultate.

1.3 OPREDELITEV HIPOTEZ

H1: Dijaki se med prostim časom najpogosteje ukvarjajo s športom.

H2: Za pijačo in cigarete dijaki povprečno porabijo od 10 € do 20 € tedensko.

H3: Dijaki prostega časa, namenjenega računalniku, ne porabijo za šolske namene, temveč za razvedrilo.

H4: Dijakom je komunikacija s starši zelo pomembna, s starši se redno pogovarjajo, z njimi pa preživijo ravno prav časa.

H5: Dijaki vsak dan gledajo televizijo po 2 uri dnevno, spremljajo pa jo do 22. ure.

H6: Anketirani dijaki najpogosteje s prijatelji klepetajo, se družijo in šalijo, zadržujejo pa se najpogosteje v lokalih.

H7: Večina dijakov meni, da so v šoli preveč nadzorovani.

H8: Anketirani dijaki težko sledijo šolskim obveznostim, saj jih večina dela preko študentskega servisa.

H9: Večina anketiranih dijakov ima štipendijo, večino tega denarja pa zapravijo med vikendom za razna poživila (kava, cigarete, alkoholne pijače ...).

1.4 METODE RAZISKOVALNEGA DELA

Za raziskovanje sva v teoretičnem delu uporabili deskriptivno metodo, v praktičnem delu pa analitično metodo z empiričnim sklepanjem. Uporabili sva tako primarne kot sekundarne vire podatkov.

Z empirično metodo sva zbrali primarne podatke s pomočjo vprašalnikov, ki sva jih razdelili dijakom v Londonderryu na Severnem Irskem ter dijakom I. gimnazije v Celju in Poslovno-komercialne šole Celje. V anketni vzorec je bilo vključenih 89 irskih in 429 slovenskih dijakov (111 na I. gimnaziji v Celju ter 318 na PKŠ).

Raziskava na Severnem Irskem je potekala v mesecu novembru 2008, ko sva bili v okviru mednarodnega projekta Leonardo Da Vinci na tritedenski delovni praksi v Londonderryu. Na Poslovno-komercialni šoli Celje ter I. gimnaziji v Celju pa sva vprašalnike razdelili v mesecu januarju 2009.

Kot sekundarni vir podatkov sva uporabili ustrezno strokovno literaturo, članke, dostopne na spletu, ter intervjuje s strokovnjaki s tega področja, s pomočjo katerih sva preučili predvsem pojme in preživljanje prostega časa mladostnikov.

Raziskavo o prostem času sva izvedli v sledečih korakih:

- Najprej sva sestavili hipoteze.
- Sledila je sestava anket za mladostnike.
- Po pridobljenih rešenih anketah je še sledilo zbiranje podatkov iz njih.
- Oblikovanje sklepnih ugotovitev.
- Sestava celotne raziskovalne naloge in oblikovanje le-te.

1.5 OMEJITVE PRI RAZISKOVALNEM DELU

- Omejeni sva bili s časom, saj sva na Irskem preživeli tri tedne.
- Neresnost anketirancev.
- Nepredvidene bolezni in odsotnost katere izmed nas (sprva smo bile tri), zato raziskovalna naloga občasno ni potekala v skladu z našim načrtom.
- Težave s strokovnjaki, saj niso želeli odgovoriti na naše intervjuje.
- Odstop ene izmed raziskovalk zaradi neupoštevanja rokov.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 POJEM IN POMEN PROSTEGA ČASA

Človek je že tako zelo obremenjen z vso naglico okoli sebe, da se ne zna več ustaviti in si mora ves čas nekaj izmišljati. Človek svojo sedanost išče povsod, razen tam, kjer je. Najlepše je, da si vsaj enkrat dnevno ali tedensko vzamete nekaj minut ali ur samo za sebe in ne počnete nič. Najdite si nek lep kotiček ali pa tudi doma – samo mirno sedite in ne počnite nič, samo opazujte okolico, barve okoli nas, zrak, naravo ... To je ena izmed najlažjih, najlepših in najpreprostejših navad za sproščanje in polnjenje baterij. Če se hočete umiriti, poiščite mirno okolje (primernejša je tiha reka, kot pa bobneči slap).

Verjetno poznate staro zgodbo o nemškem turistu, ki je preživljal dopust na morju. Opazoval je ribiča, kako enkrat dnevno spušča in dviguje mreže, cel dan pa preleži v senci. Stopil je do ribiča in ga vprašal, zakaj si ne kupi še več ladij, poveča število mrež in ulova ne poveča. Ribič ga vpraša: »Zakaj pa?« Turist mu odgovori, da bi tako imel več denarja in bi lahko drugi lovili ribe namesto njega, zato bi lahko užival cele dneve v brezdelju. Ribič se obrne na drugi bok in odvrne turistu: »In kaj pa počnem sedaj?« Torej vendar obstaja neko merilo za preživljanje prostega časa. Tudi mirno sedenje nas odlično sprosti.

Prosti čas naj bi bil čas brez časa – sedanjik. Prosti čas se je pojavil z omejevanjem delovnega časa, vendar ne v tistem pomenu, kot ga proučujemo danes. Delovni čas je kljub skrajševanju trajal precej dalj kot danes. To kar je preostalo, je delovnemu človeku ostalo zgolj za počitek. Preživljanje prostega časa je v zabavi tesno povezano s potrošništvom. Večja produktivnost proizvodnje je omogočila širšim slojem potrošiti nekaj, kar je ostalo po izdatkih za hrano, obleko, itd.

Izraz prosti čas je v jezikih vseh narodov povezan s pojmom svobode v tem pomenu, da je ta čas prost vseh (zunanjih) obveznosti in namenjen le človeku. Beseda prosti čas se pomensko razlikuje od pojma zabave. Vsaka zabava poteka v prostem času, zato prosti čas ne pomeni v vsakem primeru tudi zabave. Samoizobraževanje npr. ni v vsakem primeru tudi zabava, gotovo pa pomeni to za nas vsaj nekaj notranjega zadovoljstva nad priučenim in na novo spoznanim. Prav tako je treba razlikovati pojma osvobojeni čas od prostega časa, kajti prvi pojem je pogoj za doseg drugega. Kolikor produktivnejše je delo, toliko več osvobojenega časa je na voljo človeku. To pomeni, da se osvobojeni čas vsebinsko veže na delo in je količinsko odvisen od omejevanja delovnega časa.

Prosti čas, zlasti pa njegova funkcija, ima v raznih vedah (sociologiji, psihologiji prostega časa ...) in v raznih dejavnostih (šport, turizem) različen pomen. Enako lahko trdimo, da ima prosti čas veliko pomenov z vidika filozofije, morale, religije ali preprosto v dnevni praksi. Preprosti ljudje si zamišljajo prosti čas kot čas brez vsakdanjih tegob in skrbi. V tem pogledu je po vzrokih za tako spoznanje zelo blizu odtujenost človeka od dela, saj hoče prerasti v nasprotje delu kot brezdelje, uživaštvo, zabava.

Koliko stane prosti čas

Prosti čas kot mit o sreči ima korenine globoko v zgodovini, ki je gledanje na prosti čas spreminjala, vendar ga v končnem pomenu za človeka ni nikdar zavrgla ali opustila. Ideja o prostem času je povezana s človekom in je od vsega začetka neke vrste genetičen, spremni pojem človekovega življenja in dela. Človekova pravica do prostega časa temelji tudi na ustvarjanju, ne iz nuje, temveč iz človekovega duhovnega bistva. Zaradi takega temelja je napačno, če poenostavljamo vprašanje prostega časa zgolj na raven rekreacije in zabave, kot se navadno to počenja in razume.

Prosti čas kot produkt sodobne družbe in značilnost civilizacije je najtesneje povezan z razvojem tehnologije in avtomatizacije. Danes lahko trdimo, da sta pojav prostega časa in njegov problem sestavni del številnih družbenih ved: filozofije, antropologije, pedagogike, psihologije, ekonomije, posebej pa sociologije in njenih vej.

Značilnosti sodobnih interpretacij, predvsem interpretacij v 20. stoletju, lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

- Prostni čas je vrednota, ki lahko naredi življenje dragocenejše kot katero koli delo.
- Prostni čas je produkt, rezultat in posledica civilizacije, ki lahko reši človeka pred tehnološko zadušitvijo, ki jo je sam ustvaril.
- Vsestranske analize preživljanja prostega časa kažejo na prevladujoče kritične ocene vloge in pomena prostega časa.
- Prostni čas je povezan s terminom rekreacija. Ta dva pojma sta po mnenju nekaterih strokovnjakov identična. Rekreacija so le tiste dejavnosti, ki so svobodno motivirane, ki telesno in psihično motivirajo osebnost in ki so hkrati družbeno spremenljive ter koristne. Torej lahko govorimo o socioloških in psiholoških funkcijah vsebin prostega časa.
- Prostni čas ali rekreacija je splošno družbena potreba, saj omogoča izražanje človekove notranje narave – koristi zdravju, razvija značaj, preprečuje negativne pojave v družbi, omogoča razvoj demokracije, povečuje ekonomsko moč ljudi in je vzgojno sredstvo.
- Spremembe socialnoekonomskega in političnega življenja, povečanje števila mestnih prebivalcev – urbanizacija prostora in življenja, spremembe v družini, krajšanje delovnega časa, večja ali manjša nezaposlenost, spremembe v strukturi populacije, višanje življenjske ravni; vse to so dejavniki, ki vplivajo na poudarjanje pomena prostega časa.
- Prostni čas je dopolnitev oziroma nadaljevanje obveznosti in dela.
- Prostni čas kot oblika raznovrstnih dejavnosti omogoča človeku, da ga izrablja na različne načine: bodisi kot počitek, relaksacijo ali protiutež utrujenosti.
- Prostni čas je močno sredstvo socializacije človeka, pripomore pri oblikovanju medsebojnih odnosov v obstoječih civilizacijah; odprta možnost neomejene kreativnosti, pridobivanja novih znanj in ustvarjalnega delovanja.
- Prostni čas postaja človekova potreba in je čedalje pomembnejše vprašanje, kako ga izrabiti. Prostni čas z rekreacijo postaja način življenja, ki naj bi omogočil zadovoljstvo posameznika in skupine. S tem postaja sestavni del vzgoje.
- Vzgoja naj bi bila načrtovana v luči prostega časa z namenom pripraviti mlade za preživljanje prostega časa, ki se ga bodo veselili.
- Prostni čas naj bi zmanjševal in ublažil stresne življenjske situacije.

Koliko stane prosti čas

Upoštevajoč vsa dosedanja razmišljanja strokovnjakov z različnih področij znanosti o človeku, lahko rečemo, da je prosti čas tisti čas, ki ni zapolnjen z obveznostmi s področja dela, šole, družine in drugimi obveznostmi. To je čas, ko posameznik na osnovi osebne izbire hoče sam sebe izraziti in se razvijati, če ima za to možnost in sredstva. Prosti čas se pojavlja v treh osnovnih oblika:

- počitku – oddihu,
- razvedrilu – zabavi,
- razvijanju osebnosti – učenju za življenje.

Vse te oblike preživljanja prostega časa so med seboj tesno povezane, se prepletajo in dopolnjujejo.

Čas je življenje, je neponovljiv in nenadomestljiv. Če zapravljamo čas, zapravljamo življenje, če pa znamo z njim ravnati, znamo ravnati z življenjem in to življenje izkoriščati v polni meri. Ker ni prosti čas povsem jasno in smiselno opredeljen, je izpostavljen različnim pobudam, ki niso pravilno usmerjene. Spretno ga izrabljajo na primer za to, da z reklamo, preračunano na potrošniško miselnost, privabljajo ljudi na različne množične igre dvomljive kakovosti. Izrabljajo ga tudi za ponujanje posebnih vzorcev vedenja in uveljavljanja sloga življenja z dvomljivo vsebino.

Slika št. 1: Mladi in tehnologija

VIR: http://www.iconocast.com/00027/Q2/News8_0.jpg

Zdi se, da postaja prosti čas prostor boja za tržišče, katerega cilj je tako ali drugače narediti iz zasebnika porabnika. Vse te negativne pobude so toliko nevarnejše, ker je težko uresničiti temeljne metodične in druge zahteve, ki jih moramo upoštevati pri uresničevanju vloge prostega časa in pri dejavnostih, s katerimi uresničujemo predvidene smotre. Povedano na kratko, vloga prostega časa je v tem, da se v njem socializiramo in usposabljammo za različne družbene naloge. V prostem času bi se morali usposobiti za sprejemanje in privzemanje pozitivnih vrednot in na podlagi pozitivnih in negativnih izkušenj, ki smo si jih pridobili v prostem času, oblikovati tak odnos do življenja, ki bo sprejemljiv za nas in za okolje, ki se mu prilagajamo in ga tudi spreminjamo.

Koliko stane prosti čas

Za minulo socialistično samoupravno družbo je bilo še posebno pomembno izhodišče, ki je uveljavljalo prosti čas kot sestavino združenega dela. Pri tem je bilo pomembno, da se v prostem času obnavljajo delovne moči in da se posamezniki pripravljajo za to, da bodo delo boljše opravljali, hkrati pa se duhovno in socialno bogatijo.

Pri opredelitvi prostega časa moramo razlikovati čas v astronomskem pogledu od časa v funkcionalnem pomenu. Medtem ko za čas v astronomskem pomenu ni dvoma, da gre za mersko enoto, pa za čas v funkcionalnem pomenu še zdaleč ni jasno, kaj pravzaprav obsega kot pojem. Za pojem prostega časa ni enotne, za vse primere sprejemljive definicije.

Znani teoretik Miro A. Mihovilović je opredelil prosti čas kot:

- čas, ki se kvalitetno razlikuje od vsakega drugega časa;
- konec dela, razlika od dela, antiteza delu in odtujitev od dela;
- minimum obveznosti do drugih;
- določeno stališče ali motivacija;
- družbeni nadzor nad uporabo tega časa pri drugih, da se opravi ali izogne nekemu vplivu;
- stanje ali motivacija bodisi za zadovoljstvo ali nezadovoljstvo;
- socialni simbol družbenega in razrednega položaja, uspeha pri delu in življenjske dobe;
- prostor, v katerem se razvijata civilizacija in kultura družbe.

Pogled na prosti čas pri tej opredelitvi je kot na časovni interval, v katerem je človek prost in svoboden, da dela tisto, kar hoče in ne dela tistega, česar ne želi.

Druga opredelitev prostega časa med slovenskimi teoretiki zveni takole:

Prosti čas je tisti čas v dnevu, ki ostaja človeku med obveznim delom, časom za zadovoljevanje fizioloških in higienskih potreb ter spanjem, brez zunanjih pritiskov in narokov, s početji in javnostmi, kakor jih izbira posameznik sam sredi okoliščin, v katerih živi, ne da bi ga kaj obvezovalo ali bi vsebovalo kakršne koli obvezujoče posledice zunaj njega samega.

Prosti čas lahko opredelimo z več vidikov:

Kulturni vidiki prostega časa:

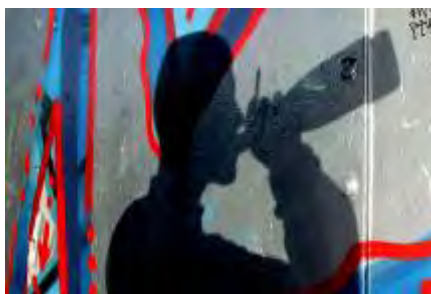
- čas samoizobraževanja, vzgoje in zabave;
- demokratijska črta med delom in prihranjenim časom, ki ni teoretično ne praktično ločena.

Psihološki vidiki prostega časa:

- sprostitve tistih dejavnosti, ki jih moramo opravljati;
- psihološka ali čustvena potreba;
- minimum obveznosti do drugih, sebe in svoje intime;
- čas svobodne dejavnosti in svobodne izbire teh dejavnosti;
- motivacija za zadovoljstvo ali nezadovoljstvo;
- čas vplivanja na uporabo časa drugih.

Socialni vidiki prostega časa:

- statusni simbol družbenega in razrednega položaja, uspeha in življenjske dobe;
- čas človekove socializacije;
- sestavni del življenja in dela vseh starostnih skupin, poklicev;
- nujno potreben sestavni del sestave in dinamike svobodne družbe in osrednji problem sodobne in prihodnje civilizacije;
- kazalnik stopnje družbene razvitosti;
- socialna in ekonomska kategorija.

Slika št. 2: Vse za alkohol in cigarete

VIR: http://www.abc.net.au/reslib/200803/r231612_925494.jpg

2.2 PROSTI ČAS SKOZI ČAS

Prostega časa ne moremo pripisati le obdobju, v katerem živimo, saj se je prosti čas v smislu in funkciji pojavil že kot vsebina življenjske resničnosti pri posameznih družbenih slojih in različnih stopnjah družbenega razvoja. Prosti čas je nastajal in se razvijal skozi tokove družbenih dogajanj ter je zgodovinsko zaznamovan.

V antični Grčiji zasledimo v Aristotelovem delu Politika navedbe, da naj se občani ne ukvarjajo z ročnim delom, s kmetijstvom in da je treba za človekove vrline in državne posle veliko prostega časa. Njihova trditev je, da se ljudje odločajo za vojno zaradi miru, za delo pa zaradi prostega časa. Torej je cilj vojne mir, cilj dela pa prosti čas.

Če sta delo in prosti čas potrebna, se zastavlja vprašanje, s čim naj se človek ukvarja v prostem času. Po tedanjem dojemanju je aristokracija grške antike svoj prosti čas preživljala v neproizvodnih, nepoklicnih dejavnostih, meditiranju, filozofiji, javnih razpravah, udeležbi v komedijah, tragedijah, glasbi, likovnem ustvarjanju, ukvarjanju z različnimi atletskimi disciplinami, igrami kot so: olimpijske, dionizijske, pitijske in podobno, kjer so se odvijale različne oblike tekmovanj.

Po tedanjih dogajanjih prosti čas razvija pri človeku takšne lastnosti, ki vodijo k modrosti, svobodi duha, da lahko posameznik obvlada svoje življenje in da v njem v celoti uživa. Za tedanje obdobje je prosti čas predpogoj za vse, kar je dobro, lepo, neprecenljiva vrednost, ki naredi življenje dostojno človeku.

Osnovne značilnosti antičnega obdobja so bile:

- Prosti čas je bil privilegij vladajočega razreda.
- Smisel prostega časa je bil pridobivanje vrlin in individualni razvoj, samoizobraževanje in uveljavljanje osebnosti.
- Vsebine prostega časa so bile v glavnem kulturne, umetniške, športne in zabavno-razvedrilne dejavnosti.
- Množičnost preživljanja prostega časa je tedanja družba zagotavljala z uvajanjem in organiziranjem različnih iger in svečanosti ter je v ta namen gradila tudi ustrezne objekte.
- Sestavni del vzgoje svobodnih občanov je bila priprava mladih generacij za kulturno in človeka dostojno preživetje prostega časa.

Uporaba in izraba prostega časa je zgodovinski pojav, ki se je v vsakem obdobju razvoja družbe in s tem povezanega sistema drugače obravnaval, pojmoval in udeleževal. Tako v antični kakor tudi v rimski dobi je bilo za prosti čas značilno le, da je bil v domeni vladajočega višjega družbenega sloja, ampak je imel smisel usmerjen k posamezniku in njegovemu razvoju, imel je vsebine, ki so bile predvsem kulturne, športne, umetniške in zabavno-razvedrilne.

V dobi fevdalizma se pomen prostega časa še bolj poudarja, posebej pod vplivom Cerkve, ki propagira delo in molitev. Šele v 19. stoletju, v dobi industrializacije, se začne boj za skrajšanje delovnega časa in demokratizacijo prostega časa. Takrat se pojavljajo tudi prve sociološke razprave in spoznanja o dialektični povezavi dela in prostega časa.

2.2.1 Prosti čas danes

Obdobje, v katerem živimo, je predvsem obdobje tehnoloških dosežkov; človeku zastavlja veliko število novih in raznovrstnih nalog, obveznosti, ki ga osvobajajo telesne izčrpanosti in povečujejo psihično utrujenost in motnje, kar nas naravnost sili k vprašanju: Ali nas vse to ne vodi v razvrstitev in zmanjševanje človekovih umskih in telesnih moči v sistemu verižnih obveznosti in dela?

Prosti čas je pomemben za vsakega posameznika, kajti to je čas za razbremenitev od intelektualnih in fizičnih naporov v šoli ali pri delu in drugih vsakodnevnih obveznosti. Prav to, da pristočasnih dejavnosti ne doživljamo kot obveznosti, jih razlikuje od vseh drugih dejavnosti, kajti vsakdo si lahko izbira, kaj bo počel v prostem času. Porabljamo ga lahko na primer za različne interesne dejavnosti, v katerih izpolnjujemo svoje spretnosti in znanje, hkrati pa imamo tudi možnost izražanja svojih idej. Najpogosteje pa je to čas za druženje s prijatelji in ustvarjanje novih stikov z ljudmi tako v domačem okolju, kot na potovanjih. Seveda pa je vloga prostega časa v posameznikovem življenju precej individualno raznolika, odvisna od stopnje aktivnosti pri posameznih dejavnostih, njihove vsebine, strukture in subjektivnega pomena, ki jim ga vsakdo pripisuje. Predvsem za mladostnike, ki si šele oblikujejo svoje enkratne osebnosti, je pomembna kakovost pristočasnih dejavnosti, kajti njihov prosti čas obsega skoraj ves čas izven šole.

Koliko stane prosti čas

Nekateri raziskovalci (npr. Caldwell in Baldwin, 2003) ocenjujejo, da imajo mladostniki 40–50 % prostega časa. V prostem času so mladostniki večinoma izven nadzora odraslih (z izjemo organiziranih prostočasnih dejavnosti), sami ali v družbi vrstnikov, zato je pomembno, kaj počnejo v tem času in kakšne izkušnje si pridobivajo.

Ameriške raziskave prostočasnih dejavnosti (Kleiber, Caldwell in Shaw, 1993, Mobilly, 1989, v Caldwell in Baldwin, 2003) razkrivajo pomen, ki ga ima prosti čas za mladostnike: razumejo ga kot možnost za sprostitev, čas, v katerem lahko počnejo, kar hočejo, ko so prosti zunanjih pritiskov, so lahko s prijatelji, lahko izražajo sebe in preizkušajo svoje sposobnosti ter se zabavajo. Ključni elementi prostočasnih dejavnosti so samousmerjanje, notranja motivacija, spoznavanje lastnih sposobnosti in izkušnja zadovoljstva (Caldwell in Baldwin, 2003). Vlogo prostočasnih dejavnosti za razvoj mladostnikov opisuje na primer teorija samousmerjanja in notranje motivacije (Ryan in Deci, 1990). Notranja motivacija je pomembna za zadovoljevanje treh človeških potreb, in sicer po kompetentnosti, samostojnosti in povezanosti z drugimi. V mladostnikovem življenju lahko prav pri prostočasni dejavnosti pričakujemo največ verjetnosti notranje motiviranega vedenja. Mladostniki si izbirajo stvari, ki jih počnejo v prostem času zato, ker jim te dejavnosti prinašajo zadovoljstvo, so zanimive in v njih lahko uživajo. Radi se sami odločajo za dejavnosti, zaradi česar jih ne doživljajo kot dolžnost, temveč so za sodelovanje notranje motivirani. Z razvojnega vidika je pomembno, da ima posameznik možnost za notranje motivirano vedenje, saj se samousmerjanje k dejavnostim povezuje z iniciativnostjo (Larson, 2000, v Caldwell in Baldwin, 2003). Iniciativnost mladostnikov pa je ključna za razvoj ustvarjalnosti, spretnosti vodenja, altruizma in javnega delovanja. Te kompetence lahko razvija v strukturiranih dejavnostih, kot so na primer umetnost, šport in hobiji. Notranja motivacija vpliva tudi na vztrajanje pri posameznih dejavnostih: če je neka dejavnost osebno pomembna, se bo mladostnik naučil premagovati ovire in izzive, ki jih prinaša redno sodelovanje, naučil se bo reševati probleme in ob tem razvil življenjsko pomembne spretnosti (Caldwell in Baldwin, 2003).

Vseobsegajoča definicija prestopniškega vedenja mladih je torej zelo problematična. Dejavnikov in razlogov je ogromno, še bolj nepregledna je množica njihovih možnih medsebojnih učinkovanj. Podatki mnogih raziskav recimo namigujejo na povezanost med tatvinami in vlomi ter uživanjem prepovedanih drog. Za to obstajata vsaj dve razlagi: prva bi bila lahko, da uporaba mamil vodi v prestopniško vedenje tako, da zmanjša posameznikovo razsodnost in ta počne stvari, ki jih trezen ne bi. Druga pa, da so vlomi in kraje način pridobivanja denarja za nakup droge. Ob tem britanski podatki glede heroina kažejo, da gre večino premoženjske kriminalitete pripisati posameznikom, ki ga ne uživajo, in da je večina sedanjih uživalcev heroina kradla in vlamljala že, preden ga ja začela uživati.

Eden od dejavnikov prestopniškega vedenja mladostnikov je tudi doživljanje šole in šolski uspeh. Nekateri celo menijo, da so šolske izkušnje temeljne za odnos do vseh drugih družbenih avtoritet. Ob tem raziskovalci ugotavljajo, da šolske ocene vključujejo veliko več kot ocene znanja. Za nas so ta vprašanja še posebej pomembna zato, ker tudi same šole organizirajo veliko obšolskih dejavnosti, v katerih otroci in mladostniki preživljajo dobršen del svojega prostega časa.

2.3 PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA

2.3.1 Mladostniki

Na prehodu iz otroštva v odraslost, torej nekje v puberteti se običajno zgodi, da prostega časa ne smemo preživeti tako, kot bi radi sami, ampak tako, kakor nam »ukažejo« drugi. Ti drugi so običajno šola, kjer nas zasipajo z domačimi nalogami, s testi in spraševanjem, tako da nam prostega časa ostane zelo malo. Če se poleg tega ukvarjamo še s kakšnim športom, hobiji ali pa obiskujemo glasbeno šolo, je prostega časa res zelo malo. Poleg tega pa nam starši pogosto ne dovolijo, da bi ga preživeli po lastnih željah. V času pubertete je pač tako, igranje igrice s prijatelji res ni več zanimivo in najstniki bi si želeli prosti čas preživeti na kakšni zabavi, ki se običajno začne pozno zvečer in konča zgodaj zjutraj, česar pa starši seveda ne sprejemajo z navdušenjem. Seveda pa celotnega prostega časa ne preživimo na zabavah, ga pa preživimo v družbi svojih prijateljev (gremo na pijačo, spijemo kavico ...). Poleti ob igranju odbojke, nogometa ali košarke; na kopališčih uživamo v vodnih atrakcijah; z rolerji ali s kolesom si ogledujemo domače in sosednje kraje ali pa se odpravimo na počitnice. Nekateri mladostniki se vključujejo tudi v razna društva, npr. gasilsko društvo, planinsko društvo ... ali delujejo kot prostovoljci v različnih dobrodelnih organizacijah.

Mladostniki vseh starostnih skupin se s prijatelji večinoma pogovarjajo, se šalijo, družijo, zabavajo in se predajajo užitek (ob pijači, kavici, cigaretah, drogah). Skupaj s prijatelji hodijo v kino, na športne aktivnosti, po lokalih, na sprehode ali pohajkujejo po mestu. Skupaj se tudi igrajo in ustvarjajo. Z naraščajočo starostjo nekoliko upada pogostost športnih dejavnosti med prijatelji, narašča pa pogostost obiskovanja kulturnih prireditev (predvsem kino).

Med najpogostejšimi dejavnostmi mladostnikov, ne glede na starost, so različni športi, poslušanje glasbe in gledanje TV ter druženje s prijatelji. K najrazličnejšim dejavnostim jih pritegnejo zlasti prijatelji in možnost navezovanja novih stikov, pa tudi to, da dejavnost ocenijo kot koristno za življenje ali da se pri njej lahko prosto izražajo.

Z naraščajočo starostjo mladostnikov upada delež tistih, ki pasivno preživljajo prosti čas. Povečuje pa se med starejšimi mladostniki aktivno preživljanje prostega časa: več jih obiskuje kulturne prireditve, več jih bere ter hodi na izlete in zabave.

Organizirane prostočasne dejavnosti:

- športne dejavnosti (aerobika, fitnes ...),
- krožki (tečaj tujih jezikov, pevski zbor ...),
- ples.

Neorganizirane prostočasne dejavnosti:

- izleti, sprehodi,
- zabava,
- izobraževanje,
- ustvarjanje – umetnost,
- branje,
- igre,
- računalništvo – svetovni splet,

Koliko stane prosti čas

- kulturne prireditve,
- druženje s prijatelji, komuniciranje,
- šport,
- pasivno spremljanje.

Slika št. 3: Sproščanje mladih na športnem igrišču

VIR: http://www.sdtempo.si/slike/cmc/sport_za_mlade08.jpg

Mladostniki vseh starosti so večinoma zadovoljni s porabo svojega prostega časa v družini, s prijatelji in samostojno. Večinoma so zadovoljni tudi s sodelovanjem v klubih in društvih. Iz mlajšega v srednje mladostništvo se povečuje delež časa, ki ga mladostniki preživijo s prijatelji, zmanjša pa se delež časa, ki ga preživijo z družino; medtem ko se delež samostojno preživetega prostega časa s starostjo mladostnikov ne spreminja. To kaže, da s starostjo mladostnikov prijatelji postajajo vse pomembnejši.

2.4 DELITEV PROSTEGA ČASA

2.4.1 Prehodni čas

Čas, ki se ga pogosto ne zavedamo, je tako imenovani »prehodni čas«. Ta čas se prične ob jutranjem prebujanju in konča, ko začnemo z rednimi dnevnimi opravili. Po navadi traja pri ženskah malce dlje kot pri moških. Prehodni čas je bolje podaljšati kot skrajšati. Če je vaš dan razdeljen na več delov, je prehodni čas morda edini del dneva, ko ste sami in vas nihče ne moti. To je najprimernejši čas za razmislek, kako preživeti dan, kar pomeni, da ga lahko izkoristite za tehnike upravljanja s časom, ki vam pomagajo, da čez dan naredite vse, kar ste načrtovali. Obstajajo tudi drugi načini, kot je ta: na primer Robert Kennedy je med britjem baje poslušal Shakespearove igre. Neki režiser, ki je ugotovil, da ima zjutraj najboljše ideje, jih je začel zavestno pričakovati, jih loviti in uresničevati. Ta čas (prehodni) je pa lahko tudi primeren za hobije, kot so fizična rekreacija, slikanje, kiparjenje, branje, pisanje in tako naprej.

2.4.2 Urnik oziroma načrtovanje

Eno poglavitnih sredstev načrtovanja je izdelava urnika. Urnik pa ne sme biti zgolj razporeditev časa za stvari, ki jih morate narediti, ampak mora vključevati tudi stvari, ki jih želite narediti. Pri izdelavi tedenskega urnika morate najprej rezervirati čas za dolgotrajnejše pomembne naloge. Spodbudno vam bo, če za njih namenite več časa, saj boste tako imeli več motivacije. Za glavne načrte rezervirajte določene dneve v tednu (na primer sreda in četrtek popoldan). Čeprav vas večkrat kdo zmoti, za pomembne naloge še vedno lahko najdete termine, ko vas ne bo nihče motil.

Da bi se lahko prilagodili vsakršni situaciji, mora biti urnik prožen. Če imate vsako minuto na urniku zapolnjeno z učenjem, hobiji itd. in si ne vzamete odmora niti za malico, boste najbrž prišli domov živčni in napeti. Tudi nepričakovani dogodki potrebujejo svoj čas. Obiskovalci, pošta, telefonski pozivi vam lahko vzamejo preveč časa tudi takrat, ko na urniku nimate prav veliko dela. Čeprav pričakujete nepričakovano, vam nekatere prekinitve in zastoji vzamejo preveč časa. Zato si na urniku vedno rezervirajte uro časa, ki ni namenjena ničemur. Z urnikom, na katerem je zadosti časa tako za predvidena kot za nepredvidena opravila, bo vaše življenje bolj usklajeno in sproščeno.

Načrtovati moramo prav zato, ker za to nimamo časa. Navadno je najbolje načrtovati zjutraj, ko vstanemo ali zvečer, preden ležemo v posteljo. Jutranje načrtovanje ima veliko prednosti, saj smo zjutraj sveži in spočiti. Zmeraj se je lažje lotiti tistega, za kar ste se pravkar odločili. Dokler so prioritete dneva jasno pred vami, je tudi možnost, da boste zašli na stranski tir, manjša. Prednost večernega načrtovanja je pa v tem, da veste, do kje ste prišli, s te perspektive pa se lažje odločite za dejanja naslednjega dne. Če imate dan že vnaprej načrtovan, vam ni treba zapravljati jutranjih minut. Očitno je, da imata svoje prednosti tako jutranje kot večerno načrtovanje, zato je najbolje, da jih obkrajšate. To vam pomaga, da se osredotočite na bistvene stvari.

Nadzor nad časom se začne z načrtovanjem. Načrtovanje je vnašanje prihodnosti v sedanost, tako da lahko nekaj glede prihodnosti storimo že danes. Vsi načrtujemo: kateri film si bomo ogledali zvečer, katere prijatelje bomo obiskali čez vikend, kako bomo izkoristili poletne počitnice ...

Večina ljudi načrtuje samo takrat, ko so prisiljeni. Če imate preveč dela, morate narediti dnevni plan, da vam bodo ostali tisti dnevi počitnic za preživljanje po vaši izbiri. Občasen načrtovalec se brezglavo zaleti v cilj in ga pogosto popolnoma zgreši. Z rezultati dela ni zadovoljen; zdijo se mu komaj vredni truda. Na koncu zaključi, da je slab načrtovalec in pogosto preneha s tem. Resen načrtovalec časa pa se s svojimi časovnimi težavami ukvarja toliko časa, dokler ne dobi iz nejasne, zamegljene slike različnih nasprotujočih si teženj jasne podobe. Podrobneje obdela pomembnejše aspekte svojega načrta, dokler ne dobi pomensko popolnoma jasne slike. Med izvajanjem načrta sproti preverja, če ga dosledno izpolnjuje. Poišče probleme, napačne predpostavke, zastoje in težave ter sproti popravi in dopolni, kar je treba.

2.5 FUNKCIJE PROSTEGA ČASA

Ena od funkcij prostega časa je neformalno izobraževanje. Skozi vključevanje v raznolike prostočasne dejavnosti mladostniki spoznavajo različna področja dejavnosti, kjer lahko preizkušajo svoje spretnosti in sposobnosti ter jih izpopolnjujejo. Pri različnih dejavnostih, med katerimi imajo možnost izbire, spoznavajo svoje interese ter jih razvijajo v skladu s svojimi sposobnostmi. Ker se v prostočasne dejavnosti mladostniki večinoma prostovoljno vključujejo, ob tem preizkušajo tudi samostojnost pri izbiranju in odločanju. Skozi redno in kontinuirano udejstvovanje se namreč mladostniki srečujejo s številnimi problemi, ki se jih morajo naučiti reševati, če želijo vztrajati pri izbrani dejavnosti. Poleg tega prostočasne dejavnosti nudijo mladostnikom možnost razvijanja lastne iniciativnosti, če le niso preveč togo strukturirane. Tako si mladostnik skozi prostočasne dejavnosti pridobiva določene spretnosti in znanja, ki prispevajo k izoblikovanju lastne poklicne identitete.

Druga funkcija prostega časa je vrstniška socializacija. Večinoma so v prostem času mladostniki skupaj z vrstniki, bodisi pri organiziranih dejavnostih bodisi v nestrukturiranem času (doma, na ulici, v lokalih). Tako imajo obilo možnosti za socialno učenje in razvijanje medsebojnih spretnosti, potrebnih za vzpostavljanje medosebnih odnosov z vrstniki ter ohranjanje prijateljstev in partnerskih zvez. Gre za osvajanje znanj in veščin, ki so temelj uspešne komunikacije in medsebojnih odnosov z drugimi tudi kasneje v življenju. Mladostniki med vrstniki najdejo podporo za lastna prizadevanja po samostojnosti in neodvisnosti od staršev. Med njimi lažje izražajo svoje ideje in jih poskušajo tudi uresničiti, pri čemer imajo možnost, da se urijo v prevzemanju osebne odgovornosti za lastna dejanja. V medsebojni primerjavi z vrstniki mladostniki razvijajo spoznanja o lastnih sposobnostih, osebnostnih lastnostih in aspiracijah, ki prispevajo k oblikovanju osebne identitete (po Durkinu, 1996). Vrstniške skupine predstavljajo varno okolje za eksperimentiranje z različnimi socialnimi vlogami. Tako mladostniki med vrstniki preverjajo vedenjske standarde odraslih in vzpostavljajo lastne norme in vrednote. V okviru vrstniških skupin se izoblikujejo skupni sistemi stališč in prepričanj, ki si jih člani med seboj vzajemno delijo. Tako si mladostniki z vrstniki sooblikujejo preferenčne načine razumevanja sveta in delovanja v njem ter svojstven življenjski slog.

Naslednja funkcija prostega časa je razvoj societalnih kompetenc. Mladostništvo je namreč življenjsko obdobje, v katerem ljudje aktivno raziskujejo družbene vloge in odnose med njimi, kakršne predpostavlja obstoječ družbeni sistem. S sodelovanjem v dejavnostih, ki so javnega pomena (npr. dobrodelne ali humanitarne akcije, prostovoljno delo, kulturne prireditve, družbeno politične akcije ipd.), vsi mladostniki pridobivajo znanja ali spretnosti, ki so potrebni za družbeno participacijo oziroma aktivno vključevanje v družbenopolitično dogajanje. Na podlagi izkušenj z javnim delovanjem si mladostniki gradijo spoznanje o odnosih v širši družbi (npr. o strukturi družbenih institucij in njihovih funkcij, medsebojnih družbenih razmerij, skupnih prepričanj in načinov vrednotenja stvari, pojavov in vedenja). Ta spoznanja pripomorejo k stvarnejšim analizam političnih in filozofskih vprašanj in konstrukciji lastnih teorij o družbi (Yates in Younnis, 1999). Obenem si mladostniki z vključevanjem v javno delovanje razširjajo možnost za iskanje, preverjanje in odločanje o lastnih družbenih vlogah in položajih, na podlagi česar si izoblikujejo lastne politične identitete (Flanagan, 1998).

2.6 KAKO IZKORISTITI ČAS?

2.6.1 Kakovostno preživljanje prostega časa in preprečevanje prestopniških ravnanj mladih

Prosti čas ni izolirana, avtonomna, od drugih področij ali sfer našega življenja ločena dejavnost. Drži, da se v prostem času, posebej v tistem njegovem delu, v katerem se lahko zares v največji meri sami odločamo, kaj bomo počeli in kako, pogosto ukvarjamo s take vrste dejavnostmi, ki lahko predstavljajo nasprotje tistemu, kar počnemo v šoli ali v drugem, obveznostim namenjenem času. S tega vidika je prosti čas res lahko videti kot polje svobode, tudi pobeg od resničnosti, od našega vsakdanjega življenja ločeno območje. Vendar je to zgolj videz. V prostem času smo različno opredeljeni, omejeni, obremenjeni, z določenimi vidiki in procesi, ki opredeljujejo naše celotno življenje. In to na materialni, čustveni in vsaki drugi ravni. Enostavno rečeno: če je naš gmotni položaj dober ali odličen, bomo imeli v prostem času večje in drugačne možnosti, kot če smo brez materialnih sredstev. Če je naše primarno okolje čustveno revno, bomo v prostem času imeli temu primerno siromašnejšo izbiro dejavnosti. In obratno.

Počitek je vsekakor ena od osnovnih potreb vsakega posameznika in ta funkcija prostega časa ima svoj globok pomen. Če govorimo o stopnji osebne angažiranosti v dejavnostih prostega časa, je prav dejavnost njihova osrednja značilnost, ker so konstruktivne narave in se ne morejo omejiti na samo zaposlitev ali konzumiranje prostega časa, temveč njegovo uporabo oziroma preživljanje. Prav zato je treba bolj določeno govoriti o funkciji aktivnega počitka za razliko od izrecnega pasivnega počitka.

Aktivni počitek so lahko krajše prekinitve dela, sprehodi, igre, lahka vadba, kopanje, smučanje, izleti, vožnja z avtomobilom, rolkanje, kolesarjenje ipd. Krajši odmori, ki jih ljudje namenjajo pitju kave, so lahko dobra sprostitev. Recimo pa, da niste preveč utrujeni. Kaj če bi se med tem naučili nove besede iz slovarja tujk? Ali pa se učili za prihodnji test? Če imate občutek, da vam vožnja v šolo vzame preveč časa, morda živite predaleč od šole. Zato lahko med vožnjo poslušate radio ali kakšne posnetke, saj je na tržišču vedno več posnetkov s programi učenja tujega jezika, vajami za izboljševanje spomina in raznimi izobraževalnimi programi, lahko pa tudi berete. Med vožnjo imate priložnost, da si sestavite dnevni načrt.

2.6.2 Zabava, razvedrilo

Drugo področje dejavnosti prostega časa je zabava, ki ima širši namen, ker te dejavnosti vsebujejo raznovrstne družbene in kulturne vsebine. Ta dejavnost postaja čedalje večja potreba sodobnega človeka, ki zaradi hitre dinamike življenja pod vplivom urbanizacije okolja in pod pritiskom monotonije, ki mu jo prinašata tehnologija in digitalizacija, ne najde dovolj časa za razvedrilo in zabavo. Tako kot počitek je namen zabave in razvedrila osvežitev in ustvarjanje vedrega razpoloženja. Glede na to ima zabava pomembno mesto v procesu socializacije človeka. Zabava in razvedrilo ustvarjata prijetno razpoloženje ugodja in uživanja, stanja, ki bogatijo človekovo življenje, ga vzpodbujajo v njegovih dejavnostih, hkrati so pomembno sredstvo komunikacije in medsebojnih odnosov. Obe dejavnosti – tako razvedrilo kot zabava – sta pogosto vsebovani v skupnem terminu "relaksacija". Pod tem pojmom razumemo aktivno počivanje, zdravo razvedrilo in družbeno zaželeno humano zabavo. V to skupino lahko uvrstimo turizem v njegovem najširšem pomenu.

Da bi razmislili o pojmu zabave, je treba ta pojem definirati, upoštevajoč sociološke, psihološke in druge vidike. Zabava, opredeljena s psiholoških izhodišč, vsebuje elemente čustvovanja in motivacije: sociološki vidik opredeljuje zabavo po učinkovitosti, potrebnosti in ustreznosti take ali drugačne vrste zabave, gledano s širših družbenih izhodišč. Ena od zahtev po definiranju zabave je tudi kriterij njene ustreznosti. S tega izhodišča lahko glede na stopnjo udeležbe človeka zabavo delimo na:

- pasivno zabavo, ki (s svojim obsegom in zasvojenostjo) napolnjuje prazen prostor v človekovem čustvovanju in idejnosti;
- aktivno zabavo, ki ohranja človeka na nivoju razmišljanja, ki izhaja iz njegovih izkušenj in svetovno nazornih pogledov;
- kreativno zabavo, ki vsebuje elemente aktivne participacije – v procesu preoblikovanja vsebine in idejnosti zabave. V človeku se namreč pojavlja želja graditi in uveljavljati nove razsežnosti zabave, ki so na eni strani plod njegove fantazijske kreativnosti na tem področju, na drugi strani pa rezultat družbenoekonomskih razmer, ki omogočajo ta razvoj. Relativno nekritičen odnos do zvrsti zabave lahko pripelje do krize v zavesti človeka in v njegovi morali.

V postavljanju kriterijev ustreznosti in sprejemljivosti zabave je treba razmišljati o naslednjem:

- Ali zabava omejuje aktivno in kreativno uveljavitev človeka?
- Ali zabava ponuja vzorce kulturnega življenja?
- Ali je zabava "ventil" in obvladovanje?
- Ali je zabava (njena vsebina in oblika) "barometer" odzivnosti množic na preizkuse porabništva?
- Ali je zabava sestavni element dela oziroma ali omogoča obnavljanje in razvijanje delovnih moči, kar pomeni kreativno in kulturno preživljanje prostega časa?

Zabava je človekova dejavnost, ki jo včasih preveč podcenjujemo. Pravimo, da je nepomembna ali celo nepotrebna ter da ne prispeva ničesar pozitivnega k skladnemu in celovitemu razvoju osebnosti. Odmerjamo ji negativne ali omalovažujoče vzdeyke, s katerimi prav tako opredeljujemo tiste, ki se udeležujejo zabavnih dejavnosti. Žal za zdaj zelo redko razmišljamo o zabavi kot o elementu, ki je tesno povezan z delom, in o njeni vlogi pri obnavljanju delovnih moči. Zabava lahko tudi soustvarja razmere, ki omogočajo duhovno in socialno bogatitev delovnih ljudi ter občanov, da bi razvijali celovito družbeno usmerjeno osebnost.

Pojma zabave, razvedrila in dela sta po večini še ločena. Na eni strani imamo enakomerno utečeno, rutinsko, ubijajoče delo (ki je po zakonih daleč od osvobajanja), po drugi strani pa dejavnosti, ki imajo veljavo zabave in razvedrila ter predstavljajo ustvarjalni impulz, svobodo, iskateljstvo in domišljijo, s čimer dopolnjujejo človekovo težnjo po socialnih stikih, intenzivnem življenju, tveganju in zadostitvi različnih potreb, teženj in želja. Celovitost vseh teh lastnosti naj bi bil harmonično integriran človek, ki se tako tudi z zabavo uresničuje v ustvarjalnem delu. Res pa je, da vsaka zvrst zabave ne uresničuje vseh navedenih ciljev in da je dostikrat izrabljena za spretno ponujanje ustreznih vedenjskih vzorcev načina življenja.

2.6.3 Sprostitev – zabava

V pojem zabave je vključeno mnogo preveč vsebin, ki imajo različne predznake, da bi ga mogli primerno definirati. Funkcionalno izhaja iz prostega časa. Prosti čas se uresničuje tudi s počitkom in s tem, da človek skozi različne dejavnosti razvija svojo osebnost. Ena izmed pomembnih funkcij prostega časa je poleg človekovih potreb tudi zabava in sprostitvev. To je vse večja nuja modernega človeka, ker zaradi naglega razvoja avtomatizacije in pritiska monotonije potrebuje vedno več. Sprostitev in zabava sta zelo pomembni za oblikovanje stila življenja, ki omogoča ustvarjanje primerne razpoloženja. Ta stil omogoča vzpostavljanje in širjenje socialnih vezi med ljudmi, po drugi strani pa nas dviga iz anonimnosti. Navade, ki si jih tako pridobivamo in sprejemamo, dostikrat predstavljajo primeren temelj za uresničevanje družbene funkcije človeka. Predznaki k pojmu zabave, pozitivni in negativni, kažejo, da še nismo našli odgovora o njenem pomenu in vlogi v naši družbi. Gre za to, da nista opredeljena pomen in vloga zabave ter da sedanje opredelitve temeljijo na obrobni vprašanjih, dostikrat tudi na brezidejnih temeljih. Zabavi verjetno tudi ne priznavamo dovolj velike izobraževalne in socializacijske funkcije. Zanj storimo premalo, prepuščamo jo naključju, servisom in trgovini zabave. Tako se zdi, da postaja zabava prizorišče boja za tržišče, katerega cilj je, da bi iz zasebnika za vsako ceno napravil porabnika.

Ugotovili smo že, da se vključujemo v različne oblike zabavnega življenja na osnovi osebnih potreb in interesov, ki so po drugi strani tudi seštevek širšega družbenega vplivanja na človeka v procesu njegove socializacije. Vplivi na interes in prebujanje potreb po zabavi še vedno predstavljajo dokaj odprto področje, saj so pretežno prepuščeni naključju oziroma večji ali manjši pobudi menedžerjev in turistični industriji. Tu je vzrok, da cilji, ki jih uresničujemo z obstoječimi možnostmi in sredstvi za zabavo, niso vselej usklajeni s širšimi vzgojnimi, socializacijskimi in družbenimi cilji. Zato je še vedno odprto vprašanje načrtovanja zabave, ki je hkrati vprašanje o idejnosti in idejni vlogi, ki jo ima zabava, ne pa le vprašanje določene vsebine in oblik, s katerimi jo uresničujemo.

V procesu načrtovanja in idejnega osmišljanja zabave bi moral biti delovni človek ustvarjalni subjekt, od katerega bodo odvisne vsebinska, idejna in funkcionalna razsežnost zabave. Tako bi bila učinkoviteje izključena manipulacija.

2.6.4 Relaksacija in dejavnost

Seveda je sestavni del prostega časa relaksacija. Za lažje razumevanje razlikovanja med produktivno spontanostjo in relaksacijo je treba poudariti, da relaksacija spremlja nedejavne in vendar prijetne dejavnosti.

Relaksacija ima pri človeku pomembno biološko funkcijo, saj uravnava ritem organizma, ki ne more biti vedno aktiven. Relaksacijo spremlja vrsta prijetnih občutkov, ki jih lahko imenujemo užitek – je dejansko osvobajanje od napetosti, kar je pomembno v sodobnem načinu proizvodnje, kjer je človek bolj obremenjen s psihičnimi pritiski kot s telesnimi napori.

To nam potrjujejo tudi izsledki raziskave tako pri mladih kot pri odraslih, da svoj prosti čas preživljajo produktivno z lastno dejavnostjo. To je hkrati osnova razlikovanja med dejavnostjo in relaksacijo, ki je doživetje ugodja brez posebne dejavnosti, torej je bolj pasivno kot aktivno preživljanje prostega časa.

2.6.5 Igra

Glede na to, da igre v vedno večji meri zapolnjujejo prosti čas otrok in odraslih, bo v tem poglavju navedenih nekaj pozitivnih značilnosti iger in pa dejstva, ki so prav z igrami izrazito zlorabljena.

Igra je osnovna oblika otrokove dejavnosti in odraščanja. Otrok bo z igro vzpostavil stik z okoljem, zanj je to najosnovnejša oblika komuniciranja z zunanjim svetom, z njo izraža svoje potrebe po gibanju in intelektualni dejavnosti. Igra je tudi sredstvo za vzgojo otrok. Opažamo jo kot prvo smiselno in konstruktivno obliko otroškega vedenja in odraščanja v psihofizičnem in socialnem razvoju. Za otroka je igra cilj sama po sebi, zanj ne potrebuje osmiselitve. Igra hkrati spodbuja lastnosti, ki so potrebne za njegovo poznejšo vključitev v družbo in v delo. Igra razgiba čustva, spodbuja voljo in s svojimi pravilo organizira človeka. Spontana, nenaporna, naključna in samovoljna je toliko, da jo otrok lahko začne ali konča, kadar sam hoče. Na prehodu iz igre v delo, iz njene svobodnosti v nujnost, naleti otrok na konflikt med prijetnim počutjem spontanosti, svobodnosti igre in zahtevami ter obveznostmi, ki jih pred človeka postavlja delo.

Meje med igro in delom je samo toliko, kolikor sta razmejena otroštvo in odraslost. Kolikor večji so v človekovi dejavnosti konflikti med spontanostjo in nujnostjo, med ustvarjalnostjo in neproduktivnostjo, toliko večja je razlika med delom in igro. Čim večji je konflikt, tem manjša je možnost pozitivnega prenosa navad in reagiranja iz igre v delo. Seveda želi človek to razliko preseči in vnaša pravila igre v vsakodnevne odnose in v svoje delo. Najidealnejša oblika, v kateri se prvine dela in igre med seboj prepletajo, je ustvarjalno delo, ki smiselno spodbuja čustva, voljo in ustvarjalnost v končni produkt: smiselno izmenjuje nujnost in spontanost, svobodnost in upoštevanje pravil teh zahtev. Dovolj uspela sinteza so vse individualne in skupinske športne panoge, ki predstavljajo eno izmed čistih oblik in so poseben del družbene dejavnosti. Veliko bolj razširjene so oblike iger, ki v taki ali drugačni obliki predstavljajo socialne odklone, kot so na primer igre na srečo. Te ne predstavljajo več nikakršne družbene dejavnosti, so zgolj posebna oblika neke vrste osebne zabave, zasvojenosti in družbenega odklona.

2.7 PROBLEM PREŽIVLJANJA PROSTEGA ČASA

Problem preživljanja prostega časa je v sedanjem trenutku in v našem prostoru tako aktualen, da se problem posameznika izraža tudi v njegovi izbiri prostega časa. Od tega, kako bo posameznik izrabil svoj prosti čas, izvirajo njegovo zadovoljstvo, občutje in zadoščenje po delu, samozavest in končno tudi njegova vloga zunaj dela, bodisi da pasivno opazuje ali aktivno deluje v društvih, družini, soseski ...

Ena od nalog družbenih znanosti je med drugim ta, da opredelijo in usmerijo odnos družbe in posameznika do smotne izrabe prostega časa v tistih postavkah, ki so zunaj področja dela. Kako, kdaj in v kakšni obliki se preživlja prosti čas, je zadeva ustrezne metodologije in proučevanja, ki naj pokaže, kako naj prosti čas polni smoter in pomen.

Čas v katerem živimo, je izjemen, če ne po izjemnih dosežkih znanosti, pa po zavesti in njihovi pomembnosti za prihodnje rodove. Med številnimi problemi v prihodnosti – rastoči oboroževalni mrzlici, onesnaženem okolju – je vedno več govora tudi o (ne)smotni izrabi prostega časa. O problemu prostega časa se govori kot o »tretji časovni dimenziji« človekovega življenja, takoj za delovnim časom in časom za zadovoljevanje nujnih fizioloških potreb po spanju, prehrani, itd. Če se o prostem času kot o problemu govori celo pri ljudeh iz kmečkega okolja, za katere to doslej ni bilo pomembno, to samo potrjuje, da se temu problemu odmerja vedno več pozornosti. Za problematiko prostega časa v domači in tuji teoriji je značilno, da se pojavlja kot kritika družbenega življenja nasploh, v konkretnih študijah in anketah pa kot kritika posnetega vzorca kakega okolja in skupnosti ali pa kritika posredno izhaja iz razčlemb.

Problem najdemo tudi v izbiri dejavnosti, ki naj izpolni človekov prosti čas, in opredelitvi smotra te dejavnosti za človeka po tam, ali je takšna dejavnost nujna za njegovo življenje, npr. splošna obveščенost, dvig izobrazbene ravni itd., ali pa je smoter te dejavnosti ekskluzivne narave, smučanje, zbiranje umetnin, potovanja po svetu itd. Z ekskluzivnimi dejavnostmi v prostem času si posameznik najbrž hoče povečati družbeni ugled ali zadovoljiti snobizem.

Še tretja možnost je pri izbiri dejavnosti v prostem času, vendar po svojem smotru popačena ali izravnalna, če hoče človek v prostem času s svojo dejavnostjo izravnati neuspehe v delovnem času in s svojo dejavnostjo v prostem času ne ve, kaj bi počel ter zaide v alkoholizem in v prestopništvo. Taki primeri so vzrok, da se vprašamo, kaj sploh je prosti čas, kakšna je njegova vloga in kakšne so njegove razsežnosti, v čem je smoter prostega časa in njegova vsebina.

2.8 PASTI, KI PREŽIJO NA MLADE

»V zvezi s preživljanjem prostega časa mladih velja opozoriti na nekaj »pasti«. Kot prvo izpostavljam prevlado medijsko usmerjenih in potrošniško oblikovanih pasivnih, nekreativnih prostočasnih vzorcev, torej komercializacijo prostega časa. Sodobna množična kultura spodbuja prostočasne aktivnosti, kot so neselektivno gledanje televizije, nakupovanje, branje lahkega čtiva, obsedenost z igrami, promiskuitetno seksualnost, opijanje – skratka dejavnosti, ki naj bi omogočile “izklop”. Mladi navdušeno sprejemajo nove televizijske programe in popularno glasbo. Tovrstno “zabijanje” časa po navadi zgolj pomaga pozabiti vsakodnevne napetosti in stiske ter ne prinaša dolgoročnega zadovoljstva. Če mladi samo absorbirajo pripravljene (komercializirane) vsebine, pri tem niso izvirni in ne razvijajo svojih kreativnih potencialov. Določena količina pasivno preživljenega prostega časa seveda ni problematična sama po sebi, saj vsakdo potrebuje nekaj takega časa za popolno sprostitvev. Problem je, ko se taki vzorci preživljanja časa spremenijo v navado, saj takrat vplivajo na kakovost življenja v celoti: na odnos do dela, družine in življenja nasploh (Ule, 2000: 68). Take oblike najmanj prispevajo k ugodni samopodobi.

Komercializacija prostočasnih aktivnosti ustvarja dodatne socialne neenakosti in izključenosti. Številne industrije nenehno proizvajajo izdelke, storitve, dejavnosti, s katerimi želijo napolniti prosti čas mladih. Tudi zametki novih stilov (npr. glasbenih) se takoj skomercializirajo. Z modnimi stili, elektroniko itd. vzdržuje potrošniška družba nadzor nad prostim časom mladih. Ker mladi zaradi trenda na otroke usmerjenih družin razpolagajo z znatnim deležem družinskega proračuna, si lahko sestavijo prostočasne biografije po lastni izbiri (Zeijl idr., 2001). Tisti, ki pa si zaradi slabega materialnega stanja različnih prostočasnih izdelkov in aktivnosti ne morejo privoščiti (npr. obiska kino predstave, lokalov, vodene telovadbe, novih računalniških tehnologij itd.), se pogosto počutijo prikrajšani. Mladi iz višje slojevskih družin imajo več možnosti, da izkoristijo poučne izkušnje, katere nudijo številne prostočasne dejavnosti, zlasti organizirane. Poleg tega se lahko bolje izurijo v obvladovanju sodobnih informacijsko komunikacijskih tehnologij, kar je v zadnjih desetletjih pomemben del neformalnega učenja.

Kot tretjo “past” izpostavljam tendenco k strateški »izrabi« oz. “koriščenju” prostega časa za pridobivanje različnih kompetenc, certifikatov, namensko oblikovanje telesa itd. – vse te dejavnosti naj bi prispevale k boljšemu socialnemu položaju oz. k večji kompetitivnosti na številnih področjih. Če postanejo prostočasne dejavnosti podobne učnim uram, se prostočasna sfera ne loči od drugih sfer; čas, ki naj bi pomagal “napolniti baterije”, postaja storilnostno naravnani in vir stresa namesto oddiha. Bolj kot naj bi prosti čas pomembno sodoločal življenjske priložnosti mlade osebe v prihodnosti, v slabšem položaju so mladi, katerim starši ne morejo nuditi primerljivo količino časa,

Koliko stane prosti čas

denarja in energije oz. katerih starši zaradi pomanjkanja finančnega in kulturnega kapitala nimajo izoblikovane predstave o prostočasni dejavnosti svojih otrok. Prostočasni kapital mladih iz nižjih družbenih slojev je tako nižji (Zeijl idr., 2001: 381).

V prostem času se vse več mladih zateka v individualno zasebnost – med domače štiri stene in v virtualne svetove. Doma, ne pa v vrstniških skupinah, se počutijo najbolj varni (Ule, 2000: 66). Tudi velik delež staršev, zlasti starši mlajših mladostnikov in deklet, meni, da je preživljanje prostega časa doma varno, zabave izven doma pa tvegane (Livingstone, 2005). Starši zato podpirajo privatizirano, medijsko diktirano preživljanje prostega časa. Družina je poleg tega pomemben ponudnik prostočasnih socialnih in emocionalnih opor, kar je problematično za mlade, ki teh opor nimajo na razpolago.

Poudariti velja še, da brezposelni in učno neuspešni mladi svoj čas pogosteje preživljajo pasivno (Gril, 2004). Podatki kažejo, da večji delež neuspešnih kot drugih osnovnošolcev ne obiskuje nobenega krožka. V neorganiziranem prostem času je večji delež neuspešnih osnovnošolcev pogosto pasivnih (gledajo TV, poslušajo glasbo), manjši delež kot vrstnikov pa se ukvarja z računalniki. Večji delež neuspešnih srednješolcev kot vrstnikov ne obiskuje nobenega krožka ali druge organizirane dejavnosti. Večji delež neuspešnih srednješolcev kot vrstnikov hodi na zabave in v diskoteke. Večji delež jih tudi kadi, pije alkoholne pijače ali preizkuša droge. Večji delež kot vrstnikov pa jih tudi igra košarko in nogomet. Manjši delež neuspešnih srednješolcev kot vrstnikov v prostem času bere in dela z računalnikom. Od brezposelnih mladih polovica ne obiskuje nobene organizirane dejavnosti v prostem času, kar je več kot med starejšimi mladostniki. Več brezposelnih kot drugih starejših mladostnikov preživlja prosti čas pasivno, več jih tudi hodi na izlete, manj pa se jih rekreativno ukvarja s športom in obiskuje kulturne prireditve, manj jih tudi bere. Brezposelni so v splošnem manj pripravljeni sodelovati v klubih in društvih, manj si želijo biti tudi s prijatelji, obenem pa se čutijo osamljeni.

Pasivno preživljanje prostega časa ne vodi do kreativnega soočanja s problemi, kvečjemu do še večje socialne izključenosti. Seveda ni jasno, kaj je vzrok in kaj posledica. Občutki nezadovoljstva zaradi slabega uspeha ali brezposelnosti lahko pasivizirajo osebo tudi v prostem času ali pa pasivno preživljanje prostega časa ni zgolj posledica problemov na drugih področjih, temveč samostojni vzrok, ki vpliva tudi na preostale življenjske izbire in udeleževanja. Aktivno preživljanje prostega časa, npr. športni trening, ni povsem enostavno, saj zahteva disciplino in kompetentnost, pogosto pa tudi denar in čas, ki ga ravno tem kategorijam mladih najbolj primanjkuje.«

(Dostopno na spletu:

www.mreza-mama.si/upload/Prosti%20čas%20mladih%20v%2021.%20stoletju.%20Dr.%20Metka%20Kuhar.doc)

2.9 ČLOVEK KUPUJE RAZVEDRILLO IN PROSTI ČAS

Človek ni svoboden v koriščenju svojega prostega časa, kajti njegov prosti čas določata industrija ter tržišče, tako kot vse drugo, kar kupuje. To pomeni, da drugi usmerjajo in uravnavajo njegov okus, razvedrilo postaja inštrument tehnološke porabe, ki jo kupuje. Prosti čas je določen s tržiščem in s človekom! Ali je danes, na pragu 21. stoletja, kaj drugače?

Prosti čas je sestavni del mladih, ki jim služi predvsem za družbeno izkazovanje. Prosti čas je porabniška dobrina in terja določena sredstva, zato obstaja nevarnost, da postane bodočnost popolna konzumacija, seveda če ne bomo skozi proces socializacije pri človeku razvijali upoštevanja drugega človeka.

Zabavna industrija vzpodbuja kakovost in količino preživljanja prostega časa. Količino prostega časa naj bi reševala družba, kakovost pa je odvisna od posameznika, predvsem od njegove vzgoje, zdravja, družine itd. Naloga družbe je, da usmeri pogoje življenja, da onemogoči zlorabo prostega časa brezdelja, ki ovira razvoj osebnosti, negativno vpliva na zdravje, sposobnost mišljenja, socialne odnose in humanost človeka, predvsem mladih, kajti delo in obveznosti so humane le toliko, koliko vzpodbujajo želje in možnosti za prosti čas.

Ob tem ne gre zanemariti vpliva tehnologije na spremenjene oblike komuniciranja in s tem povezane medsebojne odnose. Komunikacija s tehnološkimi napravami je instrumentalna komunikacija, ni komunikacija "iz oči v oči", v kateri so prisotna besedna sporočila in nebesedno izražena čustvena stanja, bodisi v gibih ali z mimiko obraza. Odsotnost kontaktov in oblikovanje odnosov ne le, da siromaši pisno in ustno besedo, ampak olajša pojavnost zlorab, zanemarjanja, negativne agresije in nasilja med ljudmi.

Moderna tehnologija nas uči umetnosti varčevanja s časom, ne uči pa nas, kako ga pametno uporabiti!

2.10 ČLOVEKOVE POTREBE IN PROSTI ČAS

Povsem razumljivo je, da vsak posameznik v življenju poskuša zadovoljiti čim več osnovnih življenjskih potreb. Različni avtorji različno poimenujejo osnovne potrebe, vendar je vsem skupno, da osnovne potrebe razvrščajo po pomembnosti posameznih potreb in njihovi zadovoljenosti oziroma nezadovoljenosti pri posamezniku.

Razvrstitev osnovnih človekovih potreb:

Tisto, kar nas zanima je, katere od teh osnovnih potreb posameznik zadovoljuje skozi preživljanje prostega časa. Zahvaljujoč spoznanjem psihologije in sociologije lahko trdimo, da posameznik skozi udejanjanje prostega časa zadovoljuje potrebo po samospoštovanju, krepi svojo identiteto, doživlja (sam odloča in izbira prosti čas), komunicira, doživlja zaupanje in ljubezen skozi vzajemne odnose z drugimi osebami. Idealno bi bilo, če bi vsak človek v življenju kot tudi v prostem času zadovoljil vse

svoje osnovne potrebe. Toda dovolj je že, če zadovolji tiste potrebe, ki se njemu ali njej osebno zdijo zelo pomembne za osebnostno ubranost, zadovoljstvo in veselje.

2.11 LAKEINOVO VPRAŠANJE – OPTIMALNA ORGANIZACIJA DELA

Lakeinovo vprašanje je še posebej umestno takrat, kadar vas pri delu zmoti obiskovalec ali telefonski klic (s predpostavko, da je prekinitev nujna ali zaželeno). Ko ste spet sami, preverite, ali bi bilo dobro z delom nadaljevati ali pričeti s čim drugim.

Vprašanje si zastavite vselej, kadar opazite, da postajate raztreseni. Morda poslušate razgovor v sosednji pisarni? Razmišljate, kdo je šel pravkar mimo vaših vrat? Sanjarite o dopustu? Zdaj je čas za vprašanje! Vprašanje si zastavite tudi takrat, kadar intuitivno čutite, da časa ne izkoriščate najbolje, kadar se obotavljate ali zavlačujete, kadar se za trenutek ustavite sredi A-naloge, kadar premetavate papirje, namesto da bi jih urejali, kadar ste razdvojeni med dvema projektoma in kadar ste utrujeni in brez energije.

Da na vprašanje ne bi pozabili, postavite okrog sebe znake z napisi »Kako bi zdajle najbolje izkoristili svoj čas?« ter »Postavi si Lakeinovo vprašanje!« Znaki so lahko poljubne velikosti; velik znak lahko obesite nasproti pisalne mize ali prostora, kjer običajno sedite, lahko pa posterje z napisi razobesite kar po celi hiši! Če ne želite, da znaki vzbujajo tolikšno pozornost, jih dajte v predal ali napišite vprašanje v beležnico. Lahko daste izdelati celo kemične svinčnike, ki imajo na robu vtisnjeno Lakeinovo vprašanje! Tudi če ste s svojim A-jem že pričeli, si lahko zastavite vprašanje, vendar morate biti malo bolj specifični: »Kako bi najbolje izkoristili čas, namenjen temu A-ju? Kje in kako bi lahko pričeli?«

Tudi tempo dela je pomemben. Delati hitro in učinkovito se splača, zato lahko svoj delovni tempo večkrat preverite z Lakeinovim vprašanjem. Zapravljanje časa je tudi opravljanje nalog, ki so bile nekoč A, zdaj pa niso več. Bivšemu A-ju vrednost upade na B in potem na CZ. Po pravilu 80/20 pogosto dosežemo 80 odstotkov vrednosti že s prvimi 20 odstotki dela na določeni nalogi. Biti perfekcionista lahko pomeni, da se pretirano trudite za minimalno vrednost.

2.12 POPOLNOMA NA »IZI« KOT ABC

Ko izpolnujete dnevne naloge, opravite A-je pred B-ji in B-je pred C-ji. Včasih vam bo uspelo narediti vse, bolj verjetno pa je, da za vse ne boste imeli časa. Če jih boste delali po ABC-vrstnem redu, včasih ne boste uspeli narediti niti vseh A-jev. Včasih boste naredili A-je in B-je, drugič spet A-je in B-je in nekaj C-jev. Redkokdaj boste naredili vse, ampak nič hudega. Izpolniti seznam ni bistveno; bistveno je čim bolje izkoristiti čas. Če vam preostanejo samo B- in C-naloge, ponovno razmislite, kaj bi še lahko naredili. Morda se boste odločili, da zaradi večje preglednosti preuredite dopise v fasciklu, do konca preberete časopis, kupite darila, skratka naredite vse A-je, ki ste jih imeli že prej v mislih, pa jih niste dali na prvotni A-seznam. Z malce dodatnega časa lahko te stvari opravite že danes.

Če vam drobne stvari pomenijo veliko, je spisek zaporednih prioritiet za vas še posebej koristen, saj si z njim zagotovite, da ničesar ne izpustite. Hkrati predstavlja potrditev vseh vam pomembnih dejavnosti, motivacijo, da prečrtate nepomembne elemente, ter rezervoar, iz katerega črpate nadaljnje aktivnosti.

Če boste delali več A-jev in manj C-jev, se bo hierarhična lestvica dosežkov spremenila. Stare A-je lahko predelate v nove A-je in B-je, razvrednotite stare B-je v C-je in večino starih C-jev popolnoma odpravite.

Podobno je z učenjem glasbenega inštrumenta. Na začetni stopnji učenja nekega inštrumenta igrate preprostejše skladbice, kar je vaš A. Ko ste že bolj izurjeni, je dobro, da jih sem ter tja še kdaj zaigrate, vendar so zdaj C. Ko se učite kakšne težke skladbe, je začetno počasno in natančno igranje A, C pa hitro igranje, pri katerem naredite seveda precej napak. Ko vam gre skladba že dobre od rok, jo igrate v pravilnem tempu, kar je zdaj vaš A.

Dober uporabnik časa ima stalen tok A-jev in ne izgublja časa z razmišljanjem, kaj početi in kako početi. Glede posameznih A-nalog ni perfekcionista, ampak raje naredi nekaj A-jev dnevno. Ve, da je čas za realizacijo najboljše uporabe časa takoj potem, ko jo identificira.

2.12.1 Uspešnejši bomo, če ...

- si bomo izdelali seznam nalog, ki jih moramo opraviti;
- s papirji opravimo enkrat za vselej;
- se ne bomo bali uporabiti koša za smeti;
- bomo za iskanje pomembnih dokumentov uporabili nekaj sekund in ne nekaj minut;
- smo si izdelali učinkovit in svojim potrebam prilagojen sistem iskanja

- si bomo ubrali bližnjice, kadar grozi, da nas bo delo preplavilo;
- imamo občutek, da čas vse bolj obvladujemo;
- že nekaj časa nismo ničesar založili.

2.12.2 Kako obvladati čas?

Eno poglavitnih sredstev obvladovanja časa je izdelava urnika. Urnik pa ne sme biti zgolj razporeditev časa za stvari, ki jih morate narediti, ampak mora vključevati tudi stvari, ki jih želite narediti – to so vaši A-ji.

Pri izdelavi tedenskega urnika morate najprej rezervirati čas za dolgotrajnejše A-naloge. Spodbudno je, če jim namenite čim več časa, saj boste tako bolj motivirani. Tudi nepričakovani dogodki potrebujejo svoj čas. Obiskovalci, pošta in telefonski klic vam lahko vzamejo preveč časa tudi takrat, ko na urniku nimate prav veliko dela. Čeprav pričakujete nepričakovano, vam nekatere prekinitve in zastoji vzamejo preveč časa. Zato si na urniku vedno rezervirajte uro časa, ki ni namenjena ničemur. Posledica togosti v sestavljanju in izpolnjevanju urnika je zasužnjenost času, nenehno pogledovanje na uro pa lahko postane prav neprijetno. Z urnikom, na katerem je zadosti

Koliko stane prosti čas

časa tako za predvidena kot nepredvidena opravila, bo vaše življenje bolj usklajeno in sproščeno. Jasno je, da nekaj časa porabite za osnovne stvari, kot na primer za spanje in prehranjevanje. Nekaj časa porabite tudi za rutinske stvari: jutranje vstajanje, gledanje televizije, pospravljanje, obiskovanje sorodnikov ... Včasih je najbolje reči besedico ne. Ta edina beseda vam lahko prihrani precej časa, če jo izrečete jasno, glasno in vljudno. Ne smete dopustiti, da vam drugi po nepotrebnem jemljejo čas.

2.13 KAM PO POMOČ

Veliko mladih ima razno razne težave, zato k raziskovalni nalogi prilagava nekaj naslovov, kjer lahko ti mladi poiščejo potrebne informacije ali pomoč.

Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije
Kunaverjeva 2, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/ 510 16 70
e-naslov: misss@guest.arnes.si
[http:// www.z-miss.si](http://www.z-miss.si)

Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše
Gotska 18, 1000 Ljubljana
e-naslov: sc-oms-lj@guest.arnes.si
[http:// www.scoms-lj.si](http://www.scoms-lj.si)

Družinski svetovalni center Betanija
Ciril-Metodov trg 7, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/ 432 31 79

Krizni center za mlade
Ravbarjeva 11a, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/436 92 47

Amnesty International Slovenije
Beethovnova 7, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/426 93 77

Telefon otrok in mladostnikov TOM
Miklošičeva 16, 1000 Ljubljana
Tel.: 080 1234, 01/239 67 20

Klic v duševni stiski
Gregorčičeva 3, 3000 Celje
Tel.: 9781

Zaupni telefon Samarijan
Tel.: 080 1113

Združenje za pomoč ljudem v stiski ZA-TE (zaupni telefon)
Miklošičeva 16, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/234 97 83
Vsak dan od 16.00 do 22.00

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 NAČIN IZVEDBE ANKETE

3.1.1 Severna Irska

Severna Irska je regija Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske. Leži na severovzhodu otoka Irsko in na jugu meji na Republiko Irsko. Obsega 14,139 km² in je aprila 2001 imela 1.685.267 prebivalcev. Glavno mesto je Belfast.

Derry oz. Londonderry (irsko: Doire or Doire Cholm Chille), pogosto imenovano tudi Dekliško mesto, je mesto na Severnem Irskem. Staro mestno jedro Londonderry, ki je obzidano z obzidjem, leži na zahodnem bregu reke Foyle, sodobno mesto pa leži na obeh bregovih in je povezano z dvema mostovoma. Mestno okrožje se razteza jugovzhodno od mesta. Je drugo največje mesto Severne Irske, po podatkih iz leta 2001 pa ima 83.652 prebivalcev.

S pomočjo mentorjev sva na šoli Londonderry middle school v mesecu novembru 2008 razdelili 89 vprašalnikov, ki sva jih pred odhodom seveda prevedli v angleški jezik.

3.1.2 Slovenija

V primerjavi s Severno Irsko ima Slovenija približno 500.000 prebivalcev več. Mesto Celje je imelo po popisu prebivalstva 37.834 prebivalcev, kar pomeni, da ima polovico števila prebivalcev mesta Londonderry.

Vprašalnike sva razdelili 111 dijakom I. gimnazije v Celju in 318 dijakom Poslovno-komercialne šole Celje, katere sva razdelili po programih ekonomski tehnik (119), trgovec (107) ter poslovno-tehniško izobraževanje: ekonomski tehnik (92). Skupaj sva torej razdelili 429 vprašalnikov.

Šola:		Št. dijakov
I. gimnazija Celje		111
PKŠ Celje Poklicna in strokovna šola	ekonomski tehnik – SSI (v nadaljevanju ET)	119
	trgovec – SPI (v nadaljevanju TRG)	107
	ekonomski tehnik – PTI (v nadaljevanju ET PTI oz. PTI)	92

3.2 PRIKAZ ANALIZE PODATKOV

1. Analiza anket: Ekonomski tehnik (Poslovno-komercialna šola Celje/PKŠ)

VSEBINA	ŠTEVILO ANKETIRANIH				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik
a) Moški	6	17	10	11	22,2 %	53,1 %	32,3 %	37,9 %
b) Ženske	21	15	21	18	77,8 %	46,9 %	67,7 %	62,1 %
SKUPAJ	27	32	31	29	100 %	100 %	100 %	100 %

Pri anketi so sodelovali dijaki Poslovno-komercialne šole, smeri ekonomski tehnik. Iz 1. letnika 77,8 % deklet in 22,2 % fantov, iz 2. letnika 53,1 % dijakov in 46,9 % dijakinj, iz 3. letnika 67,7 % žensk in 32,3 % moških ter iz 4. letnika 62,1 % deklet in 37,9 % fantov.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

Spol

VSEBINA	ŠTEVILO ANKETIRANIH					DELEŽ V ODSOTOKIH				
	1. l.	2. l.	3. l.	1. pti	2. pti	1. letnik	2. letnik	3. letnik	1. pti	2. pti
a) Moški	14	18	10	18	19	37,84 %	37,50 %	45,45 %	38,30%	42,22%
b) Ženske	23	30	12	29	26	62,16 %	62,50 %	54,55 %	61,70%	57,78%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Pri anketi so sodelovali dijaki Poslovno-komercialne šole, smeri trgovec (1., 2. in 3. letniki) in dijaki poklicno-tehničnega izobraževanja ekonomski tehnik (1. in 2. letniki pti). Anketni vprašalnik je izpolnilo povprečno 36,9 % fantov in 63,1 % deklet.

Koliko stane prosti čas

Analiza anket: I. gimnazija Celje (Kajuhova gimnazija)

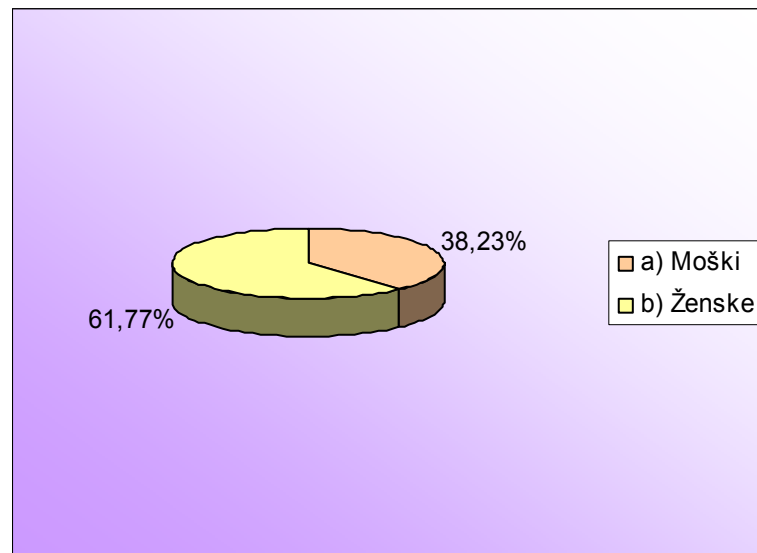
VSEBINA	ŠTEVILO ANKETIRANIH	DELEŽ V ODSOTOKIH
a) Moški	41	36,9 %
b) Ženske	70	63,1 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Anketni vprašalnik je izpolnilo 36,9 % moških in 63,1 % žensk.

Analiza vprašalnikov za anketirane celjske srednješolce:

Spol

VSEBINA	ŠTEVILO ANKETIRANIH	DELEŽ V ODSOTOKIH
a) Moški	164	38,23 %
b) Ženske	265	61,77 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 1: Prikaz anketirancev po spolu
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

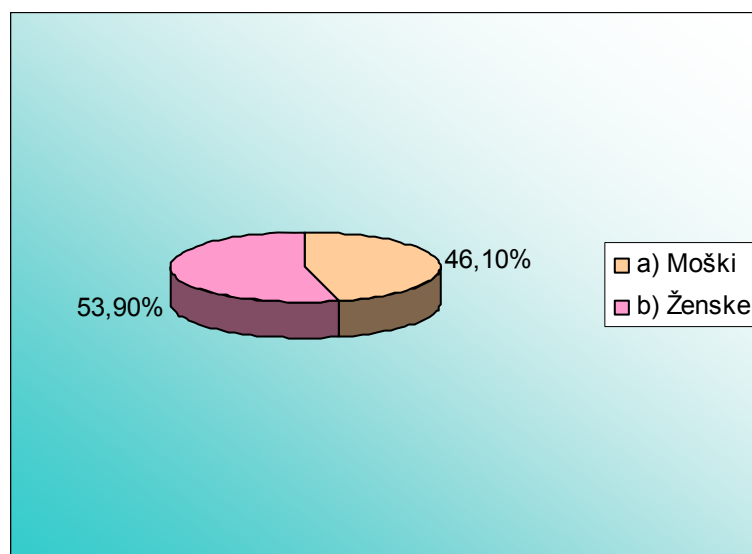
Med anketiranci je bilo 61,77 % dijakinj in 38,23 % dijakov.

Koliko stane prosti čas

Analiza anket: Severna Irska

Spol

VSEBINA	ŠTEVILO ANKETIRANIH	DELEŽ V ODSOTOKIH
a) Moški	41	46,1 %
b) Ženske	48	53,9 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 2: Prikaz anketirancev po spolu
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Anketni vprašalnik je izpolnilo 46,1 % moških in 53,9 % žensk.

Starost

Anketirali smo dijake od 15 do 20 let. Tudi tu smo z razporeditvijo v vse letnike šole poskušali dobiti dokaj enakomerno zastopanost posameznega starostnega razreda.

V Sloveniji je bilo največ vprašanih starih 16 in 17 let; podoben je bil delež 18, 19 in 20-letnikov.

Na Severnem Irskem so največ anket rešili 16-letniki, sledijo dijaki stari 17 let, najmanj pa je bilo anketirancev, starih 18, 19, ter 20 let.

Koliko stane prosti čas

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

Na kaj pomislite ob besedi prosti čas?

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH				
	/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Na čas, ko počnem, kar želim.	27	32	31	29	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
b) Ko sem zaseden z različnimi dejavnostmi.	0	0	0	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Ob besedi prosti čas pomislijo vsi (100 %) dijaki na čas, ko lahko počnejo, kar želijo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

Na kaj pomislite ob besedi prosti čas?

VSEBINA	ŠTEVILO ANKETIRANIH					DELEŽ V ODSOTOKIH				
	/letnik	1.	2.	3.	1. pti	2. pti	1.	2.	3.	1. pti
a) Na čas, ko počnem, kar želim.	35	45	19	47	44	95 %	94 %	94 %	100 %	99 %
b) Ko sem zaseden z različnimi dejavnostmi.	2	3	3	0	1	5 %	6 %	6 %	0 %	1 %
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Kar 94 % dijakov smeri trgovec in 99,4 % dijakov smeri ekt. pti pod pojmom prosti čas razume, da je to tisti čas, ko lahko počnejo, kar želijo, medtem ko jih le 6 % (TRG) in 0,6 % (ET PTI) meni, da je to čas, ko so zasedeni z različnimi dejavnostmi.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

Na kaj pomislite ob besedi prosti čas?

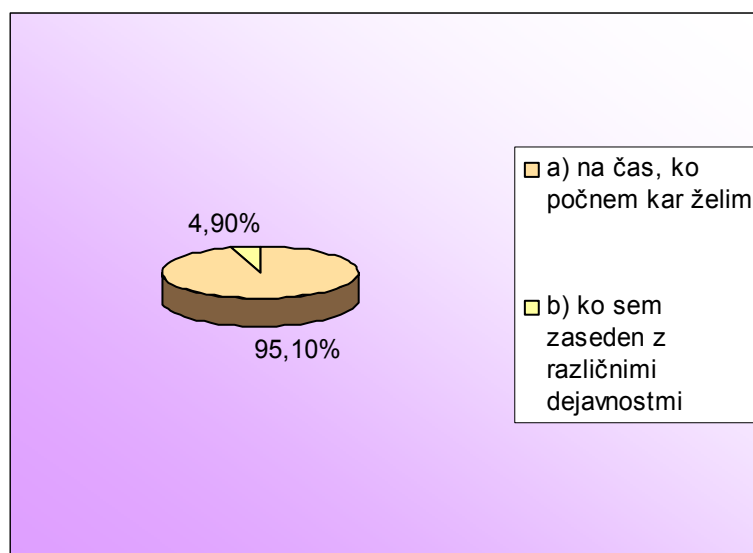
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ v %
a) Na čas, ko počnem, kar želim.	99	89,2 %
b) Ko sem zaseden z različnimi dejavnostmi.	12	10,8 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Mladi na gimnaziji pod pojmom prosti čas razumejo, da je to tisti čas, ko lahko počnejo, kar želijo (89,2 %), medtem ko le 10,8 % mladih meni, da je to čas, ko so zasedeni z različnimi dejavnostmi.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

Na kaj pomislite ob besedi prosti čas?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Na čas, ko počnem, kar želim.	408	95,10 %
b) Ko sem zaseden z različnimi dejavnostmi.	21	4,90 %
SKUPAJ	429	100,00 %

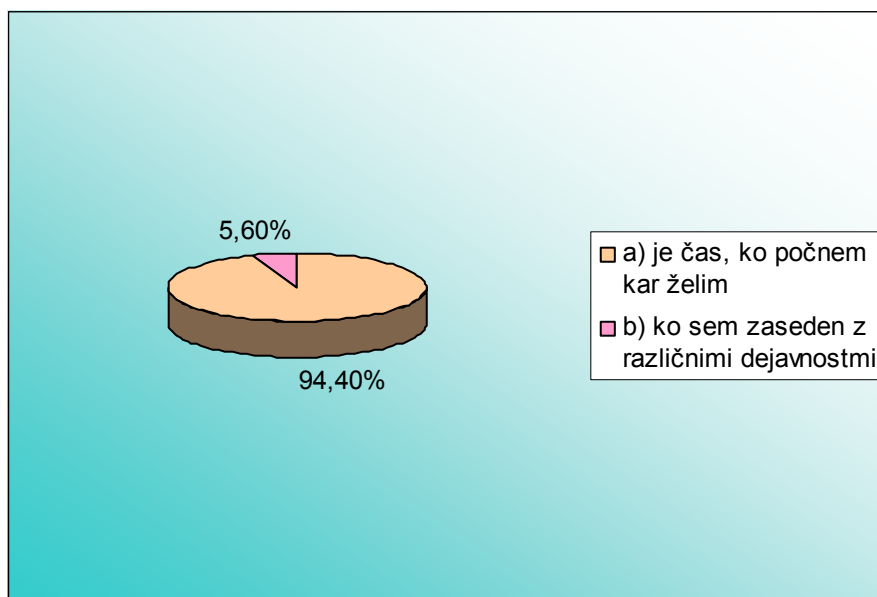
Graf št. 3: Pojmovanje prostega časa mladih
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

95,10 % dijakov ob besedi prosti čas najpogosteje pomisli na čas, ko lahko počnejo, kar želijo, 4,90 % dijakov pa meni, da je to čas, ko so zasedeni z različnimi dejavnostmi.

Analiza anket: Severna Irska

Na kaj pomislite ob besedi prosti čas?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Je čas, ko počnem, kar želim.	84	94,4 %
b) Ko sem zaseden z različnimi dejavnostmi.	5	5,6 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 4: Pojmovanje prostega časa mladih
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Mladi na Severnem Irskem pod pojmom prosti čas razumejo, da je to tisti čas, ko lahko počnejo, kar želijo (94,4 %), medtem ko le 5,6 % mladih meni, da je to čas, ko so zasedeni z različnimi dejavnostmi.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**1. S čim se med prostim časom najpogosteje ukvarjaš?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1. letnik	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) ukvarjanje s športom	8	11	6	7	22,9 %	34,4 %	19,4 %	24,1 %
b) sodelovanje na kulturnih prireditvah (petje ...)	2	3	2	0	5,7 %	9,4 %	6,5 %	0,0 %
c) igranje iger (šah...)	0	2	3	0	0,0 %	6,3 %	9,7 %	0,0 %
d) spanje	5	2	6	6	14,3 %	6,3 %	19,4 %	20,7 %
e) klepetanje (MSN, po telefonu)	9	11	11	14	25,7 %	34,4 %	35,5 %	48,3 %
f) ležanje z razmišljanjem	0	1	0	0	0,0 %	3,1 %	0,0 %	0,0 %
g) gledanje TV	3	2	3	2	8,6 %	6,3 %	9,7 %	6,9 %
h) obiskovanje kulturnih prireditev (koncerti ...)	0	0	0	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
organizirano	3	7	3	5	8,6 %	21,9 %	9,7 %	17,2 %
neorganizirano	5	7	5	2	14,3 %	21,9 %	16,1 %	6,9 %
SKUPAJ	35	32	31	29	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Dijaki PKŠ, smeri ET najpogosteje klepetajo po MSN-ju ali telefonu (najpogosteje 4. let. z 48,3 %, 3. let. s 35,5 %, 2. let. s 34,4 %, najmanj pa 1. let. s 25,7 %), sledijo jim mladi, ki se ukvarjajo s športom (največ 2. let. s 34,4 %, sledijo 4. let. s 24,1 %, nato 1. let. z 22,9 % in 3. let. z 19,4 %), nato tisti, ki v prostem času najraje spijo (najpogosteje 4. let. z 20,7 %, sledijo 3. let. z 19,4 %, nato 1. let. s 14,3 % in na koncu 2. let. s 6,3 %), manj pogosto gledajo TV (3. letniki imajo 9,7 %, 1. letniki sledijo z 8,6 %, nato so 4. letniki s 6,9 %, takoj za njimi pa 2. letniki s 6,3 %), najmanj pa jih med sprostim časom igra raznovrstne igre (to so 3. letniki z 9,7 % in pa 2. letniki s 6,3 %).

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

1. S čim se med prostim časom najpogosteje ukvarjaš?

VSEBINA	Št. anketirancev					Delež v odstotkih				
	1. /letnik	2.	3.	1. pti	2. pti	1.	2.	3.	1. pti	2. pti
a) ukvarjanje s športom	6	4	3	4	5	16,22 %	8,33 %	6,25 %	8,51 %	11,11 %
b) sodelovanje na kulturnih prireditvah (petje ...)	3	3	2	6	4	8,11 %	6,25 %	4,17 %	12,77 %	8,89 %
c) igranje iger (šah ...)	7	7	5	7	8	18,92 %	14,58 %	10,42 %	14,89 %	17,78 %
d) spanje	4	9	4	6	6	10,81 %	18,75 %	8,33 %	12,77 %	13,33 %
e) klepetanje (MSN, po telefonu)	5	5	3	8	4	13,51 %	10,42 %	6,25 %	17,02 %	8,89 %
f) ležanje z razmišljanjem	3	7	2	7	6	8,11 %	14,58 %	4,17 %	14,89 %	13,33 %
g) gledanje TV	4	8	2	6	9	10,81 %	16,67 %	4,17 %	12,77 %	20,00 %
h) obiskovanje kulturnih prireditev (koncerti ...)	5	6	1	3	3	13,51 %	12,50 %	2,08 %	6,38 %	6,67 %
organizirano	9	7	5	10	9	24,32 %	14,58 %	22,73 %	21,28 %	20,00 %
neorganizirano	28	41	17	37	36	75,68 %	85,42 %	77,27 %	78,72 %	80,00 %
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

14,64 % dijakov (trgovci) med prostim časom najpogosteje igra raznovrstne igre (šah, karte), 12,63 % dijakov najpogosteje spi, sledijo dijaki (10,55 %), ki se najpogosteje ukvarjajo s športom, tesno za njimi (10,27 %) so tisti, ki najpogosteje gledajo TV. 10,06 % jih klepeta po MSN-ju in telefonu, 9,37 % dijakov v prostem času najraje obiskuje kulturne prireditve, 8,95 % anketiranih med prostim časom najraje leži in razmišlja in 6,17 % pa jih sodeluje na kulturnih prireditvah.

16,38 % dijakov (podjetniško tehniško izobraževanja, ekonomski tehnik) najraje gleda TV, tesno za njimi (16,34 %), so tisti, ki med prostim časom najpogosteje igrajo razne igre (šah, karte ...), sledijo dijaki s 14,11 %, ki najpogosteje ležijo in razmišljajo, nato dijaki s 13,05 %, ki najraje spijo, 12,96 % dijakov najraje klepeta, 10,83 % dijakov sodeluje pri raznih kulturnih prireditvah, 9,81 % se jih med prostim časom ukvarja s športom ter 6,52 % je takih dijakov, ki med prostim časom najraje obiskujejo kulturne prireditve (koncerti, gledališke predstave ...)

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

1. S čim se med prostim časom najpogosteje ukvarjaš?

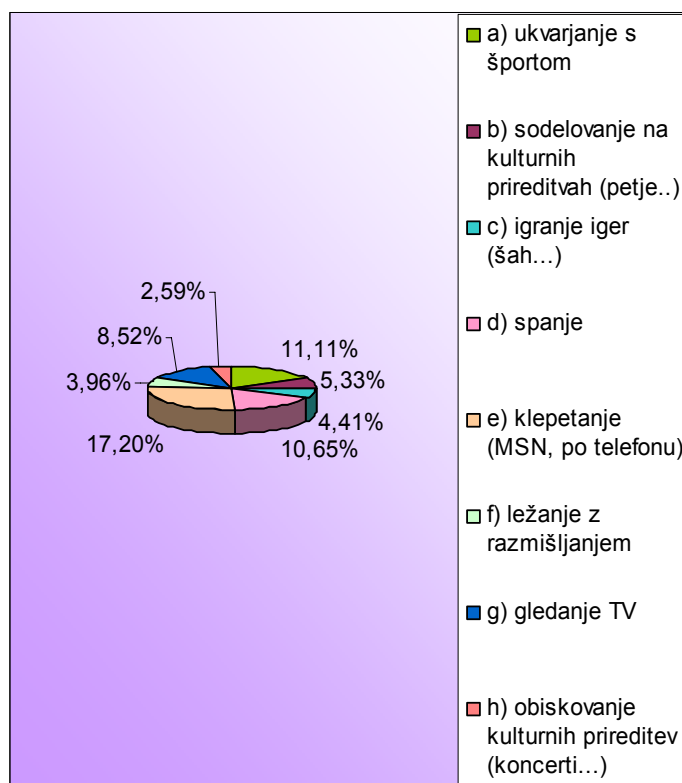
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) ukvarjanje s športom	19	17,1 %
b) sodelovanje na kulturnih prireditvah (petje ...)	10	9,0 %
c) igranje iger (šah ...)	0	0,0 %
d) spanje	22	19,8 %
e) klepetanje (MSN, po telefonu)	43	38,7 %
f) ležanje z razmišljanjem	0	0,0 %
g) gledanje TV	17	15,3 %
h) obiskovanje kulturnih prireditev (koncerti ...)	0	0,0 %
organizirano	2	1,8 %
neorganizirano	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Med prostim časom največ mladih (38,7 %) klepeta, nato so tisti (19,8 %), ki najraje spijo, sledi 17,1 % anketiranih, ki se ukvarja s športom, 15,3 % najraje gledajo televizijo in 9,0 % jih sodeluje na kulturnih prireditvah.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

1. S čim se med prostim časom najpogosteje ukvarjaš?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) ukvarjanje s športom	73	11,11 %
b) sodelovanje na kulturnih prireditvah (petje...)	35	5,33 %
c) igranje iger (šah ...)	29	4,41 %
d) spanje	70	10,65 %
e) klepetanje (MSN, po telefonu)	113	17,20 %
f) ležanje z razmišljanjem	26	3,96 %
g) gledanje TV	56	8,52 %
h) obiskovanje kulturnih prireditev (koncerti ...)	17	2,59 %
organizirano	60	9,13 %
neorganizirano	178	27,09 %
SKUPAJ	657	100,00 %

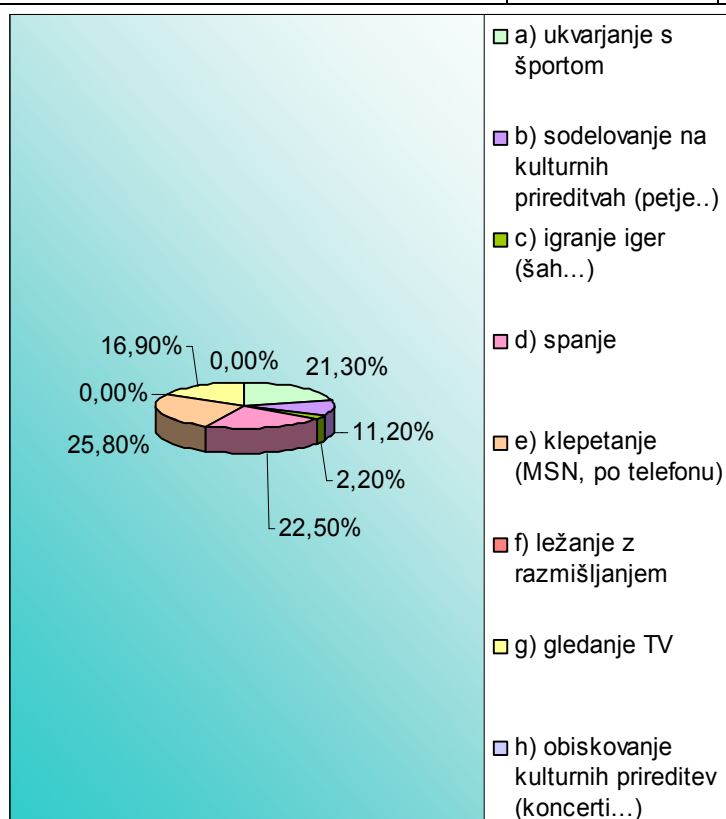
Graf št. 5: Dejavnosti mladih v prostem času
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

7,09 % dijakov najpogosteje med prostim časom obiskuje raznovrstne neorganizirane dejavnosti, sledi klepetanje po MSN-ju oz telefonu s 17,20 %, 11,11 % dijakov se med prostim časom najpogosteje ukvarja s športom, tesno za njim pa sledi spanje z 10,65 % dijakov, 9,13 % dijakov se ukvarja z organiziranimi dejavnostmi. 8,52 % dijakov najpogosteje gleda TV, sledi jim sodelovanje na kulturnih prireditvah s 5,33 % dijakov, 4,41 % dijakov v prostem času najpogosteje igra šah, 2,59 % dijakov pa najpogosteje obiskuje kulturne prireditve

Analiza anket: Severna Irska

1. S čim se med prostim časom najpogosteje ukvarjaš?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) ukvarjanje s športom	19	21,3 %
b) sodelovanje na kulturnih prireditvah (petje ...)	10	11,2 %
c) igranje iger (šah ...)	2	2,2 %
d) spanje	20	22,5 %
e) klepetanje (MSN, po telefonu)	23	25,8 %
f) ležanje z razmišljanjem	0	0,0 %
g) gledanje TV	15	16,9 %
h) obiskovanje kulturnih prireditev (koncerti ...)	0	0,0 %
organizirano	3	3,4 %
neorganizirano	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 6: Dejavnosti mladih v prostem času
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Analiza anket je pokazala, da 25,8 % mladih na Irskem v prostem času najpogosteje klepeta, tesno za njim sledi spanje z 22,5 %, nato ukvarjanje s športom z 21,3 % od tega le 3,4 % organizirano (s trenerjem), ostanek (96,6 %) pa neorganizirano, 16,9 % mladih gleda najpogosteje televizijo, 11,2 % jih sodeluje pri kulturnih prireditvah, 2,2 % vprašanih pa svoj prosti čas preživi z igranjem iger (kot je npr. šah).

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**2. Na kakšen način najraje klepetaš?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
a) po telefonu	8	9	14	9	29,60 %	28,10 %	45,20 %	31,00 %
b) po MSN-ju	15	12	13	10	55,60 %	37,50 %	41,90 %	34,50 %
c) preko skypa	2	3	0	1	7,40 %	9,40 %	0,00%	3,40 %
d) osebno	2	8	3	9	7,40 %	25,00 %	9,70 %	31,00 %
e) sploh ne klepetam	0	0	1	0	0,00 %	0,00 %	3,20 %	0,00 %
f) drugo	0	0	0	0	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,00 %	100,00 %	100,00%	100,00%

Mladi najraje klepetajo po MSN-ju (največ 1. letniki kar 55,6 %, sledi 3. letniki z 41,9 %, nato 2. letniki s 37,5 % in 4. letniki s 34,5 %). Sledijo tisti dijaki, ki se najraje pogovarjajo preko telefona (3. let. s 45,2 %, nato 4. let. z 31,0 %, sledijo 1. let. z 29,6 % in 2. let. z 28,1 %), osebno se 4. let. pogovarjajo 31 %, 2. letniki 25 %, 3. let. 12,9 % in 1. let. s 7,4 %, najmanj dijakov pa se pogovarja preko skypa (2. let. z 9,4 %, 1. let. s 7,4 %, 4. let. s 3,4 %, tretji letniki pa skypa sploh ne uporabljajo).

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**2. Na kakšen način najraje klepetaš?**

VSEBINA /letnik	ŠTEVILO					DELEŽ V ODSOTOKIH				
	1.	2.	3.	1. pti	2. pti	1.	2.	3.	1. pti	2. pti
a) po telefonu	8	11	5	14	11	21,62 %	22,92 %	22,73 %	29,79 %	24,44%
b) po MSN-ju	8	12	6	13	6	21,62 %	25,00 %	27,27 %	27,66 %	13,33 %
c) preko skypa	6	7	2	5	9	16,22 %	14,58 %	9,09 %	10,64 %	20,00 %
d) osebno	9	11	7	11	10	24,32 %	22,92 %	31,82 %	23,40 %	22,22 %
e) sploh ne klepetam	2	0	0	0	4	5,41 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	8,89 %
f) drugo	4	7	2	4	5	10,81%	14,58 %	9,09 %	8,51 %	11,11 %
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Razveseljiv je podatek, da se največ, kar 26,35 % dijakov smeri trgovcev, najraje pogovarja osebno, tesno za osebnim pogovorom sledi klepetanje po MSN-ju (24,63 %), 22,42 % anketiranih se najraje pogovarja po telefonu, 13,3 % vprašanih najraje klepeta preko skypa, 6,65 % dijakov sploh ne klepeta, medtem ko se jih je 11,5 % opredelilo pod drugo. Navedli so možnost klepetanja preko spletnih klepetalnic.

27,12 % dijakov (ET PTI, 3+2) najraje klepeta po telefonu, kar 22,81 % se jih najraje pogovarja osebno (najpogosteje 3. l. s kar 31,82 %), 20,5 % se jih najraje pogovarja preko MSN-ja, 15,32 % dijakov se najpogosteje pogovarja preko skypa, 9,81 % dijakov se je opredelilo pod drugo ter 4,44 % dijakov je odgovorilo, da sploh ne klepetajo.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

2. Na kakšen način najraje klepetaš?

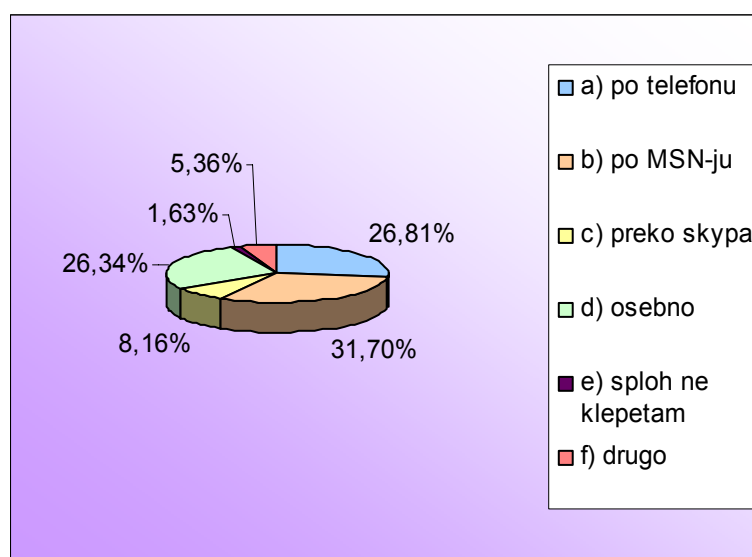
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V ODSOTOKIH
a) po telefonu	26	23,4 %
b) po MSN-ju	41	36,9 %
c) preko skypa	0	0,0 %
d) osebno	43	38,7 %
e) sploh ne klepetam	0	0,0 %
f) drugo	1	0,9 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Presenetljiv je podatek, da še največ anketirancev najraje klepeta osebno, kar 38,7 %, s 36,9 % sledi MSN, 23,4 % anketiranih se pogovarja po telefonu, 0,9 % vprašanih pa je navedlo drug odgovor.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce.

2. Na kakšen način najraje klepetaš?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V ODSOTOKIH
a) po telefonu	115	26,81 %
b) po MSN-ju	136	31,70 %
c) preko skypa	35	8,16 %
d) osebno	113	26,34 %
e) sploh ne klepetam	7	1,63 %
f) drugo	23	5,36 %
SKUPAJ	429	100,00 %

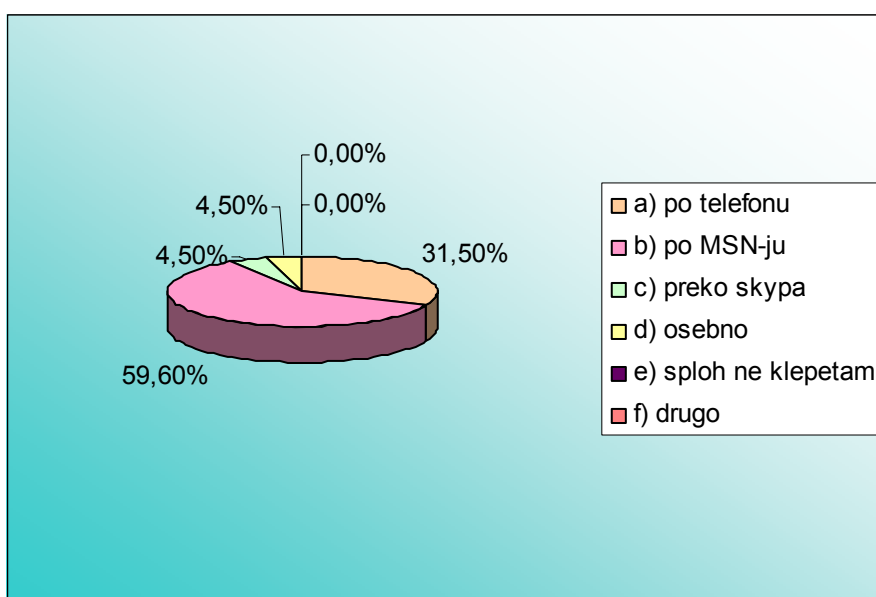
Graf št. 7: Najpogostejši način klepetanja mladih
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

31,70 % dijakov v prostem času najpogosteje klepeta po MSN-ju, sledi klepetanje po telefonu s 26,81 %, tesno za njim pa sledi klepetanje osebno s 26,34 %, 8,16 % dijakov najpogosteje klepeta preko sky-pa, 5,36 % dijakov se je opredelilo pod drugo (npr.: preko kamer), 1,63 % dijakov pa sploh ne klepeta.

Analiza anket: Severna Irska

2. Na kakšen način najraje klepetaš?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V ODSOTOKIH
a) po telefonu	28	31,5 %
b) po MSN-ju	53	59,6 %
c) preko skypa	4	4,5 %
d) osebno	4	4,5 %
e) sploh ne klepetam	0	0,0 %
f) drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 8: Najpogostejši način klepetanja mladih

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Na Irskem mladi največ (59,6 %) oz. najraje klepetajo po MSN-ju, za njim sledi klepetanje po telefonu (31,5 %), nato pa sledita s 4,5 % komuniciranje preko skypa in osebno klepetanje.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

3. Vam je bolj všeč klepet po telefonu kot pa osebno?

VSEBINA /letnik	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Da, ker lahko poleg pogovora delaš še kaj drugega (gledanje TV, pospravljanje).	4	5	4	6	14,81 %	15,6 %	12,9 %	20,7 %
b) Da, ker sem pri pogovoru po telefonu bolj sproščen/a in lažje povem kaj mislim	0	7	2	3	0,00 %	21,9 %	6,5 %	10,3 %
c) Ne, saj se mi zdi pogovor v živo bolj iskren.	12	14	13	11	44,44 %	43,8 %	41,9 %	37,9 %
d) Ne, vendar če sem z nekom preveč oddaljen/-a, druge izbire nimam.	11	6	9	8	40,74 %	18,8 %	29,0 %	27,6 %
e) Drugo	0	0	3	1	0,00 %	0,0 %	9,7 %	3,4 %
SKUPAJ	27	32	31	29	100,00 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Večina dijakov, povprečno 42,01 %, raje klepetajo osebno kot pa po telefonu, saj se jim zdi pogovor v živo bolj iskren, klepet po telefonu jih prakticira prib. 29,03 %, 16 % anketiranih je bolj všeč klepet po telefonu, saj lahko poleg pogovora delajo še kaj drugega, 9,67 % jih je pri pogovoru po telefonu bolj sproščenih in lažje povedo, kaj mislijo, 3,27 % pa so se opredelili pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

3. Vam je bolj všeč klepet po telefonu kot pa osebno?

VSEBINA	ŠTEVILO					DELEŽ V ODSOTOKIH				
	/letnik	1.	2.	3.	1. pti	2. pti	1.	2.	3.	1. pti
a) Da, ker lahko poleg pogovora delaš še kaj drugega (gledanje TV, pospravljanje).	5	11	5	9	12	13,51 %	29,73 %	22,73 %	19,15 %	25,53 %
b) Da, ker sem pri pogovoru po telefonu bolj sproščen/-a in lažje povem, kaj mislim.	8	7	9	11	8	21,62 %	18,92 %	40,91 %	23,40 %	17,02 %
c) Ne, saj se mi zdi pogovor v živo bolj iskren.	9	9	6	10	9	24,32 %	24,32 %	27,27 %	21,28 %	19,15 %
d) Ne, vendar če sem z nekom preveč oddaljen/-a, druge izbire nimam.	6	5	1	3	7	16,22 %	13,51 %	4,55 %	6,38 %	14,89 %
e) Drugo	9	5	1	14	11	24,32 %	13,51 %	4,55 %	29,79 %	23,40 %
SKUPAJ	37	37	22	47	47	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Največji delež (27,15 %) dijakov (PKŠ smeri trgovec) raje klepeta po telefonu kot osebno, ker so po telefonu bolj sproščeni in tako lažje povedo, kar mislijo; sledijo dijaki, s 25,31 %, ki se jim zdi pogovor v živo bolj iskren, 21,99 % jih je odgovorilo, da pri pogovoru po telefonu lahko počnejo zraven še kaj drugega, 14,13 % dijakov se je opredelilo pod drugo ter 11,43 % dijakov se pogovarja po telefonu, ker nimajo druge izbire.

26,6% dijakov (PKŠ: ET PTI) se je opredelili pod drugo (navedli so, da se najpogosteje pogovarjajo preko drugih sredstev – MSN, skype), 22,34 % dijakov jim je pogovor po telefonu všeč, saj lahko zraven počnejo še kaj drugega, enak odstotek (20,21 %) dijakov je odgovorilo, da so pri pogovoru po telefonu bolj sproščeni in 10,44 % vprašanih je odgovorilo, da po telefonu klepetajo zato, ker nimajo druge izbire.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju**3. Vam je bolj všeč klepet po telefonu kot pa osebno?**

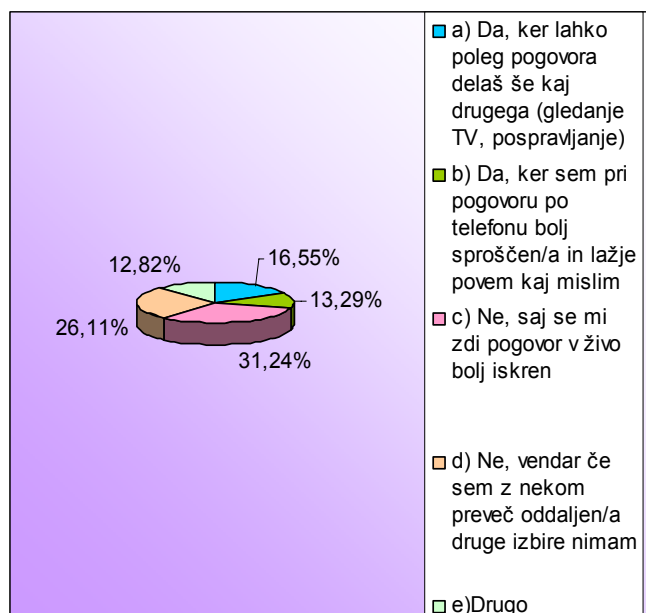
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V ODSOTOKIH
a) Da, ker lahko poleg pogovora delaš še kaj drugega (gledanje TV, pospravljanje).	10	9,0 %
b) Da, ker sem pri pogovoru po telefonu bolj sproščen/-a in lažje povem, kaj mislim.	2	1,8 %
c) Ne, saj se mi zdi pogovor v živo bolj iskren.	41	36,9 %
d) Ne, vendar če sem z nekom preveč oddaljen/-a, druge izbire nimam.	57	51,4 %
e) Drugo	1	0,9 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Kar 51,4 % anketirancev se pogovarja po telefonu ker nima izbire, saj so z nekom preveč oddaljeni, 36,9 % se zdi pogovor v živo bolj iskren, 9 % najraje klepeta po telefonu zato, ker lahko poleg pogovora počnejo zraven še kaj drugega, sledi delež anketirancev (1,8 %) ki menijo, da so pri pogovoru po telefonu bolj sproščeni in lažje povejo kaj mislijo, 0,9 % pa so se odločili za drugo.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce.

3. Vam je bolj všeč klepet po telefonu kot pa osebno?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ
a) Da, ker lahko poleg pogovora delaš še kaj drugega (gledanje TV, pospravljanje).	71	16,55 %
b) Da, ker sem pri pogovoru po telefonu bolj sproščen/-a in lažje povem kaj mislim.	57	13,29 %
c) Ne, saj se mi zdi pogovor v živo bolj iskren.	134	31,24 %
d) Ne, vendar če sem z nekom preveč oddaljen/-a, druge izbire nimam.	112	26,11 %
e) Drugo	55	12,82 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 9: Priljubljenost komunikacije (osebno, telefon)

VIR: podatki zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

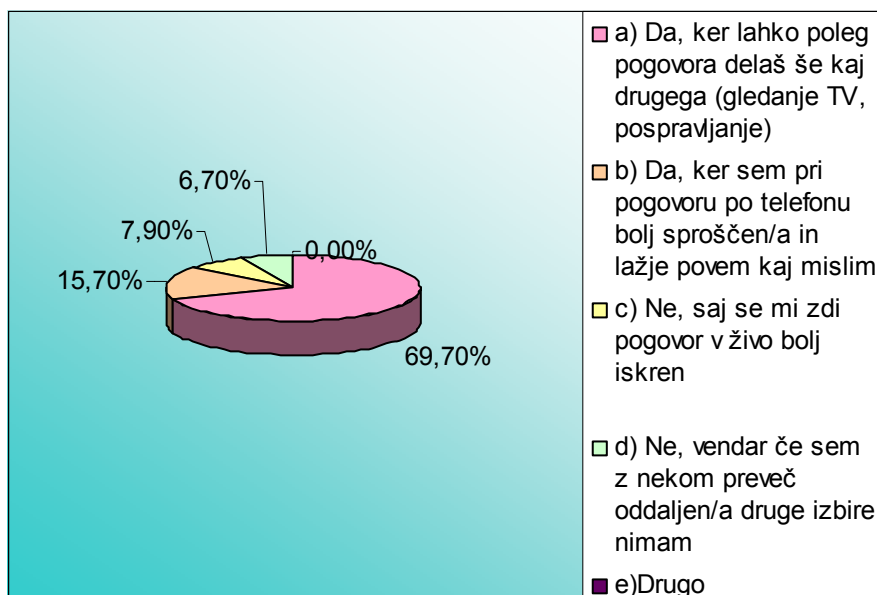
Razveseljiv je podatek, da se kar 31,24 % dijakov najpogosteje pogovarja v živo, saj se jim zdi tako pogovor bolj iskren, sledijo dijaki (26,11 %), ki se raje pogovarjajo osebno, vendar nimajo druge izbire. 16,55 % dijakov je tistih, se raje pogovarja po telefonu, saj lahko poleg pogovora delajo še kaj drugega, 13,29 % dijakov pa je pri pogovoru preko telefona bolj sproščenih in lažje povedo, kaj mislijo, 12,82 % dijakov pa so se opredelili pod drugo (navedli so, da je odvisno od situacije).

Analiza anket: Severna Irska

3. Vam je bolj všeč klepet po telefonu kot pa osebno?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V ODSOTOKIH
a) Da, ker lahko poleg pogovora delaš še kaj drugega (gledanje TV, pospravljanje),	62	69,7 %
b) Da, ker sem pri pogovoru po telefonu bolj sproščen/-a in lažje povem, kaj mislim.	14	15,7 %
c) Ne, saj se mi zdi pogovor v živo bolj iskren.	7	7,9 %
d) Ne, vendar če sem z nekom preveč oddaljen/-a, druge izbire nimam.	6	6,7 %
e) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 10: Priljubljenost komunikacije (osebno, telefon)

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Večina mladih na Irskem najraje klepeta po telefonu zato, ker lahko poleg pogovora počnejo zraven še kaj drugega, 15,7 % mladih meni, da so pri pogovoru po telefonu bolj sproščeni in lažje povejo, kaj mislijo, 7,86 % vprašanih se zdi pogovor v živo bolj iskren, 6,74 % anketirancev pa se pogovarja po telefonu, ker nima izbire, zaradi prevelike oddaljenosti.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

4. Zakaj najpogosteje uporabljaš telefon?

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
a) Samo za sporočila.	14	14	8	12	51,9 %	43,8 %	25,8 %	41,4 %
b) Za najnujnejše klice.	6	10	6	5	22,2 %	31,3 %	19,4 %	17,2 %
c) Za klepetanje.	7	8	14	12	25,9 %	25,0 %	45,2 %	41,4 %
d) Drugo.	0	0	3	0	0,0 %	0,0 %	9,7 %	0,0 %
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Največ anketiranih (1. let. z 51,9 %, 2. let. s 43,8 %, 4. let. z 41,4 % in 3. let. s 25,8 %) uporablja telefon samo za sporočila, sledijo dijaki, ki po telefonu najraje klepetajo (3. let. s 45,2 %, 4. let. z 41,4 %, 1. let. s 25,9 %, takoj za njimi pa 2. let. s 25 %); nato so mladi, ki ga uporabljajo le za najnujnejše klice (2. let. z 31,3 %, 1. let. z 22,2 %, 3. let. z 19,4 % in pa še 4. let. s 17,2 %), 9,7 % iz tretjih letnikov pa se je opredelili pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

4. Zakaj najpogosteje uporabljaš telefon?

VSEBINA	Število					Delež v odstotkih				
	/letnik	1.	2.	3.	1. pti	2. pti	1.	2.	3.	1. pti
a) Samo za sporočila.	12	14	5	15	13	32,43 %	29,17 %	22,73 %	31,91 %	28,89 %
b) Za najnujnejše klice.	9	10	9	12	9	24,32 %	20,83 %	40,91 %	25,53 %	20,00 %
c) Za klepetanje.	13	15	7	16	15	35,14 %	31,25 %	31,82 %	34,04 %	33,33 %
d) Drugo.	3	9	1	4	8	8,11 %	18,75 %	4,55 %	8,51 %	17,78 %
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

32,73 % dijakov (TRG) telefon uporabljajo za klepetanje, 28,69 % jih telefon uporablja le za najnujnejše klice, tesno za njimi, z 28,11 %, so tisti ki ga uporabljajo samo za sporočila, 10,47 % pa se jih je opredelilo pod drugo. Navedli so, da telefon najpogosteje uporabljajo za poslušanje glasbe in gledanje filmov.

Prav tako, kar 33,96 % anketiranih dijakov, smeri pti, najpogosteje uporablja telefon za klepetanje, s 30,4 % jim sledijo tisti, ki ga uporabljajo le za pošiljanje SMS sporočil, za najnujnejše klice ga uporablja 22,77 % dijakov, 13,14 % pa se jih je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

4. Zakaj najpogosteje uporabljaš telefon?

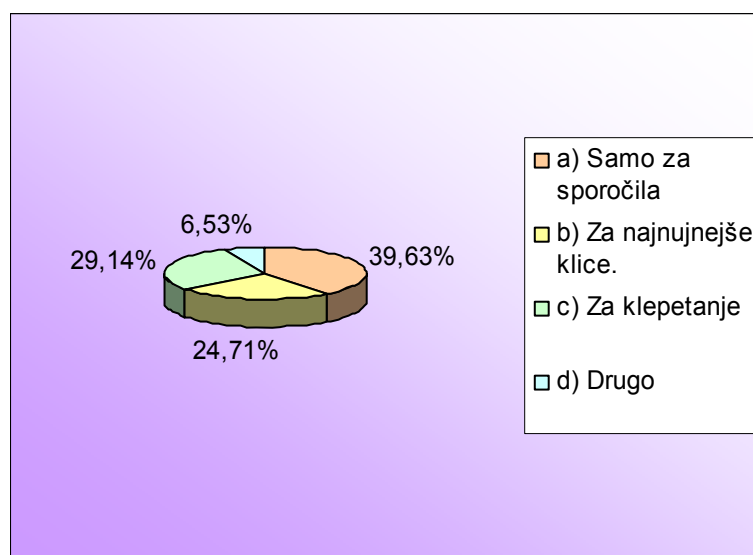
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Samo za sporočila.	63	56,8 %
b) Za najnujnejše klice.	30	27,0 %
c) Za klepetanje.	18	16,2 %
d) Drugo.	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

56,8 % mladih najpogosteje uporablja telefon samo za sporočila, 27 % anketirani služi telefon le za najnujnejše klice, 16,2 % pa jih uporablja za klepetanje.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

4. Zakaj najpogosteje uporabljaš telefon?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Samo za sporočila.	170	39,63 %
b) Za najnujnejše klice.	106	24,71 %
c) Za klepetanje.	125	29,14 %
d) Drugo.	28	6,53 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 11: Uporaba telefona

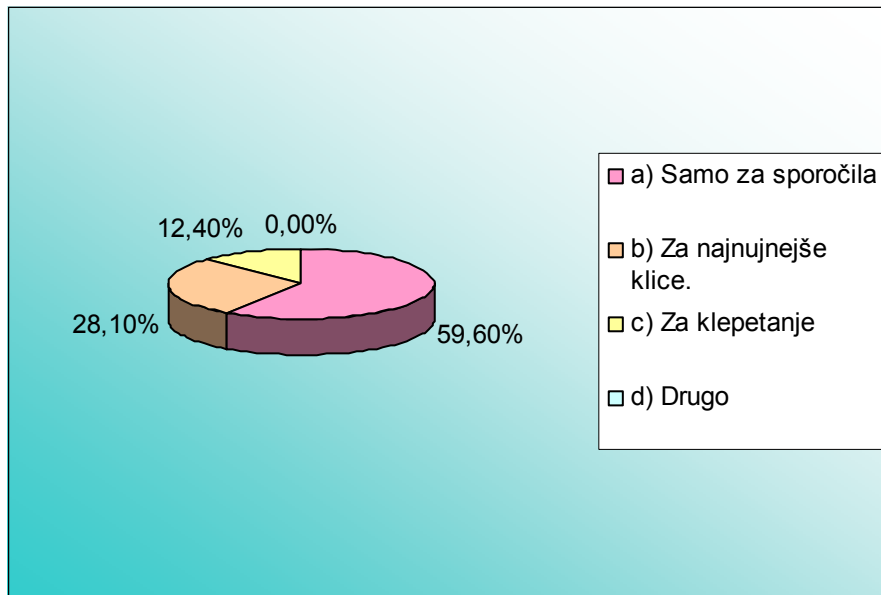
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

39,63 % dijakov najpogosteje uporablja telefon le za sporočila, sledi podatek, da dijaki najpogosteje uporabljajo telefon za klepetanje, z 29,14 % . 24,71 % dijakov telefon uporablja za najnujnejše klice, 6,53 % dijakov pa se je opredelilo za drugo (za poslušanje glasbe).

Analiza anket: Severna Irska

4. Zakaj najpogosteje uporabljaš telefon?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Samo za sporočila.	53	59,6 %
b) Za najnujnejše klice.	25	28,1 %
c) Za klepetanje.	11	12,4 %
d) Drugo.	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 12: Uporaba telefona

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Presenetljivo je, da kar 59,6 % anketiranih uporablja telefon samo za pisanje sporočil, 28,1 % mladih opravlja preko telefona le najnujnejše klice, le 12,4 % pa jih klepeta preko telefona.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**5. Ali piješ alkoholne pijače?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
/letnik								
a) Da, skoraj vsak dan.	5	11	9	10	18,5 %	34,4 %	29,0 %	34,5 %
b) Da, vendar samo ob vikendih.	6	9	13	7	22,2 %	28,1 %	41,9 %	24,1 %
c) Da, samo ob posebnih priložnostih.	12	6	5	10	44,4 %	18,8 %	16,1 %	34,5 %
d) Ne, jih ne uživam.	4	6	4	2	14,8 %	18,8 %	12,9 %	6,9 %
e) Drugo.	0	0	0	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Anketirani največ alkoholnih pijač popijejo ob vikendih (3. let. z 41,9 %, 2. let. z 28,1 %, 4. let. s 24,1 % in 1. let. z 22,2 %), sledijo tisti, ki jih pijejo skoraj vsak dan (4. let. s 34,5 %, 2. let. s 34,4 %, 3. let. z 29,0 % in 1. let. z 18,5 %), takoj za njimi so tisti, ki alkohol pijejo samo ob posebnih priložnostih (največ 1. let. s 44,4 %, 4. let. s 34,5 %, 2. let. z 18,8 % in 3. let. z 16,1 %); nato so mladi, ki alkohola ne pijejo (2. let. z 18,8 %, 1. let. s 14,8 %, 3. let. z 12,9 % in 4. let. z 6,9%).

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

5. Ali piješ alkoholne pijače?

VSEBINA	število					Delež v odstotkih				
	1.	2.	3.	1. pti	2. pti	1.	2.	3.	1. pti	2. pti
/letnik										
a) Da, skoraj vsak dan.	1	3	2	3	4	2,70 %	6,25 %	9,09 %	6,38 %	8,89 %
b) Da, vendar samo ob vikendih.	3	7	6	15	15	8,11 %	14,58 %	27,27 %	31,91 %	33,33 %
c) Da, samo ob posebnih priložnostih.	7	12	9	18	11	18,92 %	25,00 %	40,91 %	38,30 %	24,44 %
d) Ne, jih ne uživam.	26	24	5	5	9	70,27 %	50,00 %	22,73 %	10,64 %	20,00 %
e) Drugo.	0	2	0	6	6	0,00 %	4,17 %	0,00 %	12,77 %	13,33 %
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Kar 47,67 % dijakov (TRG) alkoholnih pijač ne uživa, 28,28 % jih uživa samo ob posebnih priložnostih, ob vikendih pije alkohol 16,65 % dijakov, 6,01 % ga uživa skoraj vsak dan, medtem ko se jih je 1,39 % opredelilo pod drugo.

32,62 % dijakov (ET PTI) uživa alkohol ob vikendih, tesno za njimi, z 31,37 % so tisti, ki pijejo alkoholne pijače samo ob posebnih priložnostih, 15,32 % jih alkohola sploh ne uživa, 13,05 % se jih je opredelilo pod drugo, 7,64 % pa jih uživa alkohol skoraj vsak dan.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

5. Ali piješ alkoholne pijače?

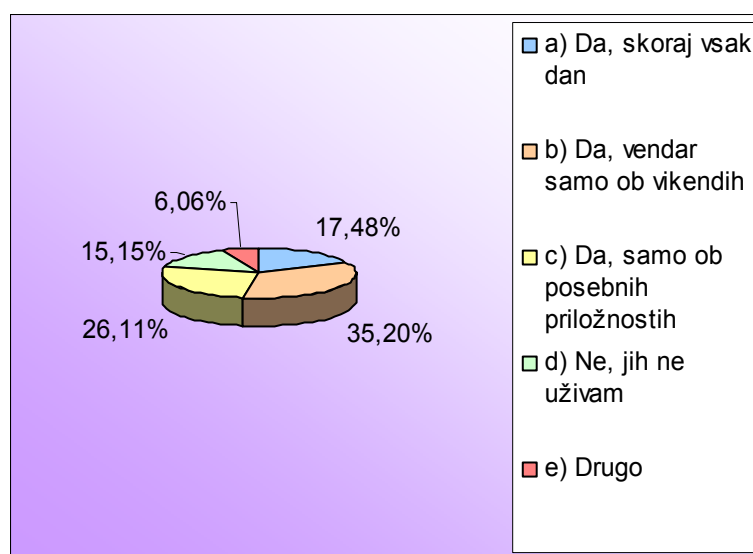
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, skoraj vsak dan.	22	19,8 %
b) Da, vendar samo ob vikendih.	70	63,1 %
c) Da, samo ob posebnih priložnostih.	19	17,1 %
d) Ne, jih ne uživam.	0	0,0 %
e) Drugo.	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0%

63,1 % anketiranih pije alkoholne pijače samo ob vikendih, skoraj vsak dan pije alkoholne pijače kar 19,8 % anketiranih, le 17,1 % pa alkoholnih pijač sploh ne uživa.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

5. Ali piješ alkoholne pijače?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, skoraj vsak dan.	75	17,48 %
b) Da, vendar samo ob vikendih.	151	35,20 %
c) Da, samo ob posebnih priložnostih.	112	26,11 %
d) Ne, jih ne uživam.	65	15,15 %
e) Drugo.	26	6,06 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 13: Pogostost pitja alkoholnih pijač
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

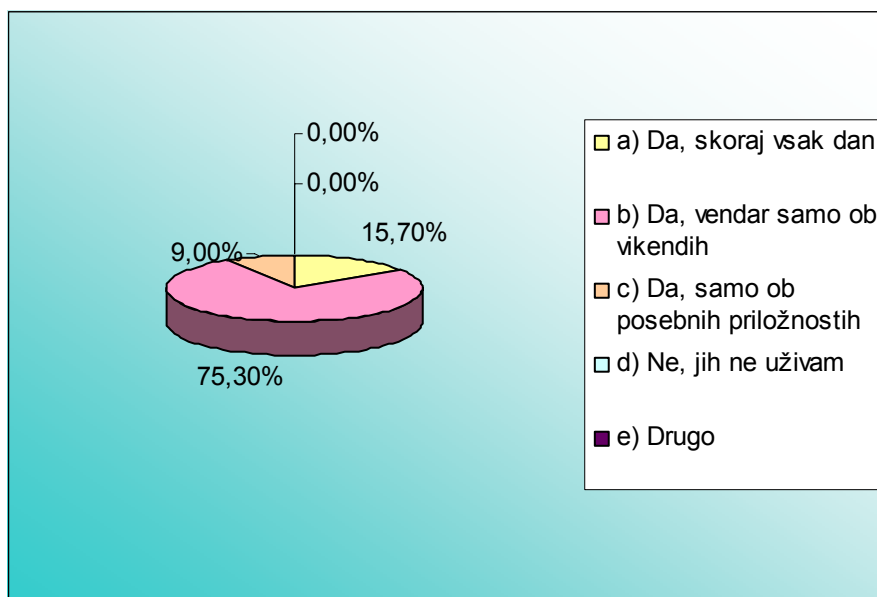
35,20 % dijakov uživa alkoholne pijače najpogosteje ob vikendih, 26,11 % dijakov uživa alkohol samo ob posebnih priložnostih. 17,48 % dijakov uživa alkohol skoraj vsak dan, 15,15 % alkohola sploh ne uživa, 6,06 % dijakov se je opredelilo pod drugo (uživanje alkoholnih pijač večkrat dnevno).

Analiza anket: Severna Irska

5. Ali piješ alkoholne pijače?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, skoraj vsak dan.	14	15,7 %
b) Da, vendar samo ob vikendih.	67	75,3 %
c) Da, samo ob posebnih priložnostih.	8	9,0 %
d) Ne, jih ne uživam.	0	0,0 %
e) Drugo.	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 14: Pogostost pitja alkoholnih pijač
 VIR: podatki zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

75,3 % anketiranih pije alkoholne pijače samo ob vikendih, skoraj vsak dan pije alkohol kar 15,7 % anketiranih, le 9,0 % pa jih alkoholnih pijač sploh ne uživa.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**6. Ali kadiš cigarete?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH				
	/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Da, redno.		6	9	9	11	22,22 %	28,1 %	29,0 %	37,9 %
b) Da, vendar občasno.		4	7	7	8	14,81 %	21,9 %	22,6 %	27,6 %
c) Ne kadim.		12	16	15	10	44,44 %	50,0 %	48,4 %	34,5 %
d) Drugo.		5	0	0	0	18,52 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
SKUPAJ		27	32	31	29	100,00 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Presenetljivo velik je odstotek dijakov, ki ne kadi (2. let. s 50 %, 3. let. z 48,4 %, 1. let. s 44,4 % in 4. let. s 34,5 %), sledijo tisti, ki redno kadijo (4. let. s 37,9 %, 3. let. z 29 %, 2. let. z 28,1 % in 1. let. z 22,2 %), nato so anketirani, ki kadijo le občasno (4. let. s 27,6 %, 3. let. z 22,6 %, 2. let. z 21,9 % in 1. let. s 14,81 %), iz 1. letnika pa se jih je 18,52 % opredelilo pod drugo.

Analiza anket : PKŠ (TRG, ET PTI)**6. Ali kadiš cigarete?**

VSEBINA	število					delež				
	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2
6.										
a) Da, redno	1	4	8	14	16	2,70%	8,33%	36,36%	29,79%	36,36%
b) Da, vendar občasno	6	9	6	11	9	16,22%	18,75%	27,27%	23,40%	20,45%
c) Ne kadim	30	30	7	19	14	81,08%	62,50%	31,82%	40,43%	31,82%
d) Drugo	0	5	1	3	5	0,00%	10,42%	4,55%	6,38%	11,36%
SKUPAJ	37	48	22	47	44	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Presenetljiv je podatek, da 58,47 % vprašanih dijakov smeri trgovcev, ne kadi, 20,75 % jih kadi le občasno, redno kadi 15,8 % vprašanih, medtem ko se jih je 4,99 % opredelilo pod drugo. Navedli so, da kadijo res le izjemoma (odvisno od situacije).

36,12 % mladih smeri ET PTI ne kadi, medtem ko je bolj zaskrbljujoč podatek, da jih kar 33,08 % kadi redno, 21,93 % jih kadi le izjemoma ter 8,87 % se jih je opredelilo pod drugo.

Analiza anket : I. gimnazija v Celju

6. Ali kadiš cigarete?

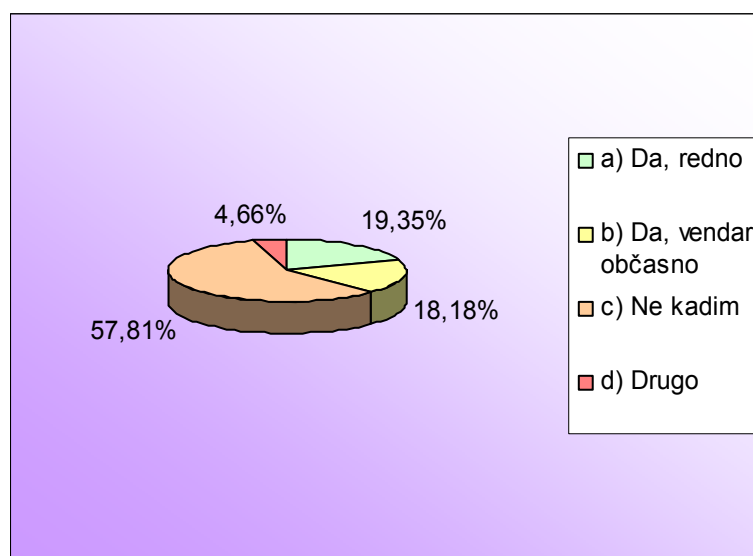
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ
a) Da, redno	5	4,5%
b) Da, vendar občasno	11	9,9%
c) Ne kadim	95	85,6%
d) Drugo	0	0,0%
SKUPAJ	111	100,0%

Kar 85,6 % vprašanih je odgovorilo, da ne kadijo, 9,9 % anketiranih kadi le občasno, medtem pa ko jih 4,5 % kadi redno.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

6. Ali kadiš cigarete?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ
a) Da, redno	83	19,35%
b) Da, vendar občasno	78	18,18%
c) Ne kadim	248	57,81%
d) Drugo	20	4,66%
SKUPAJ	429	100,00%

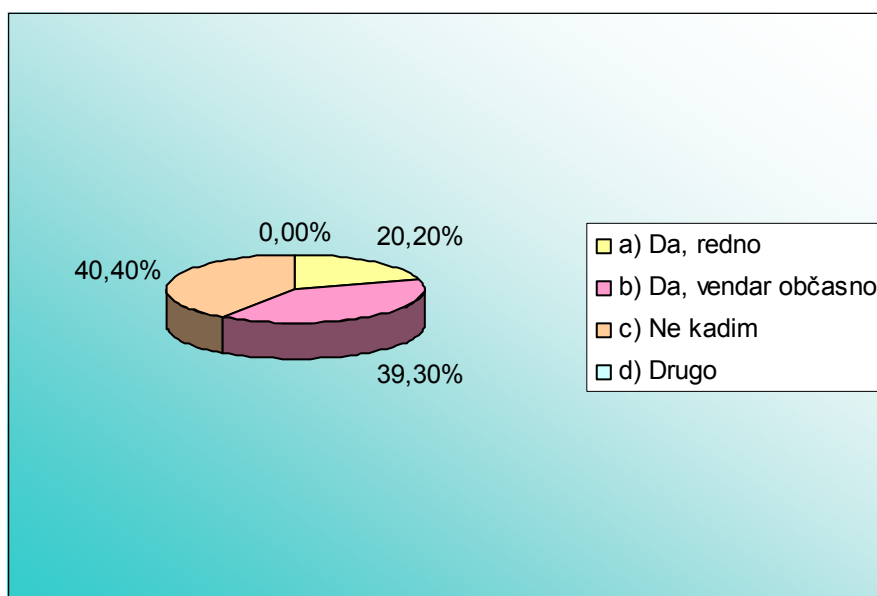
Graf št. 15: Pogostost kajenja cigaret
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Razveseljiv je podatek, da kar 57,81 % dijakov ne kadi, 19,35 % dijakov kadi redno, sledijo tisti dijaki (18,18 %), ki kadijo le občasno, 4,66 % dijakov pa se je opredelilo pod drugo (da kadijo takrat, kadar so vinjeni).

Analiza anket: Severna Irska

6. Ali kadiš cigarete?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ
a) Da, redno	18	20,2%
b) Da, vendar občasno	35	39,3%
c) Ne kadim	36	40,4%
d) Drugo	0	0,0%
SKUPAJ	89	100,0%

Graf št. 16: Pogostost kajenja cigaret

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

39,3 % izmed anketiranih dijakov na Severnem Irskem kadi občasno, medtem ko jih 20,2 % kadi redno, 40,4 % vprašanih pa ne kadi.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**7. Koliko denarja povprečno tedensko zapraviš za raznovrstna poživila (alkohol, cigareti, kava, ...)?**

VSEBINA	ŠTEVILO				Delež v %			
	1.1	2.1	3.1	4.1	1.1	2.1	3.1	4.1
a) Nič, ker jih ne uživam	9	15	13	11	33,3%	46,9%	41,9%	37,9%
b) Do 10€	5	4	2	2	18,5%	12,5%	6,5%	6,9%
c) Od 10 do 20€	4	5	2	2	14,8%	15,6%	6,5%	6,9%
d) Od 20 do 30 €	5	2	6	6	18,5%	6,3%	19,4%	20,7%
e) Od 30 do 40 €	2	1	2	2	7,4%	3,1%	6,5%	6,9%
f) Od 40 do 50 €	1	3	1	1	3,7%	9,4%	3,2%	3,4%
g) Nad 50 €	1	0	0	2	3,7%	0,0%	0,0%	6,9%
h) Drugo	0	2	5	3	0,0%	6,3%	16,1%	10,3%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Presenetljiv je podatek, da kar 40 % dijakov smeri ekonomski tehnik za razna poživila ne porabi nič, saj jih ne uživa, 16,2 % anketiranih porabi od 20 do 30 €, 11,1 % dijakov porabi za razna poživila do 10 €, 10,9 % od 10 do 20 €, 8,2 % se jih je opredelilo pod drugo (navedli so, da teh poživil ne kupujejo), od 30 do 40 € porabi za razna poživila 6 % anketirancev, 4,9 % jih porabi od 40 do 50 € ter 2,7 % anketiranih dijakov porabi za cigarete, alkohol, kavo, nad 50 € tedensko.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

7. Koliko denarja povprečno tedensko zapraviš za raznovrstna poživila (alkohol, cigareti, kava, ...)?

VSEBINA	število anketiranih					Delež v %				
	1	2	3	1	2	1 letnik	2 letnik	3 letnik	1 letnik	2 letnik
7.										
a) Nič, ker jih ne uživam	5	5	0	5	3	13,51%	10,42%	0,00%	10,64%	6,82%
b) Do 10€	6	13	8	12	9	16,22%	27,08%	36,36%	25,53%	20,45%
c) Od 10 do 20€	8	15	8	12	13	21,62%	31,25%	36,36%	25,53%	29,55%
d) Od 20 do 30 €	4	10	3	10	13	10,81%	20,83%	13,64%	21,28%	29,55%
e) Od 30 do 40 €	7	2	1	5	4	18,92%	4,17%	4,55%	10,64%	9,09%
f) Od 40 do 50 €	3	1	0	1	1	8,11%	2,08%	0,00%	2,13%	2,27%
g) Nad 50 €	3	0	0	0	0	8,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
h) Drugo	1	2	2	2	1	2,70%	4,17%	9,09%	4,26%	2,27%
SKUPAJ	37	48	22	47	44	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Skoraj tretjina (29,75 %) anketiranih dijakov smeri trgovec povprečno tedensko za razna poživila porabi od 10 do 20 €, za njimi, s 26,55 %, sledijo tisti, ki porabijo do 10€, sledijo mladi (15,09 %), ki za poživila porabijo od 20 do 30 €, od 30 do 40 € jih porabi 9,21 %, 7,98 % mladih, za poživila ne porabi nič, saj jih ne uživa, 5,32 % se jih je opredelilo pod drugo, od 40 do 50 € zapravi 3,4 % dijakov ter 2,70 % jih za poživila porabi več kot 50 €.

27,54 % mladih smeri ET PTI porabi tedensko za poživila od 10 do 20 €, tesno za njimi (25,41 %) so tisti, ki porabijo od 20 do 30 €, 22,99 % jih za poživila porabi do 10 €, od 30 do 40 € jih porabi 9,86 %, 8,73 % za razna poživila (cigarete, kava) ne porabi nič, 3,26 % se jih je opredelilo pod drugo in 2,2 % jih tedensko porabi od 40 do 50 €.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

7. Koliko denarja povprečno tedensko zapraviš za raznovrstna poživila (alkohol, cigareti, kava, ...)?

VSEBINA	ŠTEVILO		DELEŽ V %	
	MOŠKI	ŽENSKE	MOŠKI	ŽENSKE
a) Nič, ker jih ne uživam	14	24	34,1%	34,3%
b) Do 10€	16	29	39,0%	41,4%
c) Od 10 do 20€	5	12	12,2%	17,1%
d) Od 20 do 30 €	0	0	0,0%	0,0%
e) Od 30 do 40 €	4	2	9,7%	2,9%
f) Od 40 do 50 €	2	3	4,9%	4,3%
g) Nad 50 €	0	0	0,0%	0,0%
h) Drugo	0	0	0,0%	0,0%
SKUPAJ	41	70	100,0%	100,0%

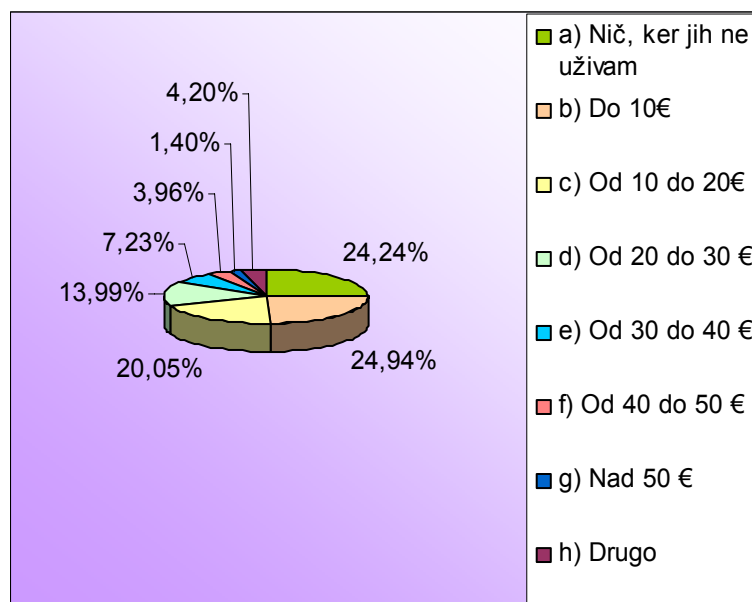
Največji delež med dekleti (41,4 %) tedensko porabi za poživila do 10 €, toliko največ porabijo tudi fantje (39,0 %), sledi delež deklet (34,3 %), ki za poživila ne porabi nič, 17,1 % deklet in 12,2 % fantov porabi od 10 do 20 €, od 30 do 40 € porabi 9,7 % fantov in 2,9 % deklet, 4,9 % fantov in 4,3 % deklet pa porabi za razna poživila od 40 do 50 €.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

7. Koliko denarja povprečno tedensko zapraviš za raznovrstna poživila (alkohol, cigareti, kava, ...)?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Nič, ker jih ne uživam	104	24,24 %
b) Do 10€	107	24,94 %
c) Od 10 do 20€	86	20,05 %
d) Od 20 do 30 €	60	13,99 %
e) Od 30 do 40 €	31	7,23 %
f) Od 40 do 50 €	17	3,96 %
g) Nad 50 €	6	1,40 %
h) Drugo	18	4,20 %
SKUPAJ	429	100,00 %

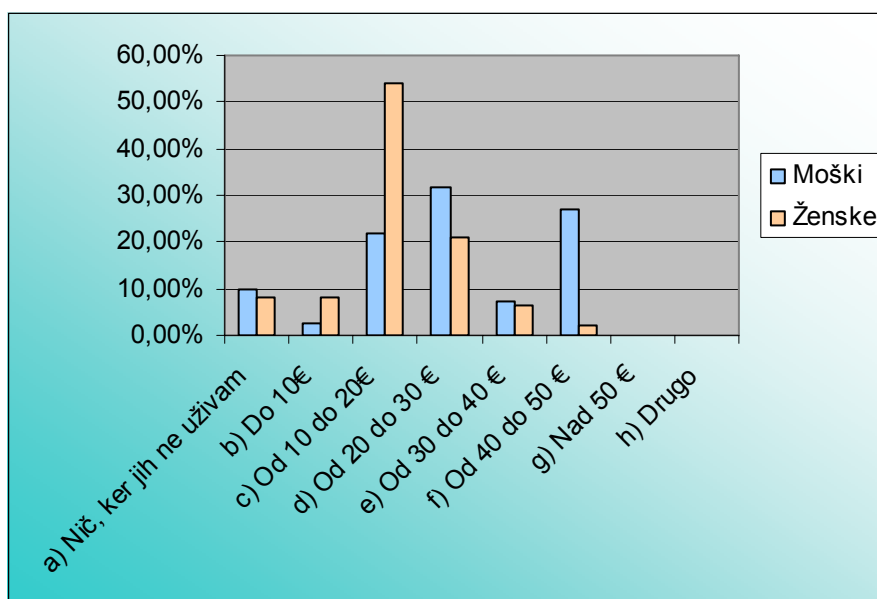
Graf št. 17: Denar, zapravljen za poživila
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

24,94 % dijakov za raznovrstna poživila zapravi do 10 € tedensko, tesno za njim sledijo dijaki (24,24 %), ki za poživila ne zapravijo nič, saj jih ne uživajo. 20,05 % dijakov zapravi na teden od 10 € do 20 €, 13,99 % dijakov odšteje za poživila od 20 € do 30 €, 30 € do 40 € na teden zapravi 7,23 % dijakov

Analiza anket: Severna Irska

7. Koliko denarja povprečno tedensko zapraviš za raznovrstna poživila (alkohol, cigareti, kava, ...)?

VSEBINA	ŠTEVILO		DELEŽ V %	
	MOŠKI	ŽENSKE	MOŠKI	ŽENSKE
a) Nič, ker jih ne uživam	4	4	9,8 %	8,3 %
b) Do 10€	1	4	2,4 %	8,3 %
c) Od 10 do 20€	9	26	22,0 %	54,2 %
d) Od 20 do 30 €	13	10	31,7 %	20,8 %
e) Od 30 do 40 €	3	3	7,3 %	6,3 %
f) Od 40 do 50 €	11	1	26,8 %	2,1 %
g) Nad 50 €	0	0	0,0 %	0,0 %
h) Drugo	0	0	0,0 %	0,0 %
SKUPAJ	41	48	100,0 %	100,0 %

Graf št. 18: Denar, zapravljen za poživila
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Največji delež, 54,2 % deklet, tedensko porabi za poživila od 10 do 20 €, medtem ko fantje 22 %, največji delež med fanti, 31,7 %, porabi za poživila od 20 do 30 €, isto vsoto porabi tudi 20,8 % deklet, sledi delež fantov (26,8 %), ki za poživila porabi kar od 40 do 50 €, 9,8 % moških in 8,3 % žensk ne uživa alkohola in cigaret, do 10 € porabi 8,3 % žensk in 2,4 % moških, od 30 do 40 € pa za razna poživila odšteje 7,3 % fantov in 6,3 % deklet.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**8. Kdaj zapraviš več denarja?**

VSEBINA/letnik	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Med tednom	12	11	16	9	44,4%	34,4%	51,6%	31,0%
b) Med vikendom	15	21	15	20	55,6%	65,6%	48,4%	69,0%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Dijaki zapravijo več denarja med vikendom (4. let. z 69,0 %, 2. let. s 65,6 %, 1. let. s 55,6 % in 3. let. z 48,4 %), medtem ko pa med tednom zapravijo (3. let. z 51,6 %, 1. let. s 44,4 %, 2. let. z 34,4 % in 4. let. z 31,0 %).

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**8. Kdaj zapraviš več denarja?**

VSEBINA/letnik	število					Delež v %				
	1.	2.	3.	1.	2.	1.	2.	3.	1.	2.
a) Med tednom	16	23	12	28	25	43,24%	47,92%	54,55%	59,57%	55,56%
b) Med vikendom	21	25	10	19	20	56,76%	52,08%	45,45%	40,43%	44,44%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

51,43 % dijakov – programa trgovec največ denarja zapravi med vikendom, med tednom pa ga največ zapravi 48,57 % dijakov.

Kar 57,57 % dijakov – podjetniško tehniškega izobraževanja (pti) je odgovorilo, da največ denarja porabijo med tednom, medtem ko največ denarja med vikendom, namenjenega za raznovrstna poživila, porabi 42,43 % dijakov.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

8. Kdaj zapraviš več denarja?

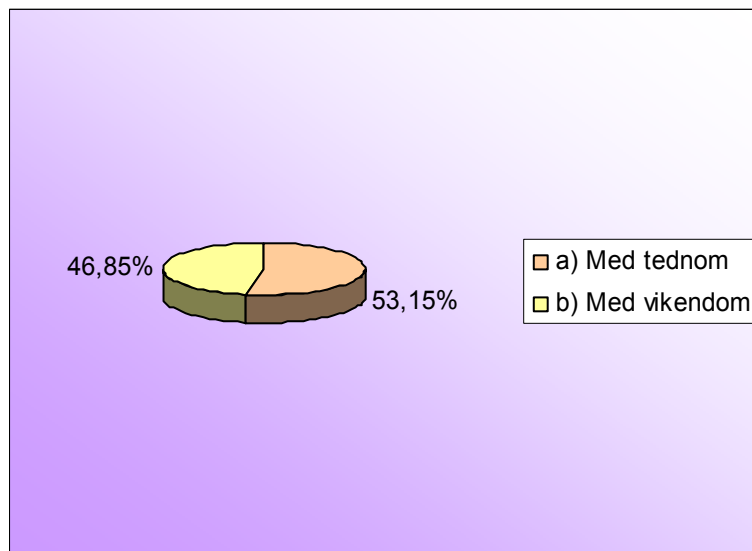
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ
a) Med tednom	76	68,5%
b) Med vikendom	35	31,5%
SKUPAJ	111	100,0%

Analiza anket je pokazala, da kar 68,5 % mladih zapravi več denarja med tednom, medtem ko jih 31,5 % porabi več za konec tedna (med vikendom).

Analiza vprašalnikov za anketirane celjske srednješolce.

8. Kdaj zapraviš več denarja?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Med tednom	228	53,15 %
b) Med vikendom	201	46,85 %
SKUPAJ	429	100,00 %

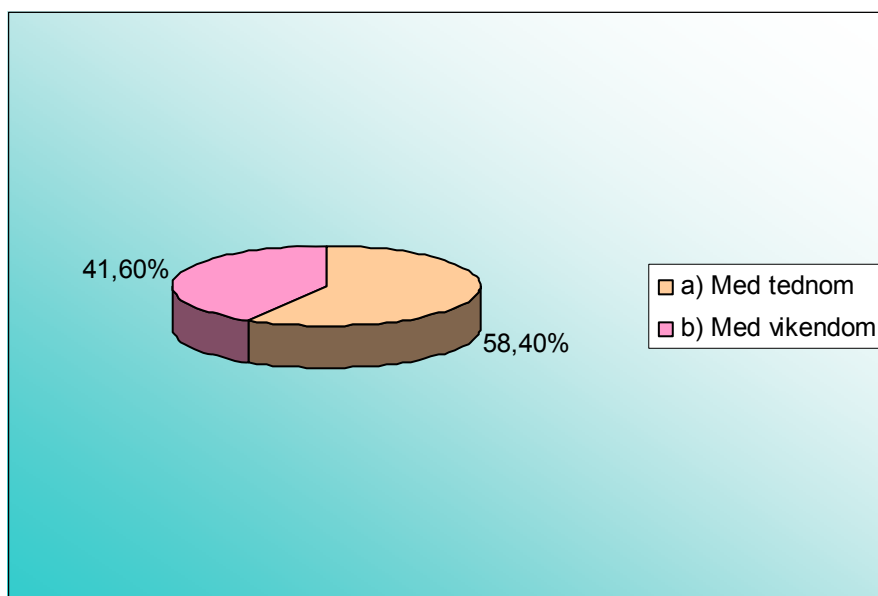
Graf št. 19: Čas, ko dijaki zapravijo največ denarja
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

53,15 % dijakov največ denarja porabi med tednom, 46,85 % pa med vikendom.

Analiza anket: Severna Irska

8. Kdaj zapraviš več denarja?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Med tednom	52	58,4 %
b) Med vikendom	37	41,6 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 20: Čas, ko dijaki zapravijo največ denarja
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Analiza anket je pokazala, da kar 58,4 % mladih na Severnem Irskem zapravi največ denarja med tednom, medtem ko jih 41,6 % porabi več za konec tedna (med vikendom).

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

9. Za kakšne namene največkrat uporabljaš računalnik?

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	1.1	2.1	3.1	4.1	1.1	2.1	3.1	4.1
a) Za šolske namene	6	9	8	7	22,22%	28,13%	25,81%	24,14%
b) Za igranje računalniških iger	11	9	7	8	40,74%	28,13%	22,58%	27,59%
c) Za poslušanje glasbe	10	12	11	14	37,04%	37,50%	35,48%	48,28%
d) Drugo	0	2	5	0	0,00%	6,25%	16,13%	0,00%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Anketirani največkrat uporabljajo računalnik za poslušanje glasbe (4. let. z 48,28 %, 2. let. s 37,5 %, 1. let. s 37,04 % in 3. let. s 35,48 %), sledijo tisti, ki na računalniku igrajo računalniške igre (1. let. s 40,74 %, 2. let. z 28,13 %, 4. let. s 27,59 % in 3. let. z 22,58 %), nato pa so dijaki, ki ga uporabljajo za šolske namene (2. let. z 28,13 %, 3. let. s 25,81 %, 4. let. s 24,14 % in 1. let. z 22,22 %), le 16,13 % tretjih letnikov in 6,25 % drugih letnikov pa se je opredelilo pod drugo (najpogosteje brskanje po svetovnem spletu...).

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

9. Za kakšne namene največkrat uporabljaš računalnik?

VSEBINA	Število anketirancev					Delež v %				
	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2
a) Za šolske namene	9	14	8	14	13	25,00%	29,17%	36,36%	29,79%	28,89%
b) Za igranje računalniških iger	7	9	6	11	10	19,44%	18,75%	27,27%	23,40%	22,22%
c) Za poslušanje glasbe	8	12	3	15	13	22,22%	25,00%	13,64%	31,91%	28,89%
d) Drugo	12	13	5	7	9	33,33%	27,08%	22,73%	14,89%	20,00%
SKUPAJ	36	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

30,18 % dijakov (TRG) največ uporablja računalnik za šolske namene, 27,71 % dijakov (največ zaključni tretji letniki smeri trgovec) se jih je opredelilo pod drugo (uporabljajo ga za komuniciranje s prijatelji), 21,82 % največkrat na njem igra računalniške igre, 20,29 % dijakov pa ga uporablja za poslušanje glasbe.

Kar 30,4% dijakov (večji delež nižji letniki), smer ET PTI uporablja računalnik za poslušanje glasbe, takoj za njimi jim z 29,34 % sledijo tisti, ki ga uporabljajo za šolske namene, 22,81% dijakov na njem najpogosteje igra računalniške igre, medtem ko se jih je 17,45 % opredelilo pod drugo.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

9. Za kakšne namene največkrat uporabljaš računalnik?

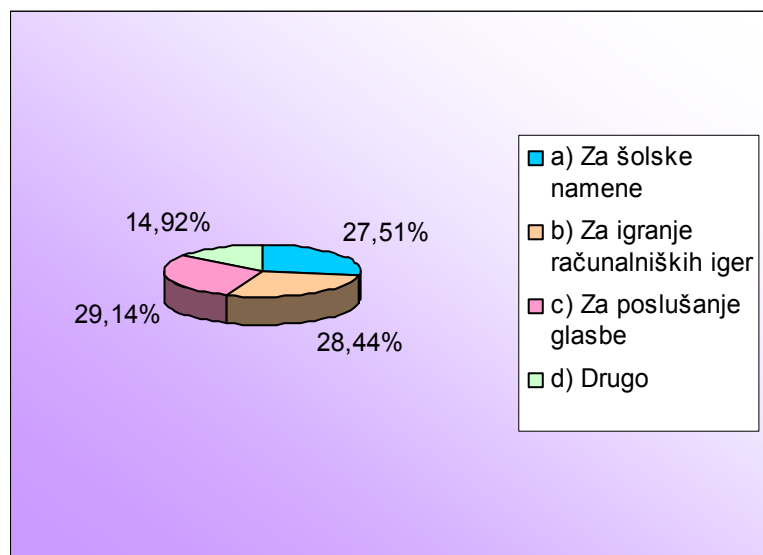
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Za šolske namene	30	27,0 %
b) Za igranje računalniških iger	44	39,6 %
c) Za poslušanje glasbe	27	24,3 %
d) Drugo	10	9,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

39,6 % anketiranih največkrat uporablja računalnik za igranje računalniških iger, 27,0 % za šolske namene, 24,3 % za poslušanje glasbe, 9,0 % pa ji najraje »srfaj« po spletu.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

9. Za kakšne namene največkrat uporabljaš računalnik?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Za šolske namene	118	27,51 %
b) Za igranje računalniških iger	122	28,44 %
c) Za poslušanje glasbe	125	29,14 %
d) Drugo	64	14,92 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 21: Računalnik in njegov namen

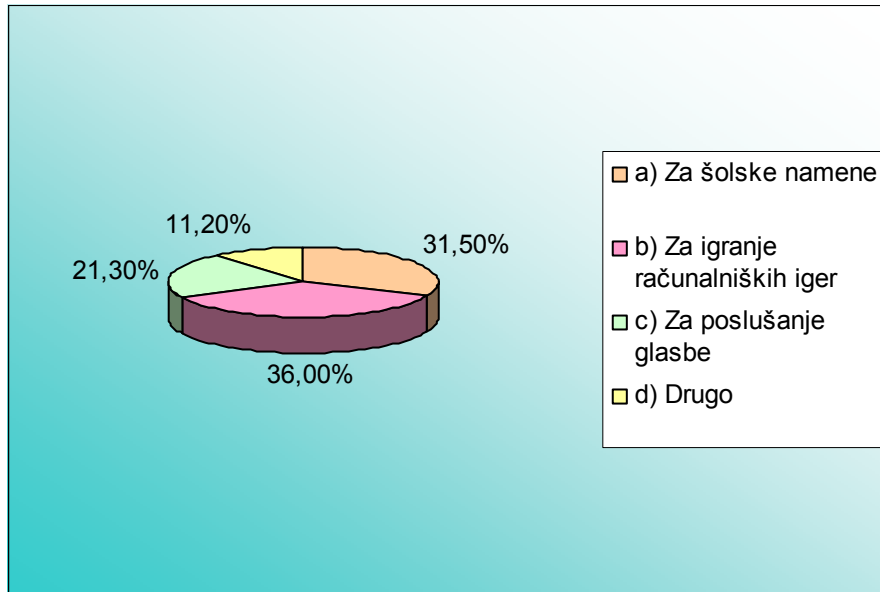
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

29,14 % dijakov računalnik uporablja najpogosteje za poslušanje glasbe, manj kot odstotek zaostajajo dijaki, ki računalnik najpogosteje uporabljajo za igranje računalniških iger (28,44 %). 27,51 % ga uporablja za šolske namene, ter 14,92 % dijakov se je opredelilo pod drugo – navedli so, da najpogosteje »surfajo«.

Analiza anket: Severna Irska

9. Za kakšne namene največkrat uporabljaš računalnik?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Za šolske namene	28	31,5 %
b) Za igranje računalniških iger	32	36,0 %
c) Za poslušanje glasbe	19	21,3 %
d) Drugo	10	11,2 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 22: Računalnik in njegov namen
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

36,0 % anketiranih največkrat igra računalniške igre, 31,5 % mladih ga uporablja za šolske namene, 21,3 % za poslušanje glasbe in 11,2 % anketiranih uporablja računalnik za druge stvari (»srfanje« po spletu...).

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**10. Koliko ur povprečno preživiš za računalnikom?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
/letnik								
a) Za računalnikom sem le izjemoma	4	3	2	4	14,8%	9,4%	6,5%	12,9%
b) Do 1 ure dnevno	3	6	4	6	11,1%	18,8%	12,9%	19,4%
c) Od 1 do 2 uri dnevno	6	8	11	13	22,2%	25,0%	35,5%	41,9%
d) Od 2 do 3 ure dnevno	8	6	9	7	29,6%	18,8%	29,0%	22,6%
e) Nad 3 ure dnevno	6	9	3	1	22,2%	28,1%	9,7%	3,2%
f) Drugo	0	0	2	0	0,0%	0,0%	6,5%	0,0%
SKUPAJ	27	32	31	31	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Največ anketiranih preživi za računalnikom od 1 do 2 uri dnevno (4. let. z 41,9 %, 3. let. s 35,5 %, 2. let. s 25 % in 1. let. z 22,2%), sledijo tisti, ki so na računalniku od 2 do 3 ure dnevno (1. let. z 29,6 %, takoj za njimi 3. let. z 29 %, 4. let. z 22,6 % in 2. let. z 18,8 %), nato so dijaki, ki uporabljajo računalnik več kot 3 ure (2. let. z 28,1 %, 1. let. z 22,2%, 3. let. z 9,7 % in 4. let. s 3,2 %), takoj za njimi so vprašani odgovorili, do 1 uro dnevno (4. let. z 19,4 %, 2. let. z 18,8 %, 3. let. z 12,9 % in 1. let. z 11,1 %), le nekaj (1. let. s 14,8 %, 4. let. z 12,9 %, 2. let. z 9,4 % in 3. let. s 6,5 %) , 6,5 % anketiranih iz tretjih letnikov se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**10. Koliko ur povprečno preživiš za računalnikom?**

VSEBINA	Število anketirancev					Delež v %				
	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2
a) Za računalnikom sem le izjemoma	3	6	2	4	6	8,11%	12,50%	9,09%	8,51%	13,33%
b) Do 1 ure dnevno	6	7	5	9	10	16,22%	14,58%	22,73%	19,15%	22,22%
c) Od 1 do 2 uri dnevno	11	9	4	12	19	29,73%	18,75%	18,18%	25,53%	42,22%
d) Od 2 do 3 ure dnevno	9	12	7	15	4	24,32%	25,00%	31,82%	31,91%	8,89%
e) Nad 3 ure dnevno	8	14	2	7	6	21,62%	29,17%	9,09%	14,89%	13,33%
f) Drugo	0	0	2	0	0	0,00%	0,00%	9,09%	0,00%	0,00%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Kar 27,05 % dijakov (TRG) preživi za računalnikom od 2 do 3 ure dnevno, 22,22 % anketiranih preživi ob računalniku od 1 do 2 uri dnevno, 19,96 % dijakov računalnik uporablja nad 3 ure dnevno, 17,84 % jih uporablja računalnik do 1 ure dnevno, 9,9 % jih je takih, ki so za računalnikom le izjemoma ter 3,03 % se jih je opredelilo pod drugo.

33,88 % dijakov (EKT PTI) je za računalnikom od 1 do 2 uri dnevno, 20,69 % anketiranih uporablja računalnik do 1 ure dnevno, 20,4 % dijakov od 2 do 3 ure dnevno, 14,11 % jih uporablja računalnik več kot 3 ure dnevno, medtem ko je le 10,92 % dijakov za računalnikom samo izjemoma.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

10. Koliko ur povprečno preživiš za računalnikom?

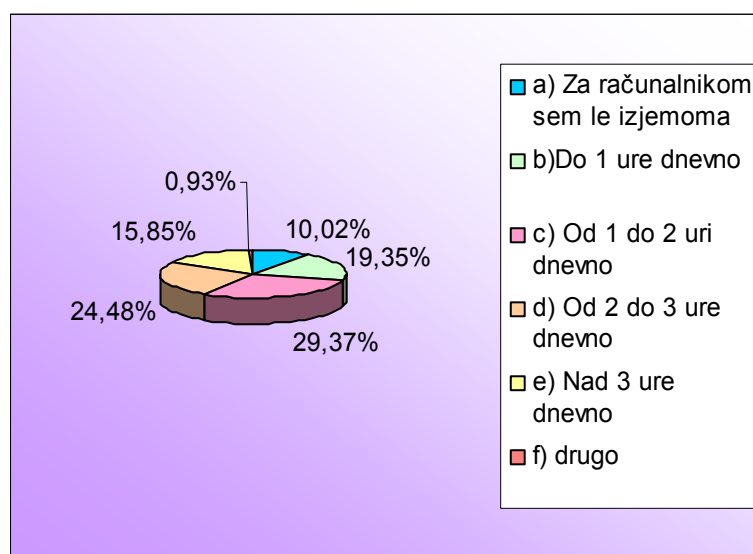
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Za računalnikom sem le izjemoma	9	8,1 %
b) Do 1 ure dnevno	27	24,3 %
c) Od 1 do 2 uri dnevno	33	29,7 %
d) Od 2 do 3 ure dnevno	28	25,2 %
e) Nad 3 ure dnevno	12	10,8 %
f) Drugo	2	1,8 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Zaskrbljujoč je podatek, da kar 29,7 % mladih za računalnikom preživijo od ene do dve uri dnevno, s 25,2 % jim sledijo tisti, ki za računalnikom preživijo od dve do tri ure, sledi taki do 1 ure dnevno (24,3 %), nad tri ure dnevno za računalnik porabi 10,8 % anketiranih, le 8,1 % vprašanih je za računalnikom le izjemoma, 1,8 % mladih pa je pod drugo odgovorilo, da so na računalniku za lastno zabavo.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

10. Koliko ur povprečno preživijo za računalnikom?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Za računalnikom sem le izjemoma	43	10,02 %
b) Do 1 ure dnevno	83	19,35 %
c) Od 1 do 2 uri dnevno	126	29,37 %
d) Od 2 do 3 ure dnevno	105	24,48 %
e) Nad 3 ure dnevno	68	15,85 %
f) Drugo	4	0,93 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 23: Čas, ki ga mladi preživijo za računalnikom

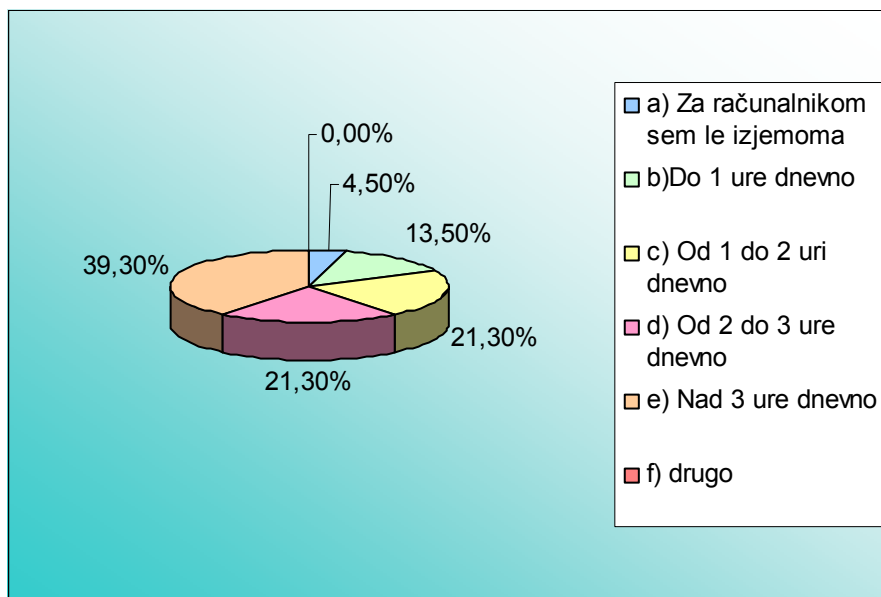
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Od 1 do 2 uri dnevno sedi za računalnikom 29,37 % odstotkov dijakov, od 2 do 3 ure dnevno 24,48 % , do 1 ure dnevno 19,35 %. 15,85 % dijakov je za računalnikom več kot 3 ure, sledijo dijaki (10,02 %), ki so za računalnikom le izjemoma.

Analiza anket: Severna Irska

10. Koliko ur povprečno preživiš za računalnikom?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Za računalnikom sem le izjemoma	4	4,5 %
b) Do 1 ure dnevno	12	13,5 %
c) Od 1 do 2 uri dnevno	19	21,3 %
d) Od 2 do 3 ure dnevno	19	21,3 %
e) Nad 3 ure dnevno	35	39,3 %
f) drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 24: Čas, ki ga mladi preživijo za računalnikom
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Zaskrbljujoč je podatek, da kar 39,3 % mladih za računalnikom preživijo več kot 3 ure dnevno, drugo mesto pa si delita, z 21,3 %, sledijo tisti dijaki, ki posedajo za računalnikom od 1 do 2 uri ter od 2 do 3 ur, nato 13,5 % anketiranih preživi do eno uro za računalnikom, le 4,5 % pa so za računalnikom le izjemoma.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**11. Do katere ure zvečer si povprečno za računalnikom?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %				
	/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Do 21. ure	10	6	3	2	37,0%	18,8%	9,7%	6,9%	
b) Do 22. ure	8	9	2	4	29,6%	28,1%	6,5%	13,8%	
c) Do 23. ure	5	9	13	7	18,5%	28,1%	41,9%	24,1%	
d) Do 24. ure	4	5	7	11	14,8%	15,6%	22,6%	37,9%	
e) Do jutranjih ur	0	2	6	5	0,0%	6,3%	19,4%	17,2%	
f) Drugo	0	1	0	0	0,0%	3,1%	0,0%	0,0%	
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Povprečno so anketirani najdlje na računalniku do 23. ure (3. let. z 41,9 %, 2. let. z 28,1 %, 4. let. s 24,1 % in 1.let. z 18,5 %), sledijo tisti, ki so na računalniku do 24. ure (4. let. s 37,9 %, 3. let. z 22,6 %, 2. let. s 15,6 % in s 14,8 % 1. letnik), nato sledijo tisti, ki uporabljajo računalnik do 22. ure (1. let. z 29,6 %, 2. let. z 28,1 %, 4. let. z 13,8 % in 3. let. s 6,5 %), takoj za njimi, do 21. ure (1. let. s 37 %, 2. let. z 18,8 %, 3. let. z 9,7 % in 4. let. z 6,9 %), ne tako pogosto so do jutranjih ur (3. let. z 19,4 %, 4. let. z 17,2% in 2. let. s 6,3 %), 3,1% dijakov drugih letnikov se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**11. Do katere ure zvečer si povprečno za računalnikom?**

VSEBINA	Število anketirancev					Delež v %					
	/letnik	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
a) Do 21. ure	9	11	1	3	12	24,32%	22,92%	4,55%	6,38%	26,67%	
b) Do 22. ure	14	17	6	19	9	37,84%	35,42%	27,27%	40,43%	20,00%	
c) Do 23. ure	13	12	9	10	8	35,14%	25,00%	40,91%	21,28%	17,78%	
d) Do 24. ure	1	5	6	15	15	2,70%	10,42%	27,27%	31,91%	33,33%	
e) Do jutranjih ur	0	3	0	0	1	0,00%	6,25%	0,00%	0,00%	2,22%	
f) Drugo	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	

Kar 33,68 % dijakov (TRG) je povprečno na računalniku do 23. ure, s 33,51 % jim tesno sledijo tisti, ki so za računalnikom do 22. ure, 17,26 % jih je do 21. ure, 13,46 % do 24 ure in 2,08 % so povprečno na računalniku do jutranjih ur. 32,62 % dijakov (EKT PTI) uporablja računalnik do 24. ure, 30,21 % do 22. ure, 19,53 % do 23. ure, 16,52% do 21. ure in 1,11 % je na računalniku do jutranjih ur.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

11. Do katere ure zvečer si povprečno za računalnikom?

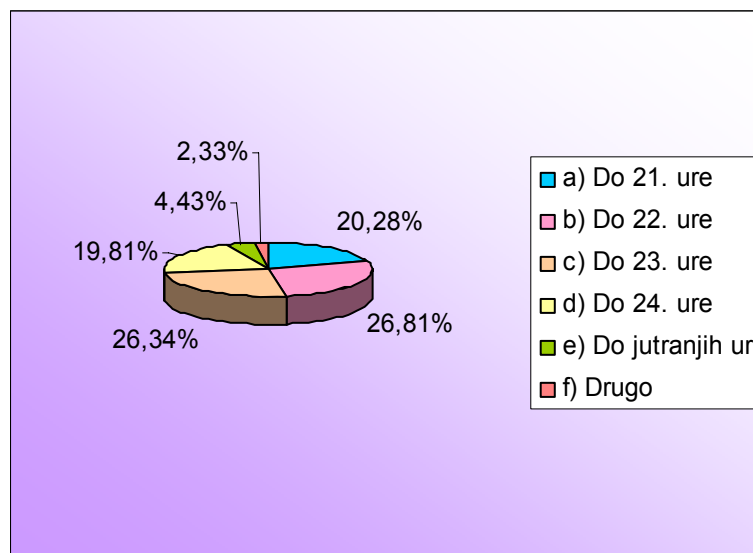
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Do 21. ure	30	27,0 %
b) Do 22. ure	27	24,3 %
c) Do 23. ure	27	24,3 %
d) Do 24. ure	16	14,4 %
e) Do jutranjih ur	2	1,8 %
f) Drugo	9	8,1 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Analiza anket je pokazala, da kar 27 % mladih uporablja računalnik do 21. ure, drugo mesto si delijo (24,3 %) mladi, ki se z računalnikom ubadajo do 22. in 23. ure, 14,4 % anketirancev sedi za računalnikom do 24. ure, 8,1% se jih z računalnikom zabava najkasneje do 20. ure, le 1,8 % pa do poznih jutranjih ur.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

11. Do katere ure zvečer si povprečno za računalnikom?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Do 21. ure	87	20,28 %
b) Do 22. ure	115	26,81 %
c) Do 23. ure	113	26,34 %
d) Do 24. ure	85	19,81 %
e) Do jutranjih ur	19	4,43 %
f) Drugo	10	2,33 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 25: Do kdaj so mladi za računalnikom
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

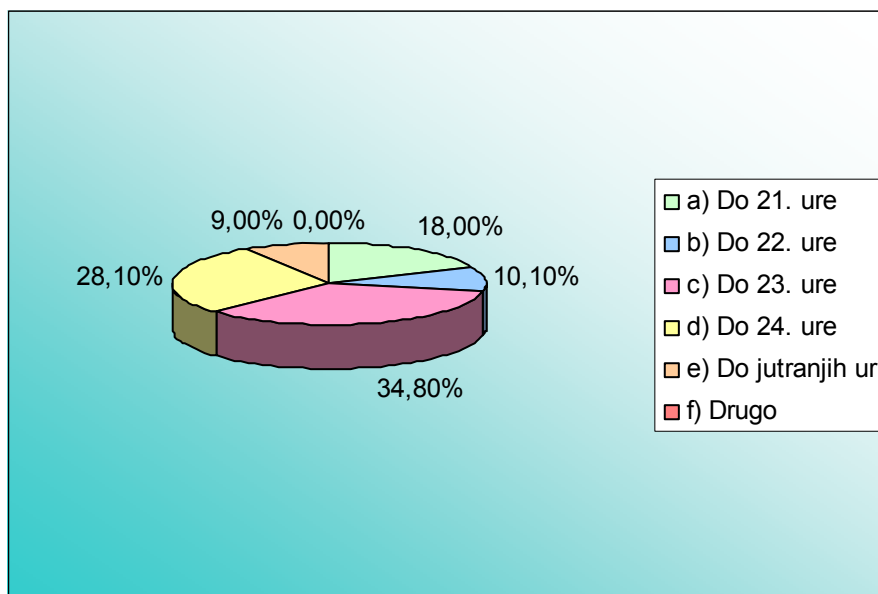
26,81 % dijakov je za računalnikom do 22. ure, s samo pol odstotka sledijo dijaki (26,34 %), ki sedijo za računalnikom do 23. ure. Do 21. ure je za računalnikom 20,28 % dijakov, do 24. ure sedi za računalnikom 19,81 % dijakov, 4,43 % dijakov je za računalnikom do jutranjih ur, 2,33 % dijakov pa se je opredelilo pod drugo (odvisno od situacije).

Analiza anket: Severna Irska

11. Do katere ure zvečer si povprečno za računalnikom?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Do 21. ure	16	18,0 %
b) Do 22. ure	9	10,1 %
c) Do 23. ure	31	34,8 %
d) Do 24. ure	25	28,1 %
e) Do jutranjih ur	8	9,0 %
f) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 26: Do kdaj so mladi za računalnikom
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

34,8 % mladih sede za računalnik do 23. ure, 28,1 % je mladih, ki so za računalnikom do 24. ure, sledi jim z 18 % tisti, ki sedijo za računalnikom do 21. ure, kar 9 % pa se jih z računalnikom zabava do jutranjih ur.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

12. Ali vas kdo od staršev nadzoruje, kaj počnete na računalniku, čas pa vam omeji?

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	1.1	2.1	3.1	4.1	1.1	2.1	3.1	4.1
a) Da, starši želijo biti seznanjeni z vsebinami, čas pa je omejen	3	3	2	1	11,1%	9,4%	6,5%	3,4%
b) Želijo vedeti, kaj počnem, a čas ni omejen	6	9	8	6	22,2%	28,1%	25,8%	20,7%
c) Ne, staršev ne zanima, kaj počnem na računalniku, na njem sem neomejeno	9	15	13	19	33,3%	46,9%	41,9%	65,5%
d) Ne, staršev ne zanima, kaj počnem na računalniku, vendar mi čas omeji	7	4	4	3	25,9%	12,5%	12,9%	10,3%
e) Drugo	2	1	4	0	7,4%	3,1%	12,9%	0,0%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Staršev večine dijakov (4. let. s 65,5 %, 2. let. s 46,9 %, 3. let. z 41, 9% in 1. let. s 33,3 %) ne zanima, kaj njihovi otroci počnejo na računalniku, njihov čas je neomejen, sledijo dijaki (2. let. z 28,1 %, 3. let. z 25, 8%, 1. let. z 22,2 % in 4. let. z 20,7 %), nato so dijaki (1. let. s 25,9 %, 3. let. z 12,9 %, 2. let. z 12,5 % in 4. let. z 10,3 %), katerih staršev ne zanima, kaj počnejo na računalniku, vseeno pa jim čas omeji, starši nekaj anketiranih (1. let. z 11,1 %, 2. let. z 9,4 %, 3. let. s 6,5 % in 4. let. s 3,4 %) želijo biti seznanjeni z vsebinami in jim čas tudi omeji, le 12,9 % 3. let., 7,4 % prvih letnikov in 3,1 % pa se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**12. Ali vas kdo od staršev nadzoruje, kaj počnete na računalniku, čas pa vam omeji?**

VSEBINA	Število anketirancev					Delež v %				
	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2
a) Da, starši želijo biti seznanjeni z vsebinami, čas pa je omejen	6	9	4	9	10	16,22%	18,75%	18,18%	19,15%	22,22%
b) Želijo vedeti, kaj počnem, a čas ni omejen	11	13	5	14	6	29,73%	27,08%	22,73%	29,79%	13,33%
c) Ne, staršev ne zanima, kaj počnem na računalniku, na njem sem neomejeno	8	15	5	12	7	21,62%	31,25%	22,73%	25,53%	15,56%
d) Ne, starše ne zanima, kaj počnem na računalniku, vendar mi čas omejuje	7	8	8	9	13	18,92%	16,67%	36,36%	19,15%	28,89%
e) Drugo	5	3	0	3	9	13,51%	6,25%	0,00%	6,38%	20,00%

Starši 26,51 % dijakov (TRG) želijo vedeti, kaj počnejo njihovi otroci, vendar jim časa ne omejujejo, 25,2 % staršev ne zanima, kaj počnejo dijaki na računalniku in jim časa ne omejujejo, 23,98 % staršev prav tako ne zanima, kaj počnejo dijaki na računalniku, kljub temu pa jih časovno omejujejo, starši 17,72 % dijakov želijo biti seznanjeni z vsebinami in tudi čas omejujejo, 6,59 % dijakov pa se je opredelilo pod drugo.

Staršev 24,02 % dijakov (EKT ET) ne zanima kaj počnejo dijaki na računalniku, kljub temu pa jih časovno omejujejo, starši 21,56 % dijakov želijo vedeti, kaj počnejo njihovi otroci, vendar jim časa ne omejujejo, starši 20,69 % dijakov želijo biti seznanjeni z vsebinami in tudi čas jim omejujejo, 20,54 % staršev dijakov ne zanima, kaj počnejo dijaki na računalniku in jim časa ne omejujejo, 13,19 % dijakov pa se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

12. Ali vas kdo od staršev nadzoruje, kaj počnete na računalniku, čas pa vam omeji?

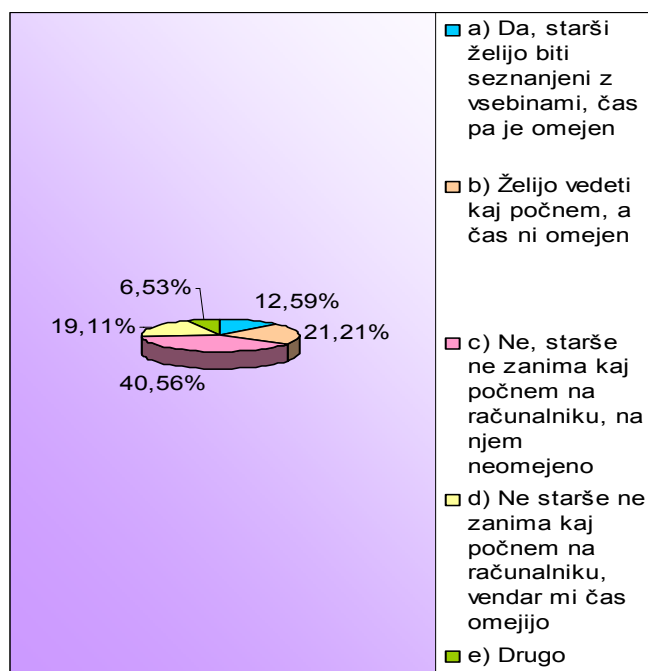
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, starši želijo biti seznanjeni z vsebinami, čas pa je omejen	8	7,2 %
b) Želijo vedeti, kaj počnem, a čas ni omejen	13	11,7 %
c) Ne, staršev ne zanima, kaj počnem na računalniku, na njem sem neomejeno	71	64,0 %
d) Ne, staršev ne zanima, kaj počnem na računalniku, vendar mi čas omejuje	19	17,1 %
e) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

64,0 % anketirancev pravi, da njihovih staršev sploh ne zanima, kaj počnejo na računalniku in jim zato tudi ne omejuje časa uporabe, sledi 17,1 % mladih, katerim čas na računalniku starši omejuje, kljub temu da jih ne zanima, kaj počnejo na računalniku, 11,7 % anketirancev nima omejenega časa uporabe računalnika, vendar pa njihovi starši želijo vedeti, kaj počnejo, 7,2 % staršev anketiranih pa želi biti seznanjenih z vsebinami in anketirancem tudi omejuje čas uporabe računalnika.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

12. Ali vas kdo od staršev nadzoruje, kaj počnete na računalniku čas pa vam omeji?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, starši želijo biti seznanjeni z vsebinami, čas pa je omejen	54	12,59 %
b) Želijo vedeti, kaj počnem, a čas ni omejen	91	21,21 %
c) Ne, staršev ne zanima, kaj počnem na računalniku, na njem sem neomejeno	174	40,56 %
d) Ne, staršev ne zanima, kaj počnem na računalniku, vendar mi čas omeji	82	19,11 %
e) Drugo	28	6,53 %
SKUPAJ	429	100,00 %

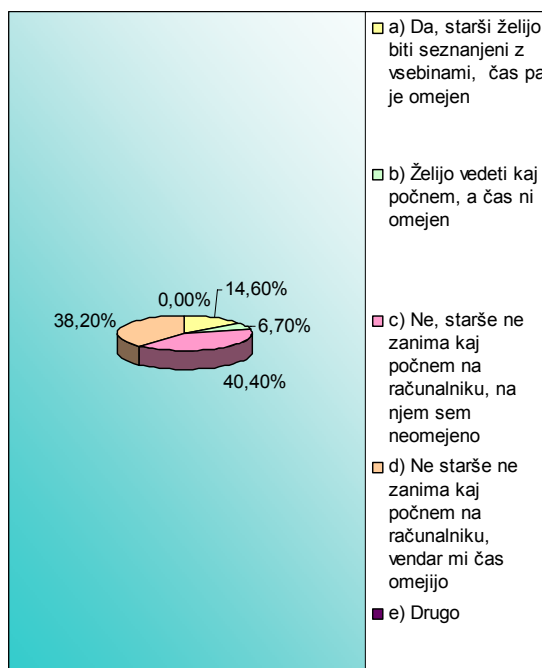
Graf št. 27: Nadzorovanje in omejevanje staršev, kaj mladostniki počno na računalniku
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Največji delež dijakov (40,56 %) je odgovoril, da staršev ne zanima, kaj počnejo na računalniku in so na njem neomejeno dolgo, kar se nam zdi zaskrbljujoče, 21,21 % dijakov je odgovorilo, da starši želijo vedeti, kaj dijaki počnejo na računalniku, a časa jim ne omejujejo. 19,11 % dijakov je na računalniku omejeno časa, vendar starše ne zanima, kaj na njem počno. 12,59 % dijakov pa je odgovorilo, da starši želijo biti seznanjeni z vsebinami, čas pa imajo omejen. 6,53 % dijakov se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: Severna Irska

12. Ali vas kdo od staršev nadzoruje, kaj počnete na računalniku, čas pa vam omeji?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, starši želijo biti seznanjeni z vsebinami, čas pa je omejen	13	14,6 %
b) Želijo vedeti, kaj počnem, a čas ni omejen	6	6,7 %
c) Ne, staršev ne zanima, kaj počnem na računalniku, na njem sem neomejeno	36	40,4 %
d) Ne, starše ne zanima, kaj počnem na računalniku, vendar mi čas omejuje	34	38,2 %
e) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 28: Nadzorovanje in omejevanje staršev, kaj mladostniki počno na računalniku
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Starše 40,4 % mladih sploh ne zanima, kaj počnejo njihovi otroci na računalniku in časa na njemu jim ne omejuje, sledi 38,2 % mladih, katerim čas na računalniku starši omejuje, kljub temu da jih ne zanima, kaj počnejo na računalniku, 14,6 % staršev želi biti seznanjenih z vsebinami in mladim tudi omejuje čas uporabe računalnika, le 6,7 % anketiranih pa nimajo omejenega časa uporabe računalnika, vendar pa njihovi starši želijo vedeti, kaj počnejo.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**13. V katerem primeru vam starši prepovejo uporabo računalnika?**

VSEBINA /letnik	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Kadar dobim slabo oceno	5	7	0	0	18,52%	21,90%	0,00%	0,00%
b) Kadar ne upoštevam njihovih navodil	4	3	0	0	14,81%	9,40%	0,00%	0,00%
c) Starši mi nikoli ne prepovejo uporabe računalnika	18	20	28	29	66,67%	62,50%	90,30%	100,00%
d) Drugo	0	2	3	0	0,00%	6,30%	9,70%	0,00%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Starši večini dijakov (4. let. s 13,8 %, nato so drugi in tretji letniki s 6,9 % ter še 3. let. s 3,4 %) nikoli ne prepovejo uporabe računalnika, dijakom 2. let. (21,9 %) in 1. let. (18,5 %), starši prepovejo uporabo računalnika, kadar dobijo slabo oceno in kadar ne upoštevajo navodil (1. let. s 14,8 % in 2. let. z 9,4 %) vprašani iz 3. let. z 9,7 % in 2. let. 6,3 % so se opredelili pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**13. V katerem primeru vam starši prepovejo uporabo računalnika?**

13. VSEBINA	ŠTEVILO					DELEŽ V %				
	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
a) Kadar dobim slabo oceno	9	11	8	5	2	24,32%	22,92%	36,36%	10,64%	4,44%
b) Kadar ne upoštevam njihovih navodil	12	9	9	6	4	32,43%	18,75%	40,91%	12,77%	8,89%
c) Starši mi nikoli ne prepovejo uporabe računalnika	8	22	5	28	30	21,62%	45,83%	22,73%	59,57%	66,67%
d) Drugo	8	6	0	8	9	21,62%	12,50%	0,00%	17,02%	20,00%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Starši 30,7 % dijakov (TRG) prepovejo uporabo računalnika, kadar ne upoštevajo njihovih navodil, sledijo dijaki (30,06 %), katerim starši nikoli ne prepovejo rabe računalnika, 27,87 % dijakov ostane brez računalnika, kadar dobijo slabo oceno, 11,37 % pa se jih je opredelilo pod drugo (kadar prekršijo pravila, ki so jim jih postavili starši).

Starši kar 63,12 % dijakov smeri ET PTI nikoli ne prepovejo uporabe računalnika svojim otrokom, 18,51 % se jih je opredelilo pod drugo (kadar jih starši hočejo kaznovati), 10,83 % anketiranih ne sme uporabljati računalnika, če ne upoštevajo navodil staršev ter 7,54 % dijakov, kadar dobijo slabo oceno.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

13. V katerem primeru vam starši prepovejo uporabo računalnika?

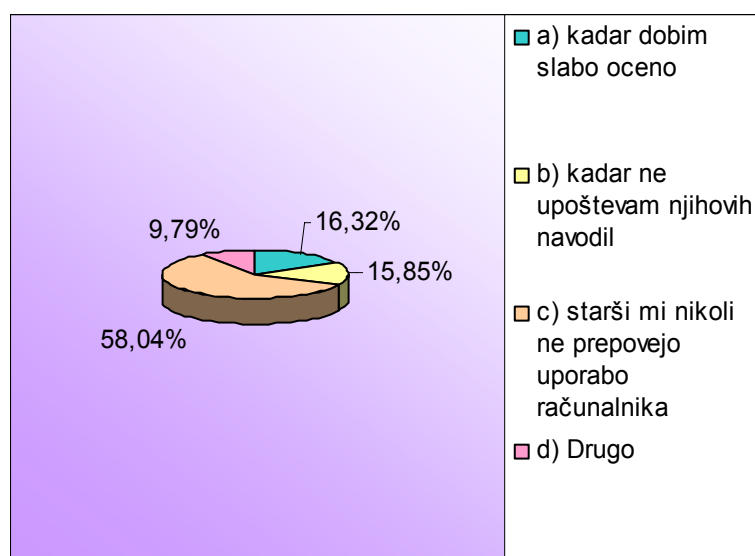
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Kadar dobim slabo oceno	23	20,7 %
b) Kadar ne upoštevam njihovih navodil	21	18,9 %
c) Starši mi nikoli ne prepovejo uporabe računalnika	61	55,0 %
d) Drugo	6	5,4 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Presenetljiv je podatek, da starši nikoli ne prepovejo uporabe računalnika kar 55,0 % anketiranim, z 20,7 % sledijo vprašani, katerim starši »odvzamejo računalnik«, kadar dobijo slabo oceno, 18,9 % jih ostane brez računalnika, kadar ne upoštevajo navodil staršev in 5,4 % anketiranim starši prepovejo uporabo računalnika zaradi drugih vzrokov.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

13. V katerem primeru vam starši prepovejo uporabo računalnika?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Kadar dobim slabo oceno	70	16,32 %
b) Kadar ne upoštevam njihovih navodil	68	15,85 %
c) Starši mi nikoli ne prepovejo uporabe računalnika	249	58,04 %
d) Drugo	42	9,79 %
SKUPAJ	429	100,00 %

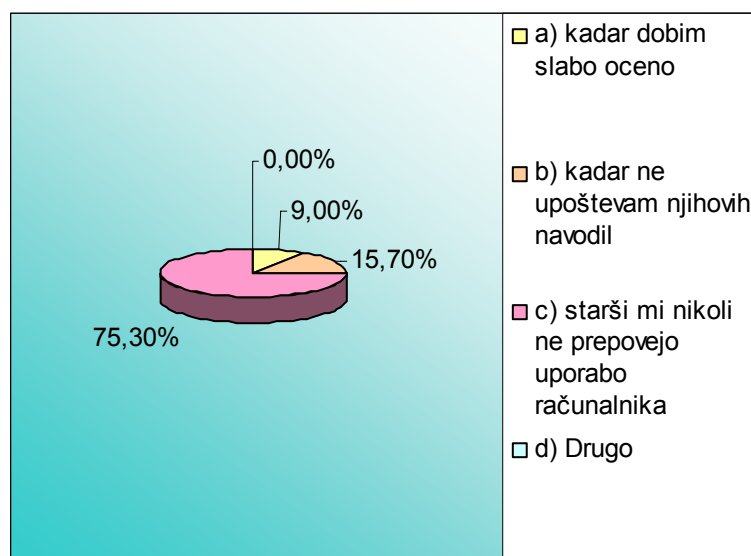
Graf št. 29: Primer prepovedi računalnika
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

58,04 % dijakom starši nikoli ne prepovejo uporabe računalnika, 16,32 % dijakov ima prepoved do uporabe računalnika, kadar dobijo slabo oceno, 15,85 % dijakom starši prepovedo uporabo računalnika, kadar ne upoštevajo njihovih navodil, 9,79 % dijakov pa se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: Severna Irska

13. V katerem primeru vam starši prepovejo uporabo računalnika?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Kadar dobim slabo oceno	8	9,0 %
b) Kadar ne upoštevam njihovih navodil	14	15,7 %
c) Starši mi nikoli ne prepovejo uporabe računalnika	67	75,3 %
d) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 30: Primer prepovedi računalnika
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

75,3 % staršev ne prepove uporabe računalnika anketiranim, s kar z 15,7 % sledijo vprašani, katerim starši »odvzamejo računalnik«, kadar ne upoštevajo njihovih navodil, 9 % pa jih ostanejo brez računalnika, kadar dobijo slabo oceno.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

14. Kdaj se s starši pogovarjate?

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
/letnik								
a) Redno se pogovarjam z njimi, ker mi je komunikacija z njimi zelo pomembna	20	25	26	19	74,07%	78,13%	83,87%	65,52%
b) Predvsem med vikendi	4	2	3	2	14,81%	6,25%	9,68%	6,90%
c) Samo takrat, ko so problemi	1	3	1	4	3,70%	9,38%	3,23%	13,79%
d) Takrat, ko me kaj vprašajo	2	2	1	4	7,41%	6,25%	3,23%	13,79%
e) S starši sploh ne komuniciram	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
f) Drugo	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Dijaki (3. let. z 89,7 %, 2. let. s 86,2 %, 1. let. z 69,0 % in 4. let. s 65,5 %) menijo, da se s starši redno pogovarjajo, sledijo tisti, ki se s starši pogovarjajo predvsem med vikendi (1. let. s 13,8 %, 3. let. z 10,3 %, in drugi ter četrti letniki s 6,9 %), takrat ko se pojavijo problemi, se dijaki ne pogovarjajo tako pogosto (4. let. s 13,8 %, 2. let. z 10,3 %, sledijo pa jim prvi in tretji letniki s 3,4 %), dijaki (4. let. s 13,8 %, nato so drugi in tretji letniki s 6,9 %, ter še 3. let. s 3,4 %).

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**14. Kdaj se s starši pogovarjate?**

VSEBINA	ŠTEVILO					DELEŽ V ODSOTOKIH				
	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
14. /letnik										
a) Redno se pogovarjam z njimi, ker mi je komunikacija z njimi zelo pomembna	23	24	10	20	25	62,16%	50,00%	45,45%	42,55%	55,56%
b) Predvsem med vikendi	4	16	9	9	11	10,81%	33,33%	40,91%	19,15%	24,44%
c) Samo takrat, ko so problemi	3	4	1	4	3	8,11%	8,33%	4,55%	8,51%	6,67%
d) Takrat, ko me kaj vprašajo	4	0	2	3	4	10,81%	0,00%	9,09%	6,38%	8,89%
e) S starši sploh ne komuniciram	0	0	0	3	1	0,00%	0,00%	0,00%	6,38%	2,22%
f) Drugo	3	4	0	8	1	8,11%	8,33%	0,00%	17,02%	2,22%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Kar 52,54 % dijakov (TRG) se redno pogovarja s starši, saj jim je ta komunikacija zelo pomembna, 28,35 % se s starši pogovarja predvsem med vikendi, 7 % samo takrat, ko se pojavijo problemi, 6,63 % dijakov samo odgovarja na vprašanja staršev, enak pa je tudi odstotek dijakov, ki s starši sploh ne komunicirajo. 5,48 % pa se jih je opredelilo pod drugo.

49,05 % dijakom (ET PTI) se zdi komunikacija s starši zelo pomembna in se z njimi tudi redno pogovarjajo, 21,8 % se jih s starši pogovarja predvsem med vikendi, 9,62 % se jih je opredelilo pod drugo (komunikacije ni veliko, le tu pa tam), 7,64 % po navadi samo odgovarja na vprašanja, ki jim jih postavijo starši ter 7,59 % se pogovarja med seboj samo takrat, ko nastopijo problemi.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju**14. Kdaj se s starši pogovarjate?**

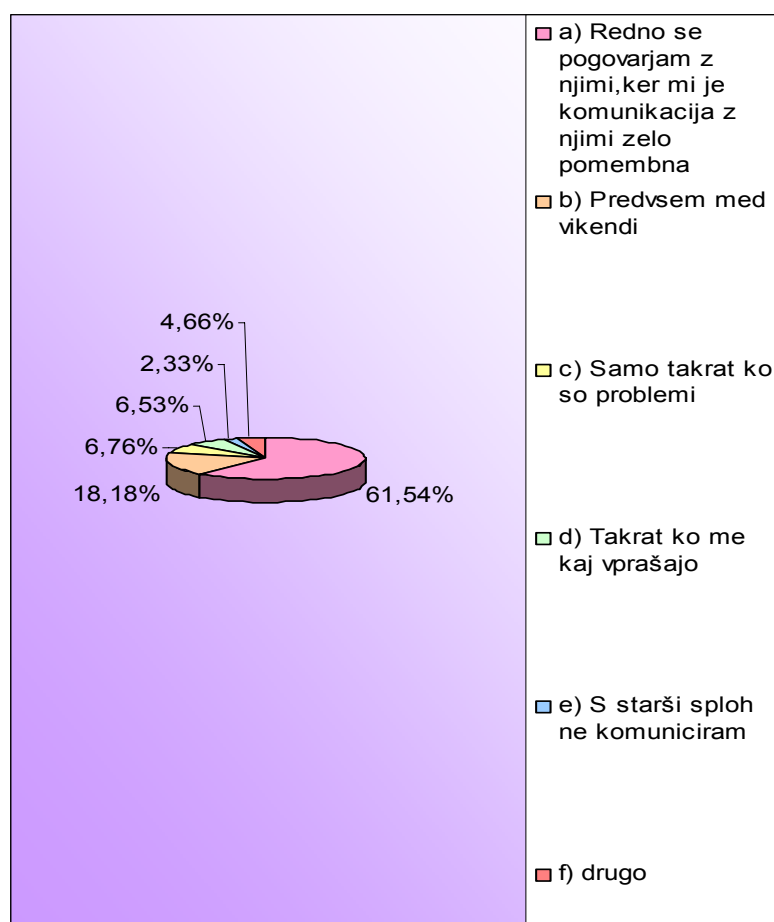
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Redno se pogovarjam z njimi, ker mi je komunikacija z njimi zelo pomembna	72	64,9 %
b) Predvsem med vikendi	18	16,2 %
c) Samo takrat, ko so problemi	5	4,5 %
d) Takrat, ko me kaj vprašajo	10	9,0 %
e) S starši sploh ne komuniciram	6	5,4 %
f) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Spodbuden podatek je, da je za kar 64,9 % anketiranih zelo pomembna komunikacija s starši in se z njimi tudi redno pogovarjajo, sledijo vprašani (16,2 %), ki se pogovarjajo s starši predvsem med vikendi, z 9,0 % jim sledijo tisti, ki samo odgovarjajo na vprašanja, ki jim jih zastavijo starši, 5,4 % mladih s svojimi starši sploh ne komunicira, 4,5 % anketiranih pa s starši spregovori samo takrat, ko so problemi.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

14. Kdaj se s starši pogovarjate?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Redno se pogovarjam z njimi, ker mi je komunikacija z njimi zelo pomembna	264	61,54 %
b) Predvsem med vikendi	78	18,18 %
c) Samo takrat, ko so problemi	29	6,76 %
d) Takrat, ko me kaj vprašajo	28	6,53 %
e) S starši sploh ne komuniciram	10	2,33 %
f) Drugo	20	4,66 %
SKUPAJ	429	100,00 %

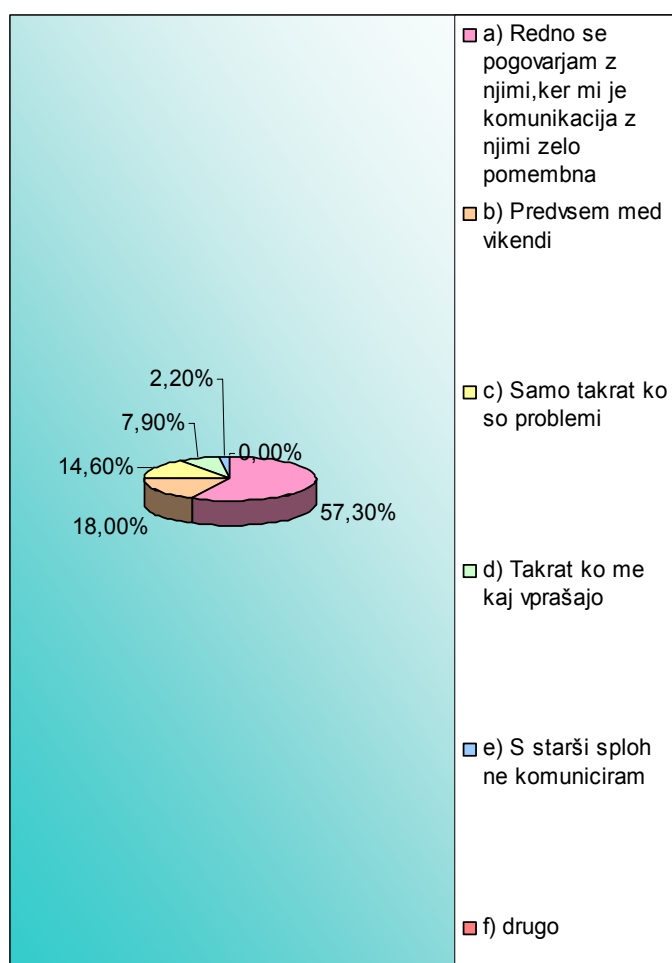
Graf št. 31: Čas, ko se mladostniki pogovarjajo s starši
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Razveseljiv podatek je, da se 61,54 % dijakov redno pogovarja z starši, saj jim je komunikacija z njimi zelo pomembna, 18,18 % dijakov se s starši pogovarja predvsem med vikendi. Samo takrat, kadar so problemi, se s starši pogovarja 6,76 % , 6,53 % dijakov pa staršem odgovori samo takrat, kadar jih le-ti kaj vprašajo. 4,66 % dijakov se je opredelilo pod drugo, 2,33 % dijakov pa s starši sploh ne komunicira.

Analiza anket: Severna Irska

14. Kdaj se s starši pogovarjate?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Redno se pogovarjam z njimi,ker mi je komunikacija z njimi zelo pomembna	51	57,3 %
b) Predvsem med vikendi	16	18,0 %
c) Samo takrat, ko so problemi	13	14,6 %
d) Takrat, ko me kaj vprašajo	7	7,9 %
e) S starši sploh ne komuniciram	2	2,2 %
f) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 32: Čas, ko se mladostniki pogovarjajo s starši
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Spodbuden je podatek, da je kar 57,3 % anketiranim zelo pomembna komunikacija s starši in se z njimi tudi redno pogovarjajo, sledijo vprašani (18 %), ki se pogovarjajo s starši predvsem med vikendi, 14,6 % anketiranih s starši spregovorijo samo takrat, ko so problemi, s 7,9 % pa jim sledijo tisti, ki samo odgovarjajo na vprašanja, ki jim jih zastavijo starši, 2,2 % mladih pa s svojimi starši sploh ne komunicira.

Koliko stane prosti čas

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

15. Koliko časa preživiš s starši?

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Ravno prav	22	19	21	17	81,5%	59,4%	67,7%	58,6%
b) Preveč	1	2	3	3	3,7%	6,3%	9,7%	10,3%
c) Premalo	4	5	5	6	14,8%	15,6%	16,1%	20,7%
d) Drugo	0	6	2	3	0,0%	18,8%	6,5%	10,3%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Večina anketiranih meni, da s starši preživi ravno prav časa (1. let. z 81,5 %, 3. let. s 67,7 %, 2. let. z 59,4 % in 4. let. z 58,6 %), sledijo tisti, ki s starši preživijo premalo časa (4. let. z 20,7 %, 3. let. s 16,1 %, 2. let. s 15,6 % in 1. let. s 14,8 %), nekaj vprašanih meni, da preživijo preveč časa s svojimi starši (4. let. z 10,3 %, 3. let. z 9,7 %, 2. let. s 6,3 % in 1. let. s 3,7 %), 18,8 % drugih letnikov, 10,3 % četrtih letnikov in 6,5 % tretjih letnikov se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

15. Koliko časa preživiš s starši?

VSEBINA	ŠTEVILO					DELEŽ V ODSOTOKIH				
	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
15. /letnik	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
a) Ravno prav	30	33	18	39	41	81,08%	68,75%	81,82%	82,98%	91,11%
b) Preveč	2	5	2	3	1	5,41%	10,42%	9,09%	6,38%	2,22%
c) Premalo	1	6	1	4	1	2,70%	12,50%	4,55%	8,51%	2,22%
d) Drugo	4	4	1	1	2	10,81%	8,33%	4,55%	2,13%	4,44%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

77,22 % dijakov (TRG) meni, da preživi s svojimi starši ravno prav časa, 8,3 % meni, da preveč, 7,9 % se jih je opredelilo pod drugo ter 6,58 % jih meni, da so s starši premalo časa.

Kar 87,04 % dijakov (ET PTI) meni, da s starši preživijo ravno prav časa, 5,37 % da premalo, 4,3 % pa da preveč, 3,29 % se jih je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

15. Koliko časa preživiš s starši?

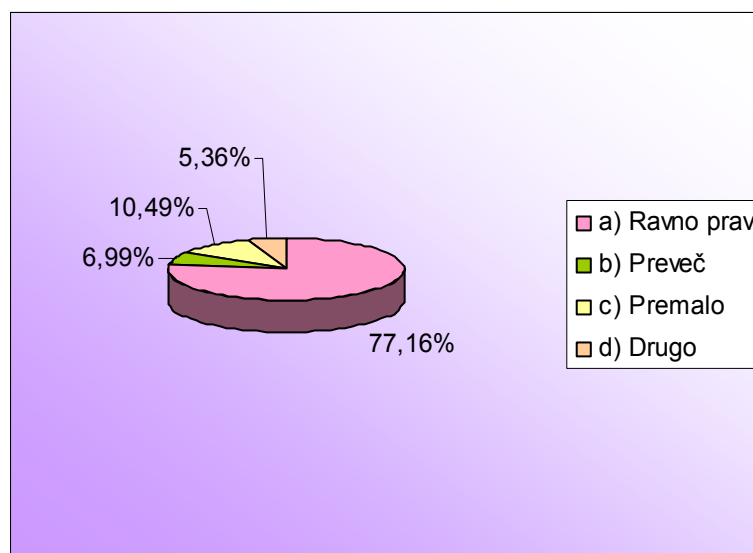
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Ravno prav	91	82,0 %
b) Preveč	8	7,2 %
c) Premalo	12	10,8 %
d) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Kar 82,0 % anketiranih meni, da s starši preživi ravno prav časa, 10,8 % vprašanih odgovarja, da s starši preživijo premalo časa, 7,2 % pa, da premalo.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

15. Koliko časa preživiš s starši?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Ravno prav	331	77,16 %
b) Preveč	30	6,99 %
c) Premalo	45	10,49 %
d) Drugo	23	5,36 %
SKUPAJ	429	100,00 %

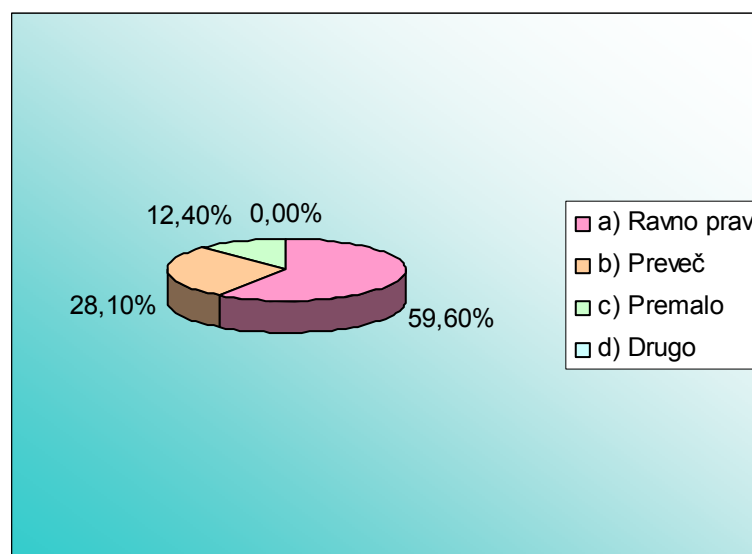
Graf št. 33: Čas, ki ga mladostniki preživijo s starši
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

77,16 % dijakov je odgovorilo, da s starši preživijo ravno prav časa, 10,46 % dijakov s starši preživi premalo časa, 6,99 % dijakov pa preveč. 5,36 % dijakov se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: Severna Irska

15. Koliko časa preživiš s starši?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Ravno prav	53	59,6 %
b) Preveč	25	28,1 %
c) Premalo	11	12,4 %
d) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 34: Čas, ki ga mladostniki preživijo s starši
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Kar 59,6 % anketiranih meni, da s starši preživi ravno prav časa, 28,1 % jih je odgovarjajo, da s starši preživijo preveč časa, 12,4 % pa, da premalo.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**16. Kakšna je vaša komunikacija s starši?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
/letnik								
a) Komunikacije s starši ne potrebujem	2	3	4	1	7,4%	9,4%	12,9%	3,4%
b) Odnosi so odtujeni, zato med nami ni komunikacije	2	1	1	0	7,4%	3,1%	3,2%	0,0%
c) Komunikacija med nami je dobra in je dovolj	23	28	26	28	85,2%	87,5%	83,9%	96,6%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Spodbudno veliko dijakov (4. let. s 96,6 %, 2. let. s 87,5 %, 1. let. s 85,2 % in 3. let. s 83,9 %) meni, da je komunikacija med njimi in starši dobra in je zadovoljiva, sledijo tisti dijaki (3. let. z 12,9 %, 2. let. z 9,4 %, 1. let. s 7,4 % in 4. let. s 3,4 %), ki menijo, da je ne potrebujejo ter tisti anketirani (1. let. s 7,4 %, 3. let. s 3,2 % in 2. let. s 3,1 %), kateri imajo s starši odtujene odnose in zato med njimi ni komunikacije.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

16. Kakšna je vaša komunikacija s starši?

VSEBINA	ŠTEVILO					DELEŽ V ODSOTOKIH				
	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
16. /letnik										
a) Komunikacije s starši ne potrebujem	2	3	5	6	8	5,41%	6,25%	22,73%	12,77%	17,78%
b) Odnosi so odtujeni, zato med nami ni komunikacije	2	5	2	6	7	5,41%	10,42%	9,09%	12,77%	15,56%
c) Komunikacija med nami je dobra in je dovolj	33	40	15	35	30	89,19%	83,33%	68,18%	74,47%	66,67%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Kar 80,23 % dijakov (TRG) meni, da je komunikacija z njihovimi starši dobra in zadovoljiva, 11,46 % jih trdi, da komunikacije s starši ne potrebuje in 8,3 % dijakov ima s starši odtujene odnose, zato med njimi tudi ni komunikacije.

70,57 % dijakov (ET PTI) ima s starši vzpostavljeno dobro komunikacijo, 15,27 % anketiranih pravi, da komunikacije ne potrebujejo, medtem ko jih ima 14,16 % s starši odtujene odnose in zaradi tega med njimi ni komunikacije.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

16. Kakšna je vaša komunikacija s starši?

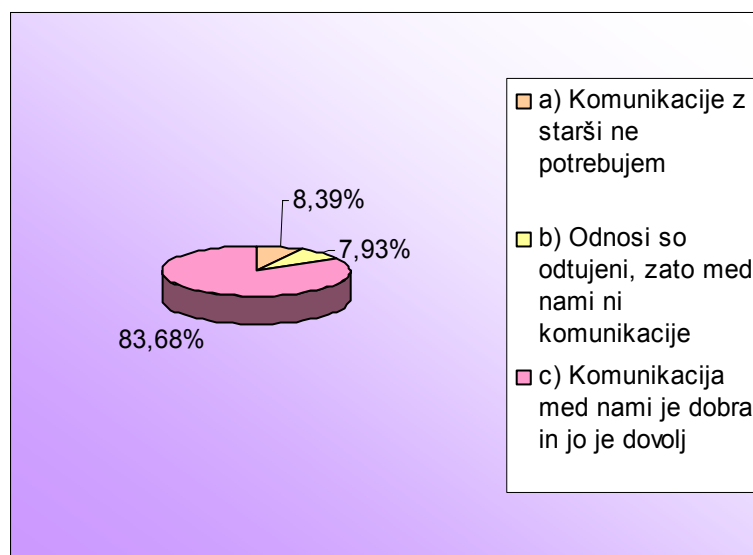
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Komunikacije s starši ne potrebujem	2	1,8 %
b) Odnosi so odtujeni, zato med nami ni komunikacije	8	7,2 %
c) Komunikacija med nami je dobra in je dovolj	101	91,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Zelo spodbuden je podatek, da kar 91,0 % anketiranih meni, da je komunikacija med njimi in njihovimi starši dobra in zadostna, 7,2 % vprašanih sploh nima odnosov s starši, ker ni komunikacije in 1,8 % je mladih, ki menijo, da komunikacije s starši ne potrebujejo.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

16. Kakšna je vaša komunikacija s starši?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ v %
a) Komunikacije s starši ne potrebujem	36	8,39 %
b) Odnosi so odtujeni, zato med nami ni komunikacije	34	7,93 %
c) Komunikacija med nami je dobra in je dovolj	359	83,68 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 35: Komunikacija mladostnikov in staršev

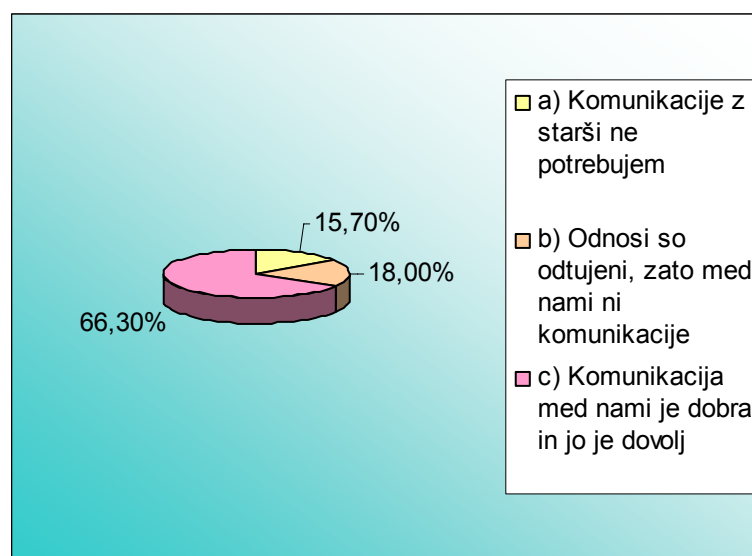
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Pozitiven je podatek, da 83,68 % dijakov meni, da s starši dobro in veliko komunicira, 8,93 % dijakov komunikacije s starši ne potrebuje, 7,93 % pa ima s starši odtujene odnose, zato ne komunicirajo.

Analiza anket: Severna Irska

16. Kakšna je vaša komunikacija s starši?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Komunikacije s starši ne potrebujem	14	15,7 %
b) Odnosi so odtujeni, zato med nami ni komunikacije	16	18,0 %
c) Komunikacija med nami je dobra in je dovolj	59	66,3 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 36: Komunikacija mladostnikov in staršev
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

66,3 % anketiranih meni, da je komunikacija med njimi in njihovimi starši dobra in zadostna, kar 18 % otrok meni, da so odnosi med njimi in starši odtujeni, zato med njimi ni komunikacije, malo manj (15,7 %) mladih pa meni, da komunikacije s starši ne potrebuje.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**17. Kako dolgo spremljaš TV?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %				
	/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Vsak dan po 3 ure na dan		12	9	7	4	44,4%	28,1%	22,6%	13,8%
b) Nekaj krat na teden		7	11	16	9	25,9%	34,4%	51,6%	31,0%
c) Samo med vikendi		6	9	8	13	22,2%	28,1%	25,8%	44,8%
d) TV sploh ne spremljam		1	2	0	0	3,7%	6,3%	0,0%	0,0%
e) Drugo		1	1	0	3	3,7%	3,1%	0,0%	10,3%
SKUPAJ		27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Mladi na PKŠ, smer ET, spremljajo TV nekajkrat na teden (3. let. z 51,6 %, 2. let. s 34,4 %, 4. let. z 31 % in 1. let. s 25,9 %), sledijo tisti (4. let. s 44,8 %, 2. let. z 28,1 %, 3. let. s 25,8 % in 1. let. z 22,2 %), ki spremljajo TV samo med vikendi, nato tisti mladi (1. let. s 44,4 %, 2. let. z 28,1 %, 3. let. z 22,6 % in 4. let. s 13,8 %), ki gledajo televizijo 3 ure dnevno, mladi (4. let. z 10,3 %, 1. let. s 3,7 % in 2. let. s 3,1 %) ki so se na PKŠ opredelili pod drugo, ter ostali dijaki (2. let. s 6,3 % in 1. let. s 3,7 %).

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**17. Kako dolgo spremljaš TV?**

VSEBINA	število					Delež v odstotkih					
	17. /letnik	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
a) Vsak dan		15	13	15	17	18	40,54%	27,08%	68,18%	36,17%	40,00%
b) Nekaj krat na teden		9	19	4	14	15	24,32%	39,58%	18,18%	29,79%	33,33%
c) Samo med vikendi		6	6	2	7	6	16,22%	12,50%	9,09%	14,89%	13,33%
d) TV sploh ne spremljam		0	2	0	0	2	0,00%	4,17%	0,00%	0,00%	4,44%
e) Drugo		7	8	1	9	4	18,92%	16,67%	4,55%	19,15%	8,89%
SKUPAJ		37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Kar 45,27 % dijakov (TRG) spremlja TV vsak dan, 27,36 % nekajkrat na teden, 13,38 % se jih je opredelilo pod drugo (nekaj krat na mesec), 12,6 % anketiranih gleda TV samo med vikendi, medtem ko jih 1,39 % TV sploh ne spremlja.

38,09 % dijakov (ET PTI) gleda televizijo vsak dan, 31,56 % jih spremlja TV nekajkrat na teden, 14,11 % samo med vikendi, 14,02 % se jih je opredelilo pod drugo (skoraj nikoli) ter 2,22 % televizije sploh ne spremlja.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

17. Kako dolgo spremljaš TV?

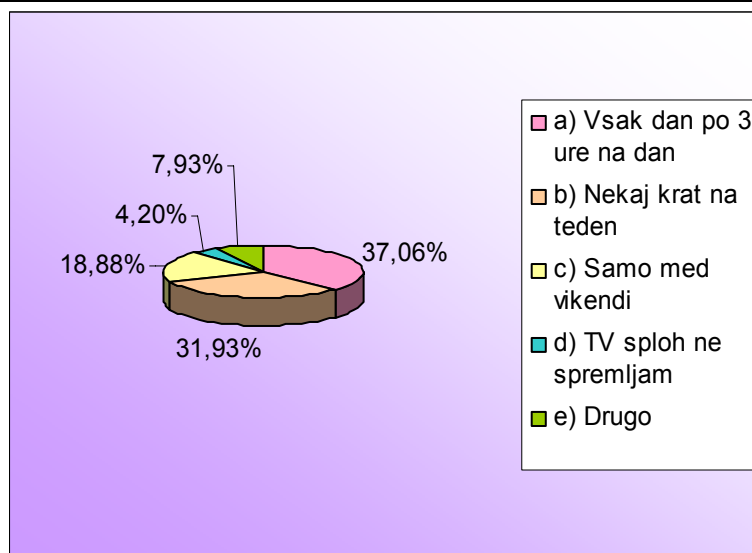
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Vsak dan po 3 ure na dan	49	44,1 %
b) Nekaj krat na teden	33	29,7 %
c) Samo med vikendi	18	16,2 %
d) TV sploh ne spremljam	11	9,9 %
e) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Zaskrbljujoč je podatek, da kar 44,1 % anketiranih spremlja TV do 3 ure vsak dan, nekajkrat na teden spremlja TV 29,7 % vprašanih, 16,2 % jih gleda televizijo samo med vikendi, 9,9 % anketiranih pa sploh ne spremlja TV.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce.

17. Kako dolgo spremljaš TV?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ v %
a) Vsak dan po 3 ure na dan	159	37,06 %
b) Nekaj krat na teden	137	31,93 %
c) Samo med vikendi	81	18,88 %
d) TV sploh ne spremljam	18	4,20 %
e) Drugo	34	7,93 %
SKUPAJ	429	100,00 %

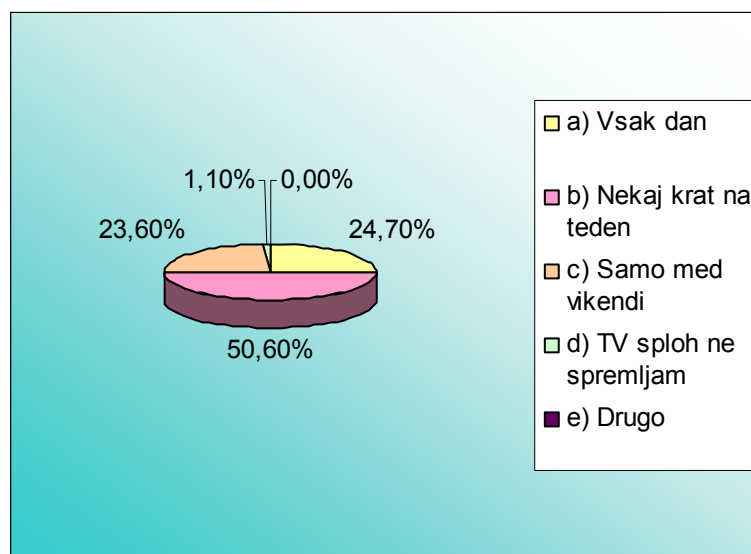
Graf št. 37: Spremljanje televizije
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Skrb vzbujajoč je podatek, da dijaki 37,06 % najpogosteje gledajo televizijo vsak dan po 3 ure, sledijo dijaki (31,93 %), ki televizijo spremljajo nekajkrat na teden, 18,88 % dijakov spremlja televizijo samo med vikendi, 7,93 % dijakov se je opredelilo pod drugo (npr.: gledanje TV po 2 uri dnevno), 4,20 % dijakov pa televizije sploh ne gleda.

Analiza anket: Severna Irska

17. Kako dolgo spremljaš TV?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Vsak dan	22	24,7 %
b) Nekaj krat na teden	45	50,6 %
c) Samo med vikendi	21	23,6 %
d) TV sploh ne spremljam	1	1,1 %
e) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 38: Spremljanje televizije

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

50,6 % mladih na Irskem spremlja TV nekajkrat na teden, skoraj četrtina, 24,7 % jih gleda televizijo vsak dan, 23,6 % pa samo med vikendi, zaskrbljujoč pa je podatek, da samo 1,1 % anketiranih sploh ne spremlja TV.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

18. Kaj najpogosteje spremljaš po TV?

VSEBINE	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
a) Informativne oddaje (24 ur, svet)	2	1	1	4	6,9%	3,1%	3,2%	13,8%
b) Zabavne oddaje (As ti tut not padu)	11	9	7	6	37,9%	28,1%	22,6%	20,7%
c) Poljudnoznanstvene oddaje	0	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
d) Izobraževalne oddaje	0	2	0	0	0,0%	6,3%	0,0%	0,0%
e) Akcijske filme	5	4	7	6	17,2%	12,5%	22,6%	20,7%
f) Mehiške nadaljevanke	4	5	6	2	13,8%	15,6%	19,4%	6,9%
g) Komedije	5	8	8	6	17,2%	25,0%	25,8%	20,7%
h) Srhljivke	0	0	2	2	0,0%	0,0%	6,5%	6,9%
i) Kriminalke	2	3	0	3	6,9%	9,4%	0,0%	10,3%
SKUPAJ	29	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Večina dijakov (1. let. s 37,9 %, 2. let. z 28,1 %, 3. let. z 22,6 % in 4. let. z 20,7 %) najraje spremlja zabavne oddaje, sledijo mladi (3. let. s 25,8 %, 2. let. s 25 %, 4. let. z 20,7 % in 1. let. s 17,2 %), ki na televiziji najraje spremljajo komedije, takoj pa jim sledijo akcijski filmi (3. let. z 22,6 %, 4. let. z 20,7 %, 1. let. z 17,2 % in 2. let. z 12,5%). Mladi (3. let. z 19,4 %, 2. let. s 15,6 %, 1. let. s 13,8 % in 4. let. s 6,9 %), enak odstotek si delijo kriminalke in informativne oddaje.

Analiza anket: PKŠ (TRG, PTI)

18. Kaj najpogosteje spremljaš po TV?

vsebina	število					Delež v odstotkih				
	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2
18.										
a) Informativne oddaje (24 ur, svet)	6	6	5	9	7	16,22%	13,04%	22,73%	19,15%	15,56%
b) Zabavne oddaje (As ti tut not padu)	9	7	3	4	5	24,32%	15,22%	13,64%	8,51%	11,11%
c) Poljudnoznanstvene oddaje	2	2	4	8	3	5,41%	4,35%	18,18%	17,02%	6,67%
d) Izobraževalne oddaje	1	6	2	2	5	2,70%	13,04%	9,09%	4,26%	11,11%
e) Akcijske filme	8	4	1	6	6	21,62%	8,70%	4,55%	12,77%	13,33%
f) Mehiške nadaljevanke	3	6	2	7	4	8,11%	13,04%	9,09%	14,89%	8,89%
g) Komedije	6	5	3	1	6	16,22%	10,87%	13,64%	2,13%	13,33%
h) Srhljivke	1	8	1	6	5	2,70%	17,39%	4,55%	12,77%	11,11%
i) Kriminalke	1	2	1	4	4	2,70%	4,35%	4,55%	8,51%	8,89%
SKUPAJ	37	46	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

17,73 % dijakov (TRG) na televiziji najpogosteje spremlja zabavne oddaje, 17,33 % jih spremlja informativne oddaje, 13,57 % komedije, 11,62 % akcijske filme, 10,08 % jih gleda mehiške nadaljevanke, 9,31 % dijakov najpogosteje spremlja poljudnoznanstvene oddaje, izobraževalne oddaje 8,28 % dijakov, 8,21 % jih spremlja srhljivke ter 3,87 % pa jih po televiziji najpogosteje spremlja kriminalke.

17,35 % dijakov (ET PTI) po TV najpogosteje spremlja informativne oddaje, sledijo jim s 13,05 % dijaki, ki največkrat gledajo akcijske filme, 11,94 % jih gleda srhljivke, 11,89 % mehiške nadaljevanke, 11,84 % najpogosteje gleda poljudnoznanstvene oddaje, zabavne oddaje spremlja 9,81 % dijakov, 8,7 % jih po TV gleda kriminalke, 7,68 % dijakov spremlja izobraževalne oddaje ter 7,73 % anketiranih najpogosteje po televiziji spremlja komedije.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju**18. Kaj najpogosteje spremljaš po TV?**

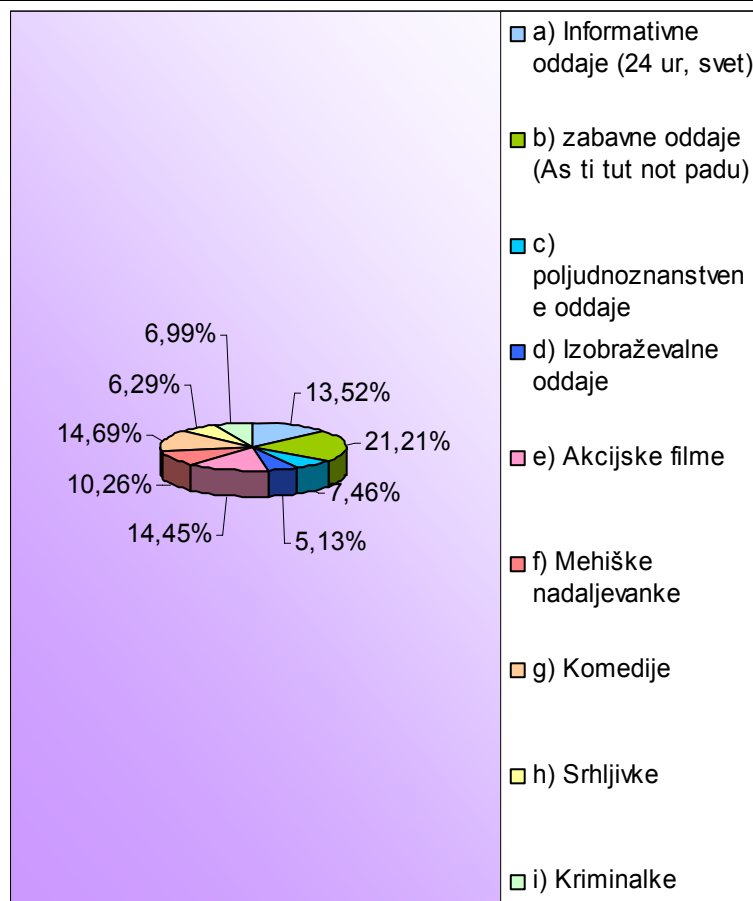
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Informativne oddaje (24 ur, svet)	17	15,3 %
b) Zabavne oddaje (As ti tut not padu)	30	27,0 %
c) Poljudnoznanstvene oddaje	13	11,7 %
d) Izobraževalne oddaje	4	3,6 %
e) Akcijske filme	15	13,5 %
f) Mehiške nadaljevanke	5	4,5 %
g) Komedije	15	13,5 %
h) Srhljivke	2	1,8 %
i) Kriminalke	10	9,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Anketirani najpogosteje spremljajo zabavne oddaje (27,0 %), na drugem mestu informativne oddaje s 15,3 %, nato pa si presenetljivo tretje mesto s 13,5 % delijo akcijski filmi in komedije, sledijo poljudnoznanstvene oddaje (11,7 %) in kriminalke (9,0 %), 4,5 % vprašanih najpogosteje gleda mehiške nadaljevanke, izobraževalne oddaje pa spremlja 3,6 % anketiranih, najnižji delež so dobile srhljivke z 1,8 %.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce

18. Kaj najpogosteje spremljaš po TV?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Informativne oddaje (24 ur, svet)	58	13,52 %
b) Zabavne oddaje (As ti tut not padu)	91	21,21 %
c) Poljudnoznanstvene oddaje	32	7,46 %
d) Izobraževalne oddaje	22	5,13 %
e) Akcijske filme	62	14,45 %
f) Mehiške nadaljevanke	44	10,26 %
g) Komedije	63	14,69 %
h) Srhljivke	27	6,29 %
i) Kriminalke	30	6,99 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 39: Zvrsti, ki jih mladi spremljajo po televiziji

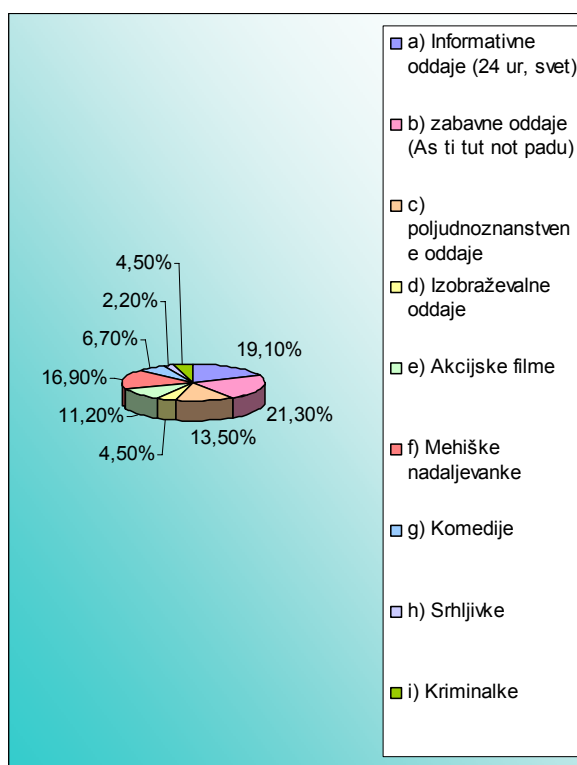
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

21,21 % dijakov po televiziji najpogosteje spremlja zabavne oddaje, 14,69 % dijakov najpogosteje gleda komedije, sledijo dijaki (14,45 %), ki najpogosteje gledajo akcijske filme, 13,52 % dijakov spremlja informativne oddaje, 7,46 % dijakov pa najpogosteje gleda poljudnoznanstvene oddaje. Kriminalke najpogosteje spremlja 6,99 % dijakov, 6,29 % dijakov pa gleda srhljivke. Žalostno se nama zdi, da le 5,13 % dijakov spremlja izobraževalne oddaje.

Analiza anket: Severna Irska

18. Kaj najpogosteje spremljaš po TV?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Informativne oddaje (24 ur, svet)	17	19,1 %
b) Zabavne oddaje (As ti tut not padu)	19	21,3 %
c) Poljudnoznanstvene oddaje	12	13,5 %
d) Izobraževalne oddaje	4	4,5 %
e) Akcijske filme	10	11,2 %
f) Mehiške nadaljevanke	15	16,9 %
g) Komedije	6	6,7 %
h) Srhljivke	2	2,2 %
i) Kriminalke	4	4,5 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 40: Zvrsti, ki jih mladi spremljajo po televiziji
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Anketirani najpogosteje spremljajo zabavne oddaje (21,3 %), na drugem mestu so informativne oddaje z 19,1 %, nato pa presenetljivo na tretjem mestu mehiške nadaljevanke s 16,9 %, sledijo poljudnoznanstvene oddaje (13,5 %) in akcijski filmi (11,2 %), 6,7 % vprašanih najpogosteje gleda komedije, kriminalke in izobraževalne oddaje pa spremlja 4,5 % anketiranih, najnižji delež so dobile srhljivke z 2,2 %.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

19. Do katere ure spremljaš zgoraj navedene programe?

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
a) Do 21. ure	8	7	2	0	29,6 %	21,9 %	6,5 %	0,0 %
b) Do 22. ure	3	4	5	9	11,1 %	12,5 %	16,1 %	31,0 %
c) Do 23. ure	8	11	9	7	29,6 %	34,4 %	29,0 %	24,1 %
d) Do 24. ure	6	3	12	11	22,2%	9,4%	38,7%	37,9%
e) Do jutranjih ur	0	3	3	2	0,0%	9,4%	9,7%	6,9%
f) Drugo	2	4	0	0	7,4%	12,5%	0,0%	0,0%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Povprečno anketirani najdlje spremljajo TV-programe do 23. ure (2. let. s 34,4 %, 1. let. z 29,6 %, 3. let. z 29 % in 4. let. s 24,1 %), sledijo tisti, ki so pred televizijo do 24. ure (3. let. z 38,7 %, 4. let. s 37,9 %, 1. let. z 22,2 % in z 9,4 % 2. letniki), nato sledijo tisti, ki gledajo TV do 22. ure (4. let. z 31 %, 3. let. s 16,1 %, 2. let. z 12,5 % in 1. let. z 11,1 %), takoj za njimi, do 21. ure (1. let. z 29,6 %, 2. let. z 21,9 % in 3. let. s 6,5 %), ne tako pogosto, do jutranjih ur spremljajo TV (3. let. z 9,7 %, 2. let. z 9,4 % in 4. let. s 6,9 %), le 12,5 % dijakov drugih letnikov in 7,4 % prvih letnikov se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**19. Do katere ure spremljaš zgoraj navedene programe?**

VSEBINA	število					Delež v odstotkih				
	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2
a)Do 21. ure	8	11	5	5	1	21,62%	22,92%	22,73%	10,64%	2,22%
b)Do 22. ure	10	13	7	10	6	27,03%	27,08%	31,82%	21,28%	13,33%
c) Do 23. ure	7	9	4	10	11	18,92%	18,75%	18,18%	21,28%	24,44%
d) Do 24. ure	6	4	2	17	27	16,22%	8,33%	9,09%	36,17%	60,00%
e) Do jutranjih ur	4	2	1	5	0	10,81%	4,17%	4,55%	10,64%	0,00%
f) Drugo	2	9	3	0	0	5,41%	18,75%	13,64%	0,00%	0,00%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

28,64 % dijakov (TRG), spremlja TV do 22. ure, 22,42 % jih gleda TV do 21. ure, 18,62 % anketiranih spremlja televizijo do 23. ure, 12,6 % se jih je opredelilo pod drugo (do 20. ure ali še prej) ter 6,51 % dijakov spremlja televizijo do jutranjih ur.

Zaskrbljujoč je podatek, da kar 48,09 % dijakov (ET PTI) spremlja TV do 24 ure, 22,86 % jih spremlja do 23. ure, 17,3 % do 22. ure, le 6,43 % anketiranih gleda televizijo do 21. ure, do jutranjih ur pa spremlja TV 5,32 % vprašanih.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju**19. Do katere ure spremljaš zgoraj navedene programe?**

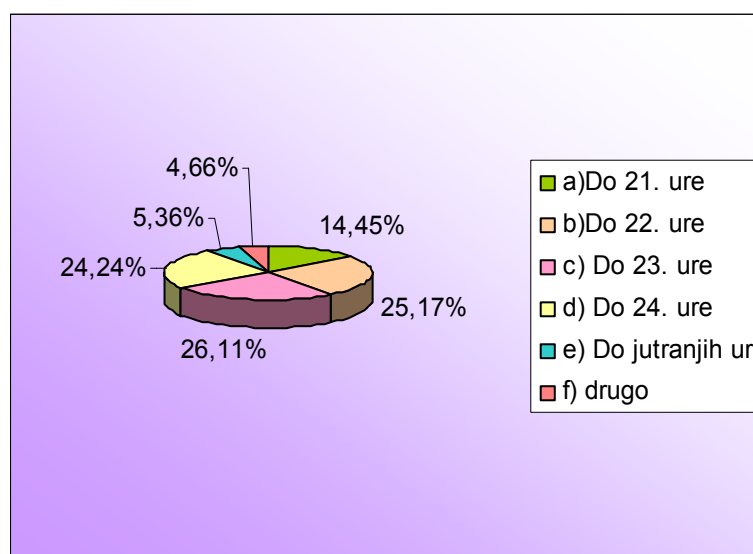
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V ODSOTOKIH
a)Do 21. ure	15	13,5 %
b)Do 22. ure	41	36,9 %
c) Do 23. ure	36	32,4 %
d) Do 24. ure	16	14,4 %
e) Do jutranjih ur	3	2,7 %
f) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Raziskave anket so pokazale, da anketirani spremljajo TV največ (36,9 %) do 22. ure, na drugem mestu z 32,4 % so tisti, ki televizijo spremljajo do 23. ure, sledijo jim mladostniki s 14,4 %, ki televizijo gledajo do 24. ure, do 21. ure pa spremlja TV 13,5 % mladih.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

19. Do katere ure spremljaš zgoraj navedene programe?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a)Do 21. ure	62	14,45 %
b)Do 22. ure	108	25,17 %
c) Do 23. ure	112	26,11 %
d) Do 24. ure	104	24,24 %
e) Do jutranjih ur	23	5,36 %
f) Drugo	20	4,66 %
SKUPAJ	429	100,00 %

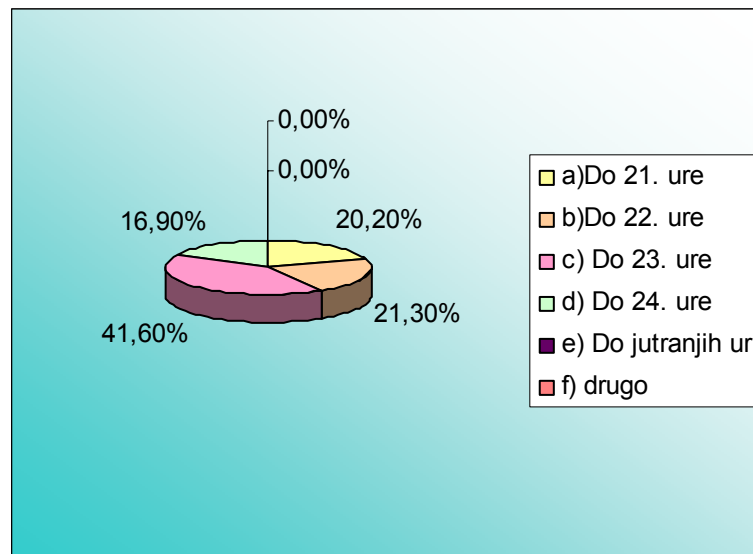
Graf št. 41: Do kdaj so mladi pred televizijo
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

26,11 % dijakov gleda televizijo kar do 23. ure, sledijo dijaki (25,17 %), ki spremljajo televizijo do 22. ure. 24,24 % dijakov gleda televizijo do 24. ure, 14,45 % dijakov pa do 21.ure. Do jutranjih ur gleda televizijo 5,36 % dijakov, 4,66 % pa se jih je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: Severna Irska

19. Do katere ure spremljaš zgoraj navedene programe?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Do 21. ure	18	20,2 %
b) Do 22. ure	19	21,3 %
c) Do 23. ure	37	41,6 %
d) Do 24. ure	15	16,9 %
e) Do jutranjih ur	0	0,0 %
f) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 42: Do kdaj so mladi pred televizijo
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

41,6 % anketiranih spremlja TV do 23. ure, sledijo tisti, ki televizijo spremljajo do 22. ure (21,3 %), sledijo jim mladostniki z 20,2 %, ki televizijo gledajo do 21. ure, do 24. ure pa spremlja TV kar 16,9 %.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**20. Se v šoli čutite preveč nadzorovani?**

VSEBINA/letnik	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Da, saj šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o nas	9	8	6	4	33,30%	25,00%	19,40%	14,80%
b) Da, saj so kamere že na vsakem koraku, zato se počutim nelagodno	11	15	19	16	40,70%	46,90%	61,30%	59,30%
c) V šoli se počutim nadzorovanega	6	6	2	5	22,20%	18,80%	6,50%	18,50%
d) Želel bi si, da je na šoli kamer več	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
e) Drugo	1	3	4	2	3,70%	9,40%	12,90%	7,40%
SKUPAJ	27	32	31	27	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Največ anketiranih (3. let. z 61,3 %, 4. let. z 59,3 %, 2. let. s 46,9 % in 1. let. s 40,7 %) se počuti nelagodno, saj so kamere že na vsakem koraku, sledijo dijaki (1. let. s 33,3 %, 2. let. s 25 %, 3. let. z 19,4 % in 4. let. s 14,8 %), ki se počutijo preveč nadzorovane, saj šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o njih, nato so mladi (1. let. z 22,2 %, 2. let. z 18,8 %, 4. let. z 18,5 % in 3. let. s 6,5 %), ki se v šoli počutijo nadzorovane ter nekaj (3. let. z 12,9 %, 2. let. z 9,4 %, 4. let. s 7,4 % in 1. let. s 3,7 %) se jih je opredelilo pod drugo. Navedli so, da jim je vseeno in jih kamere ter nadzorovanje ne motijo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

20. Se v šoli čutite preveč nadzorovani?

20. VSEBINA	število					Delež v odstotkih				
	1.	2.	3.	1. pti	2. pti	1.	2.	3.	1. pti	2. pti
a) Da, saj šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o nas	12	16	0	9	13	32,43%	33,33%	0,00%	19,15%	28,89%
b) Da, saj so kamere že na vsakem koraku, zato se počutim nelagodno	11	14	12	15	15	29,73%	29,17%	54,55%	31,91%	33,33%
c) V šoli se počutim ne nadzorovanega	9	12	9	11	7	24,32%	25,00%	40,91%	23,40%	15,56%
d) Želel bi si, da je na šoli kamer več	3	5	1	9	4	8,11%	10,42%	4,55%	19,15%	8,89%
e) Drugo	2	1	0	3	6	5,41%	2,08%	0,00%	6,38%	13,33%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

37,81 % vprašanih dijakov (TRG) meni, da so v šoli preveč nadzorovani, saj so na vsakem koraku kamere in se zato počutijo nelagodno, 30,08 % se jih v šoli ne počuti nadzorovane, sledijo mladostniki (21,92 %), ki menijo, da šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o njih, 7,69 % jih želi, da bi v šolah povečali nadzor s tem, da bi namestili dodatne kamere, 2,5 % pa se jih je opredelilo pod drugo. Navedli so, da jim je za nadzor vseeno.

32,62 % dijakov, smeri ET PTI, se v šoli čuti preveč nadzorovane, saj so na vsakem koraku kamere in se zato počutijo nelagodno, 24,02 % jih meni, da šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o njih, z 19,48 % jih sledijo tisti dijaki, ki se v šoli ne počutijo nadzorovane, 14,02 % si jih želi, da bi v šolah povečali nadzor z dodatnimi kamerami, 9,86 % pa se jih je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju**20. Se v šoli čutite preveč nadzorovani?**

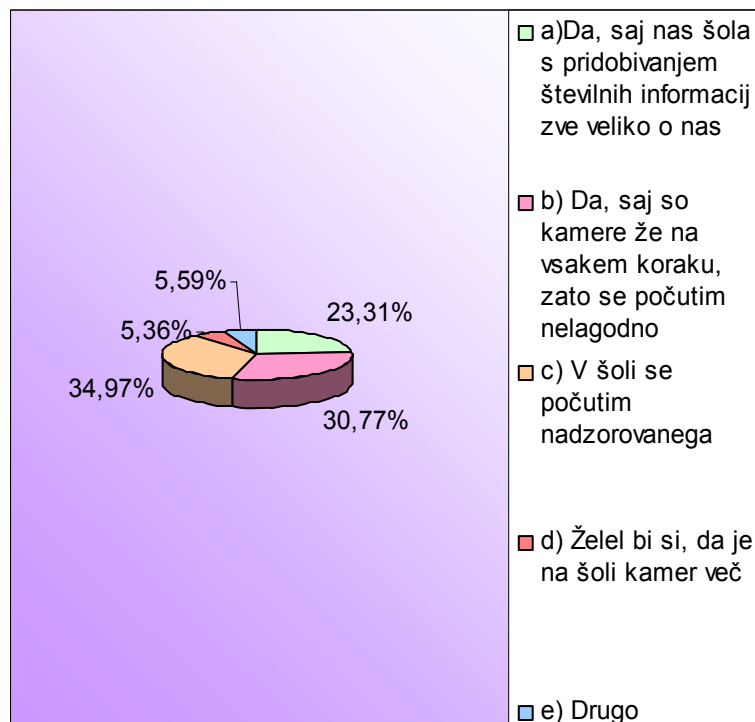
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, saj šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o nas	23	20,7 %
b) Da, saj so kamere že na vsakem koraku, zato se počutim nelagodno	4	3,6 %
c) V šoli se počutim nadzorovanega	83	74,8 %
d) Želel bi si, da je na šoli kamer več	1	0,9 %
e) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

74,8 % vprašanih se v šoli počuti nadzorovane, sledijo mladostniki (20,7 %), ki menijo, da šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o njih, 3,6 % anketiranih meni, da so v šoli preveč nadzorovani, saj so na vsakem koraku kamere in se zato počutijo nelagodno, nato pa si le 0,9 % anketiranih želi, da bi v šolah povečali nadzor s tem, da bi pridobili dodatne kamere.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

20. Se v šoli čutite preveč nadzorovani?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, saj šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o nas	100	23,31 %
b) Da, saj so kamere že na vsakem koraku, zato se počutim nelagodno	132	30,77 %
c) V šoli se počutim nadzorovanega	150	34,97 %
d) Želel bi si, da je na šoli kamer več	23	5,36 %
e) Drugo	24	5,59 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 43: Nadzorovanje v šoli

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

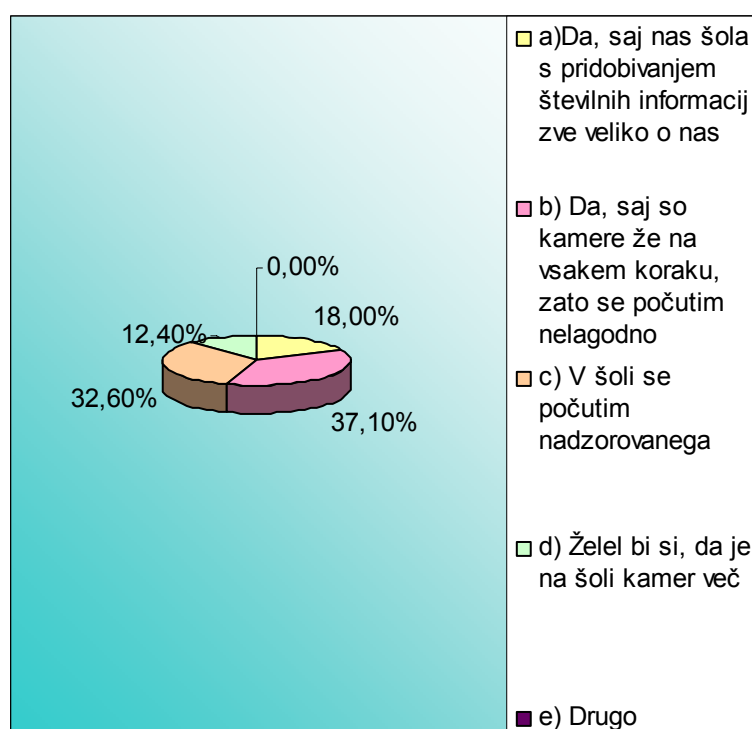
Naju, raziskovalki, je presenetil podatek, da se 34,97 % dijakov v šoli počuti nadzorovane, 30,77 % dijakov se počuti nadzorovane zaradi kamer in se počutijo nelagodno, 23,31 % dijakov se počuti nadzorovanih, saj šola s pridobivanje številnih informacij pridobi veliko podatkov o njih, 5,59 % dijakov se je opredelilo pod drugo, več kamer na šoli pa si želi 5,36 % dijakov.

Analiza anket: Severna Irska

20. Se v šoli čutite preveč nadzorovani?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, saj šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o nas	16	18,0 %
b) Da, saj so kamere že na vsakem koraku, zato se počutim nelagodno	33	37,1 %
c) V šoli se počutim nadzorovanega	29	32,6 %
d) Želel bi si, da je na šoli kamer več	11	12,4 %
e) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 44: Nadzorovanje v šoli

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

37,1 % vprašanih na Severnem Irskem meni, da so v šoli preveč nadzorovani, saj so na vsakem koraku kamere in se zato počutijo nelagodno, 32,6 % se jih v šoli počuti nadzorovane, sledijo mladostniki (18 %), ki menijo, da šola s pridobivanjem številnih informacij zve veliko o njih, si jih pa 12,4 % želi, da bi v šolah povečali nadzor s tem, da bi namestili dodatne kamere.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**21. Ali poleg šole delate še preko študentskega servisa?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
/letnik								
a) Da, delam vsak dan	0	0	4	9	0,0%	0,0%	12,9%	33,3%
b) Da, delam občasno	2	5	7	7	7,4%	15,6%	22,6%	25,9%
c) Da, vendar le med vikendi	3	6	8	8	11,1%	18,8%	25,8%	29,6%
d) Ne, ne delam	22	18	10	2	81,5%	56,3%	32,3%	7,4%
e) Drugo	0	3	2	1	0,0%	9,4%	6,5%	3,7%
SKUPAJ	27	32	31	27	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Zaskrbljujoče je, da večina dijakov (1. let. z 81,5 %, 2. let. s 56,3 %, 3. let. z 32,3 % in 4. let. s 7,4 %) ne dela, sledijo tisti (4. let. z 29,6 %, 3. let. s 25,8 %, 2. let. z 18,8 % in 1. let. z 11,1 %), ki delajo samo med vikendi, občasno dela nekaj (4. let. s 25,6 %, 3. let. z 22,6 %, 2. let. s 15,6 % in 1. let. s 7,4 %) dijakov, vsak dan dela le 33,3 % četrtil letnikov in 12,9 % tretjih letnikov. Ostali (2. let. z 9,4 %, 3. let. s 6,5 % in 4. let. s 3,7 %) pa so se opredelili pod drugo. Navedli so da delajo med šolskimi počitnicami.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**21. Ali poleg šole delate še preko študentskega servisa?**

VSEBINA	število					Delež v odstotkih				
	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
21. /letnik										
a) Da, delam vsak dan	0	0	4	12	14	0,00%	0,00%	18,18%	25,53%	31,11%
b) Da, delam občasno	0	12	8	15	12	0,00%	25,00%	36,36%	31,91%	26,67%
c) Da, vendar le med vikendi	0	9	6	18	11	0,00%	18,75%	27,27%	38,30%	24,44%
d) Ne, ne delam	35	16	2	0	7	94,59%	33,33%	9,09%	0,00%	15,56%
e) Drugo	2	11	2	2	1	5,41%	22,92%	9,09%	4,26%	2,22%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Kar 45,67 % dijakov (TRG) ne dela, sledijo z 20,45 % tisti, ki delajo občasno, 15,34 % jih dela med vikendi, 12,47 % se jih je opredelilo pod drugo (navedli so, da delajo med počitnicami) in le 6,06 % je tistih, ki delajo vsak dan.

31,37 % dijakov smeri ET PTI dela med vikendi, 29,29 % anketiranih dela občasno, presenetljiv pa je podatek, da kar 28,32 % dijakov dela vsak dan, le 7,78 % jih ne dela, 3,24 % pa se jih je opredelilo pod drugo. Navedli so, da delajo samo takrat, ko jih pokličejo.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju**21. Ali poleg šole delate še preko študentskega servisa?**

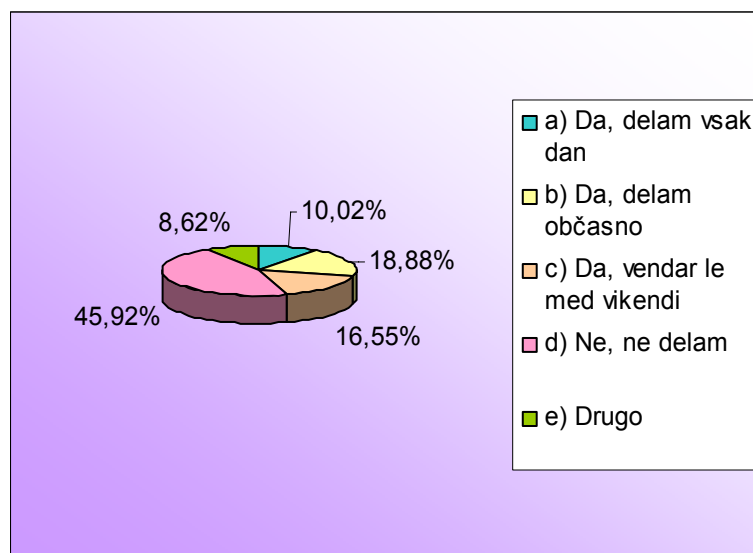
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, delam vsak dan	0	0,0 %
b) Da, delam občasno	13	11,7 %
c) Da, vendar le med vikendi	2	1,8 %
d) Ne, ne delam	85	76,6 %
e) Drugo	11	9,9 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Presenetljivo velik je odstotek mladih, ki ne delajo, kar 76,6 %, sledijo z 11,7 % tisti, ki delajo občasno, 9,9 % jih je odgovorilo, da delajo predvsem med počitnicami in le 1,8 % anketiranih jih dela med vikendi.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

21. Ali poleg šole delate še preko študentskega servisa?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, delam vsak dan	43	10,02 %
b) Da, delam občasno	81	18,88 %
c) Da, vendar le med vikendi	71	16,55 %
d) Ne, ne delam	197	45,92 %
e) Drugo	37	8,62 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 45: Obšolsko delo preko študentskega servisa

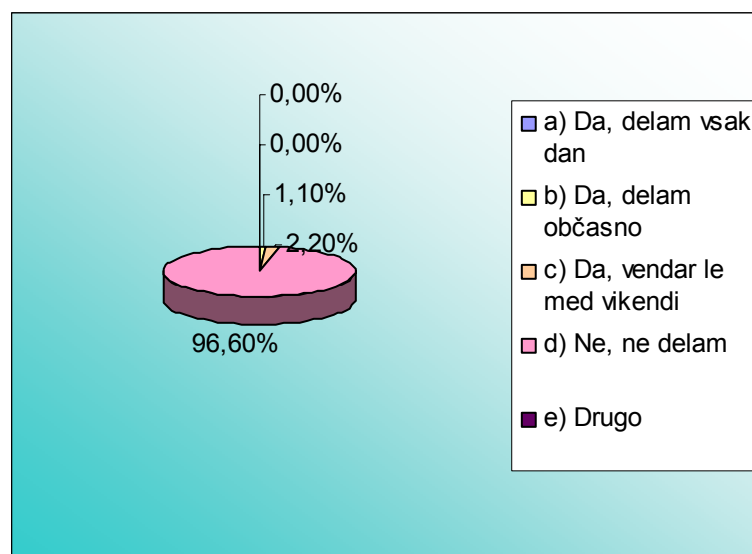
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

45,92 % dijakov ne dela preko študentskega servisa, občasno jih dela 18,88 %, med vikendi dela 16,55 % dijakov, 10,02 % dijakov jih dela vsak dan, 8,62 % pa se jih je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: Severna Irska

21. Ali poleg šole delate še preko študentskega servisa?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, delam vsak dan	0	0,0 %
b) Da, delam občasno	1	1,1 %
c) Da, vendar le med vikendi	2	2,2 %
d) Ne, ne delam	86	96,6 %
e) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 46: Obšolsko delo preko študentskega servisa
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Presenetljivo velik je odstotek mladih, ki med tednom ne delajo, kar 96,6 %, sledijo tisti, ki delajo med vikendi z 2,2 % in le 1,1 % je tistih ki delajo, pa še to občasno.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**21a. Ali zaradi dela težko sledite šolskim obveznostim?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V ODSOTOKIH			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
/letnik								
a) Da, saj mi delo zavzame veliko časa	0	0	2	4	0,0 %	0,0 %	14,3 %	21,1 %
b) Včasih, takrat ko pišemo več testov hkrati	2	4	6	5	40,0%	36,4%	42,9%	26,3%
c) Usklajevanje dela z šolskimi obveznostmi mi ne povzroča težav.	1	7	5	10	20,0%	63,6%	35,7%	52,6%
d) Drugo	2	0	1	0	40,0%	0,0%	7,1%	0,0%
SKUPAJ	5	11	14	19	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Dijaki (3. let. z 42,9 %, 1. let. s 40 %, 2. let. s 36,4 % in 4. let. s 26,3 %) menijo, da včasih težko sledijo v šoli, še posebej takrat, ko pišejo več testov, sledijo tisti (2. let. s 63,6 %, 4. let. z 52,6 %, 3. let. s 35,7 % in 1. let. z 20 %), katerim usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi ne povzroča težav, 21,1 % dijakom četrtil letnikov in 14,3 % dijakom tretjih letnikov se zdi, da jim delo zavzame veliko časa in zato težko sledijo šolskim obveznostim, 40 % prvih letnikov ter 7,1 % tretjih letnikov pa se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**21a. Ali zaradi dela težko sledite šolskim obveznostim?**

VSEBINA	ŠTEVILO					DELEŽ V %				
	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2
21a.										
a) Da, saj mi delo zavzame veliko časa	0	3	6	15	11	0,00%	14,29%	33,33%	33,33%	29,73%
b) Včasih, takrat ko pišemo več testov hkrati	0	4	5	16	12	0,00%	19,05%	27,78%	35,56%	32,43%
c) Usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi mi ne povzroča težav.	0	9	7	12	10	0,00%	42,86%	38,89%	26,67%	27,03%
d) Drugo	0	5	0	2	4	0,00%	23,81%	0,00%	4,44%	10,81%
SKUPAJ	0	21	18	45	37	0,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

27,25 % vprašanim dijakov PKŠ usklajevanje dela in šolskih obveznosti ne dela težav, 15,87 % dijakov težko sledi učni snovi, saj jim delo zavzame veliko časa, sledijo s 15,61 % tisti, ki včasih težko sledijo v šoli, še posebej takrat, ko pišejo več testov, 7,74 % anketiranih pa se opredelilo kot drugo.

33,99 % dijakov včasih težko sledi v šoli, še posebej takrat, ko pišejo več testov hkrati, 31,53 % anketiranim delo zavzame veliko časa, 26,85 % meni, da jim usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi ne povzroča težav, 7,63 % pa se jih je opredelilo pod drugo. Navedli so, da težko sledijo šolskim obveznostim takrat, ko se jim šolski in delovni čas prekrivata.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju**21a. Ali zaradi dela težko sledite šolskim obveznostim?**

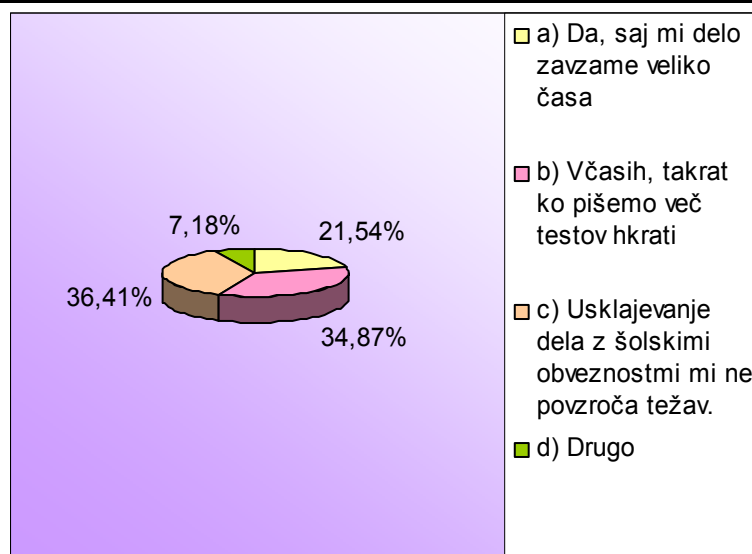
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, saj mi delo zavzame veliko časa	1	0,9 %
b) Včasih, takrat ko pišemo več testov hkrati	14	12,6 %
c) Usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi mi ne povzroča težav	10	9,0 %
d) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	25	22,5 %

Od skupaj 22,5 % tistih anketiranih, ki delajo, jih 12,6 % včasih težko sledi šolskim obveznostim, predvsem takrat ko pišejo več testov hkrati, 9 % vprašanih nima težav z usklajevanjem dela in šolskih obveznosti, 0,9 % anketiranim pa je težko sledi mnogim šolskim obveznostim, saj jim delo zavzame veliko časa.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

21a. Ali zaradi dela težko sledite šolskim obveznostim?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, saj mi delo zavzame veliko časa	42	21,54 %
b) Včasih, takrat ko pišemo več testov hkrati	68	34,87 %
c) Usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi mi ne povzroča težav	71	36,41 %
d) Drugo	14	7,18 %
SKUPAJ	195	100,00 %

Graf št. 47: Usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

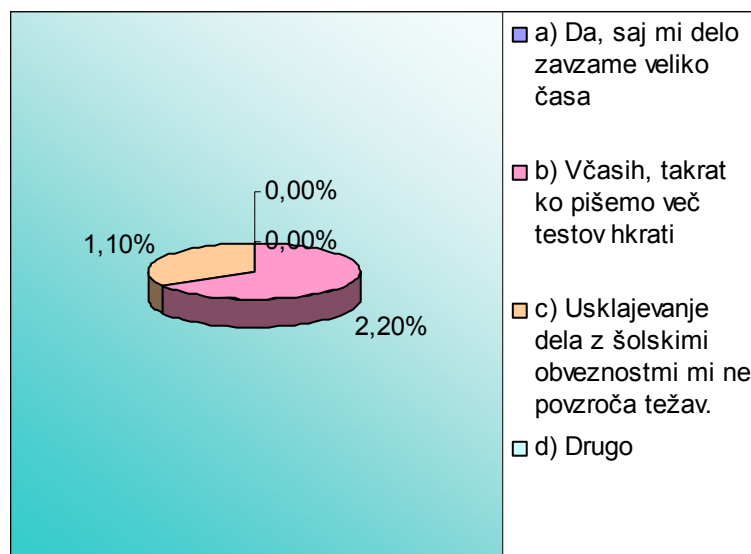
36,41 % dijakom usklajevanje dela preko študentskega servisa s šolo ne povzroča težav, 34,87 % dijakov meni, da imajo težave samo takrat, kadar pišejo več testov hkrati, 21,54 % dijakov pa težko usklajuje šolo z delom, saj jim delo vzame veliko časa. 7,18 % dijakov se je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: Severna Irska

21a. Ali zaradi dela težko sledite šolskim obveznostim?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Da, saj mi delo zavzame veliko časa	0	0,0 %
b) Včasih, takrat ko pišemo več testov hkrati	2	2,2 %
c) Usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi mi ne povzroča težav	1	1,1 %
d) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	3	3,4 %

Graf št. 48: Usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

2,2 % vprašanih dijakov na Severnem Irskem ima takrat, ko pišejo več testov hkrati, težave, ko je potrebno slediti šolskim obveznostim; od tistih nekaj anketirancev, ki delajo, jim 1,1 % usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi ne povzroča težav.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**22. Zakaj najpogosteje zapravite z delom zaslužen denar?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	1.1	2.1	3.1	4.1	1.1	2.1	3.1	4.1
a) Za poživila (kava, alkohol, cigarete,...)	4	6	4	7	14,8%	18,8%	12,9%	24,1%
b) Za oblačila	5	4	6	4	18,5%	12,5%	19,4%	13,8%
c) Za kozmetiko	7	5	6	6	25,9%	15,6%	19,4%	20,7%
d) Za kulturne prireditve (koncerti kino, gledališče,...)	0	1	4	2	0,0%	3,1%	12,9%	6,9%
e) Za revije, knjige	2	3	5	5	7,4%	9,4%	16,1%	17,2%
f) Za počitnice, potovanja	3	3	4	3	11,1%	9,4%	12,9%	10,3%
g) Za plačilo stroškov mobitela	0	2	2	0	0,0%	6,3%	6,5%	0,0%
h) Zaslužen denar varčujem	6	8	0	2	22,2%	25,0%	0,0%	6,9%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Dijaki najpogosteje (1. let. s 25,9 %, 4. let. z 20,7 %, 3. let. z 19,4 % in 2. let. z 12,6 %) zapravijo denar za kozmetiko, nato so poživila (4. let. s 24,1 %, 2. let. z 18,8 %, 1. let. s 14,8 % in 3. let. z 12,9 %), nekaj dijakov (2. let. s 25 %, 1. let. z 22,2 % in 4. let. s 6,9 %) zaslužen denar varčuje, nekaj (4. let. s 17,2 %, 3. let. s 16,1 %, 2. let. z 9,4 % in 1. let. s 7,4 %) dijakov si z zasluženim denarjem najpogosteje kupuje razne revije in knjige, sledijo mladi (3. let. z 12,9 %, 1. let. z 11,1 %, 4. let. z 10,3 % in 2. let. z 9,4 %), ki zapravi svoj denar na potovanjih in počitnicah, ostali se največ udeležujejo kulturnih prireditev (3. let. z 12,9 %, 4. let. s 6,9 % in 2. let. s 3,1 %), kar nekaj mladih (3. let. s 6,5 % in 2. let. s 6,3 %) pa si z zasluženim denarjem plačuje stroške mobitela.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

22. Zakaj najpogosteje zapravite z delom zaslužen denar?

VSEBINA	število					Delež v %				
	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2
22.										
a) Za poživila (kava, alkohol, cigarete, ...)	6	15	5	9	9	16,22%	31,91%	22,73%	19,15%	20,00%
b) Za oblačila	5	10	4	8	7	13,51%	21,28%	18,18%	17,02%	15,56%
c) Za kozmetiko	6	7	5	10	8	16,22%	14,89%	22,73%	21,28%	17,78%
d) Za kulturne prireditve (koncerti kino, gledališče,...)	0	2	0	5	3	0,00%	4,26%	0,00%	10,64%	6,67%
e) Za revije, knjige	2	2	2	3	5	5,41%	4,26%	9,09%	6,38%	11,11%
f) Za počitnice, potovanja	3	2	2	3	4	8,11%	4,26%	9,09%	6,38%	8,89%
g) Za plačilo stroškov mobitela	8	4	3	6	9	21,62%	8,51%	13,64%	12,77%	20,00%
h) Zasluženi denar varčujem	7	5	1	3	0	18,92%	10,64%	4,55%	6,38%	0,00%
SKUPAJ	37	47	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

23,62 % dijakov (TRG) najpogosteje zaslužen denar zapravi za razna poživila, 17,95 % jih največ zapravi za kozmetiko, takoj jim s 17,66 % sledijo tisti, ki denar najpogosteje zapravijo za oblačila, 14,59 % anketiranih porabi denar za plačilo stroškov mobitela, 11,37 % dijakov zaslužen denar varčuje, 7,15 % dijakov porabi svoj denar za počitnice in na raznih potovanjih, 6,25 % jih porabi največ za razne revije in knjige, za kulturne prireditve, kot so koncerti, kino in gledališke predstave, pa jih z delom zaslužen denar porabi le 1,42 %.

Največ (19,57 %) dijakov smeri ET PTI porabi denar za poživila (kava, alkohol, cigarete, ...), z 19,53 % jim tesno sledijo tisti, ki največ zasluženega denarja porabijo za kozmetiko, 16,38 % si jih z zasluženim denarjem najpogosteje plača račun za mobilni telefon, 16,29 % za oblačila, 8,75 % dijakov zapravi denar za knjige in revije, z 8,65 % jim sledijo tisti, ki denar porabijo za razne kulturne prireditve, 7,64 % jih denar porabi na počitnicah in potovanjih, zaslužen denar pa varčuje le 3,19 % anketiranih dijakov.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

22. Zakaj najpogosteje zapravite z delom zaslužen denar?

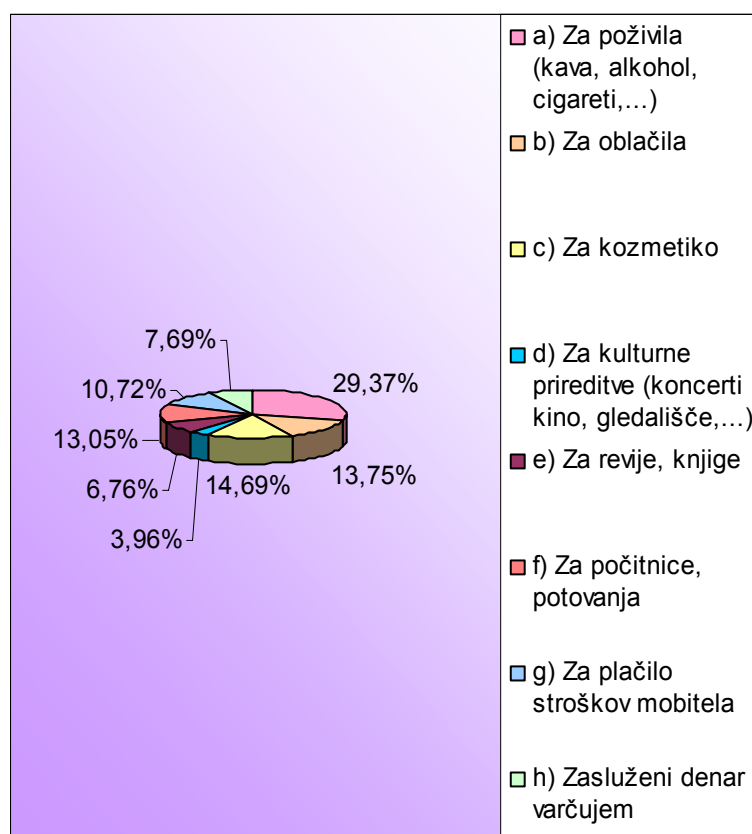
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Za poživila (kava, alkohol, cigarete, ...)	61	55,0 %
b) Za oblačila	6	5,4 %
c) Za kozmetiko	3	2,7 %
d) Za kulturne prireditve (koncerti kino, gledališče, ...)	0	0,0 %
e) Za revije, knjige	0	0,0 %
f) Za počitnice, potovanja	29	26,1 %
g) Za plačilo stroškov mobitela	12	10,8 %
h) Zasluženi denar varčujem	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Analiza anket je pokazala, da kar 55 % anketiranih gimnazijcev najpogosteje porabi denar za kavo, alkohol in cigarete, 26,1 % jih največ zapravi za počitnice in potovanja, 10,8 % za plačilo stroškov mobitela, 5,4 % za oblačila ter 2,7 % za kozmetiko.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

22. Zakaj najpogosteje zapravite z delom zaslužen denar?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Za poživila (kava, alkohol, cigarete, ...)	126	29,37 %
b) Za oblačila	59	13,75 %
c) Za kozmetiko	63	14,69 %
d) Za kulturne prireditve (koncerti kino, gledališče, ...)	17	3,96 %
e) Za revije, knjige	29	6,76 %
f) Za počitnice, potovanja	56	13,05 %
g) Za plačilo stroškov mobitela	46	10,72 %
h) Zasluženi denar varčujem	33	7,69 %
SKUPAJ	429	100,00 %

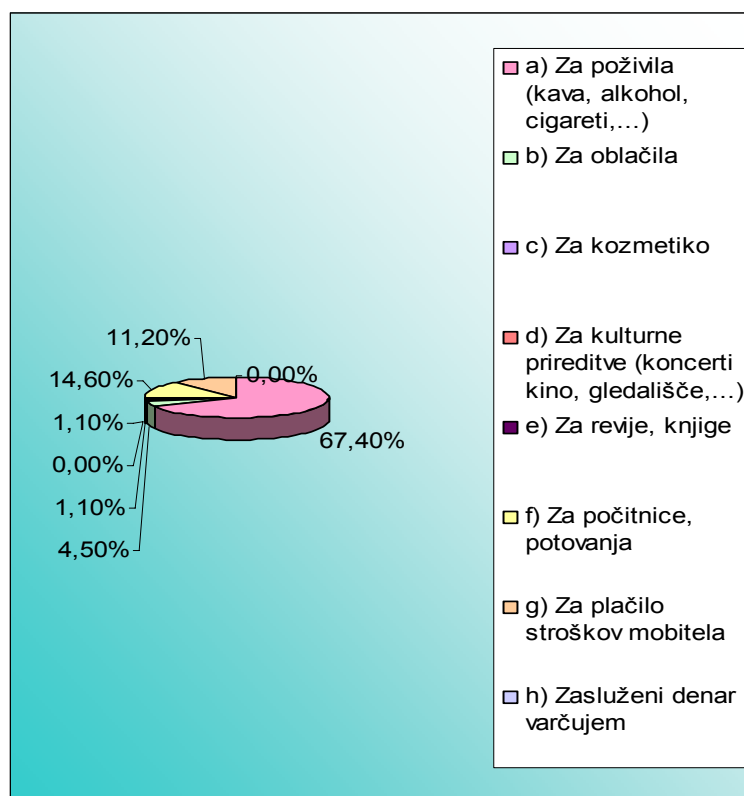
Graf št. 49: Najpogosteje zapravljen denar
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Skoraj tretjina dijakov najpogosteje svoj denar zapravi za poživila, 14,69 % za kozmetiko, 13,75 % dijakov denar zapravi za oblačila, 13,05 % za počitnice, potovanja, za plačilo stroškov mobitela nameni denar 10,72 % dijakov, 7,69 % dijakov zasluženi denar varčuje, 6,76 % dijakov ga nameni za revije, knjige, 3,96 % dijakov pa denar zapravi za kulturne prireditve.

Analiza anket: Severna Irska

22. Zakaj najpogosteje zapravite z delom zaslužen denar?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Za poživila (kava, alkohol, cigarete,...)	60	67,4 %
b) Za oblačila	4	4,5 %
c) Za kozmetiko	1	1,1 %
d) Za kulturne prireditve (koncerti kino, gledališče, ...)	0	0,0 %
e) Za revije, knjige	1	1,1 %
f) Za počitnice, potovanja	13	14,6 %
g) Za plačilo stroškov mobitela	10	11,2 %
h) Zasluženi denar varčujem	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 50: Najpogosteje zapravljen denar
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Zaskrbljujoč je podatek, da kar 67,4 % mladostnikov zapravi denar za razna poživila, sledijo tisti, ki ga porabijo za razna potovanja in počitnice (14,6 %), 11,2 % vprašanih s tem denarjem pokrije stroške za mobitel, 4,5 % za oblačila in 1,1 % za kozmetiko.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**23. Koliko denarja ti ostane od zasluženega?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	1.1	2.1	3.1	4.1	1.1	2.1	3.1	4.1
a) Nič	10	6	13	11	37,0%	18,8%	41,9%	37,9%
b) Ostane mi približno 50 €	17	26	18	18	63,0%	81,3%	58,1%	62,1%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Večini dijakov (2. let. z 81,3 %, 1. let. s 63 %, 4. let. s 62,1 % in 3. let. z 58,1 %) ostane od zasluženega denarja 50 €, medtem ko ostali (3. let. z 41,9 %, 4. let. s 37,9 %, 1. let. s 37 % in 2. let. z 18,8 %) porabijo ves svoj zaslužen denar.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)**23. Koliko denarja ti ostane od zasluženega?**

VSEBINA	število					Delež v %				
	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2
a) Nič	10	14	3	11	12	27,03%	29,17%	13,64%	23,40%	26,67%
b) Ostane mi 25 €	27	34	19	36	33	72,97%	70,83%	86,36%	76,60%	73,33%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Preseneča podatek, da kar 76,72 % bodočih trgovcev ostane približno 25 €, medtem ko jih 23,28 % zapravi ves svoj zaslužen denar.

Situacija je zelo podobna tudi pri dijakih programa ET PTI, saj kar 74,96 % dijakom ostane približno 25 €, ves zaslužen denar pa zapravi 25,04 % anketiranih.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju**23. Koliko denarja ti ostane od zasluženega?**

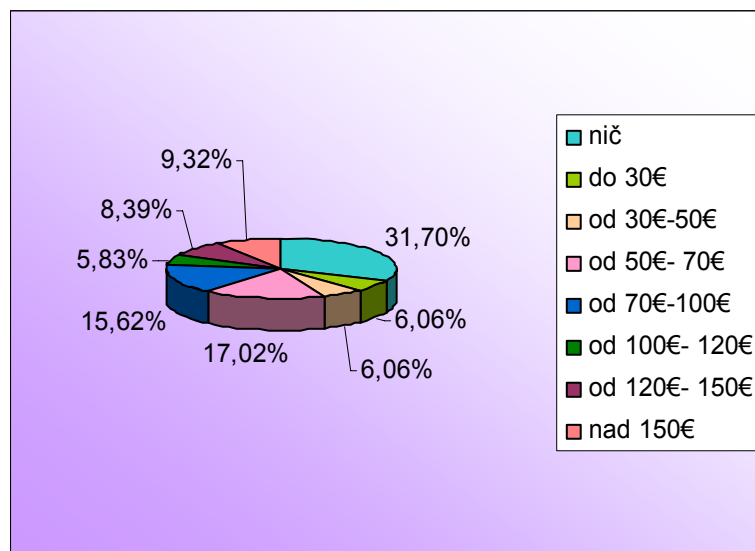
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Nič	46	41,4 %
b) Ostane mi približno 150 €	65	58,6 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Presenetljiv je podatek, da kar 58,6 % mladim ostane približno 150 €, medtem ko jih 41,4 % zapravi ves svoj zaslužen denar.

Analiza vprašalnikov za anketirane celjske srednješolce:

23. Koliko denarja ti ostane od zasluženega?

Vsebin	število	Delež v %
Nič	136	31,70 %
Do 30 €	26	6,06 %
30 €–50 €	26	6,06 %
50 €–70 €	73	17,02 %
70 €–100 €	67	15,62 %
100 €–120 €	25	5,83 %
120 €–150 €	36	8,39 %
nad 150 €	40	9,32 %
SKUPAJ	429	100,00%

Graf št. 51: Ostanek zasluženega denarja
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

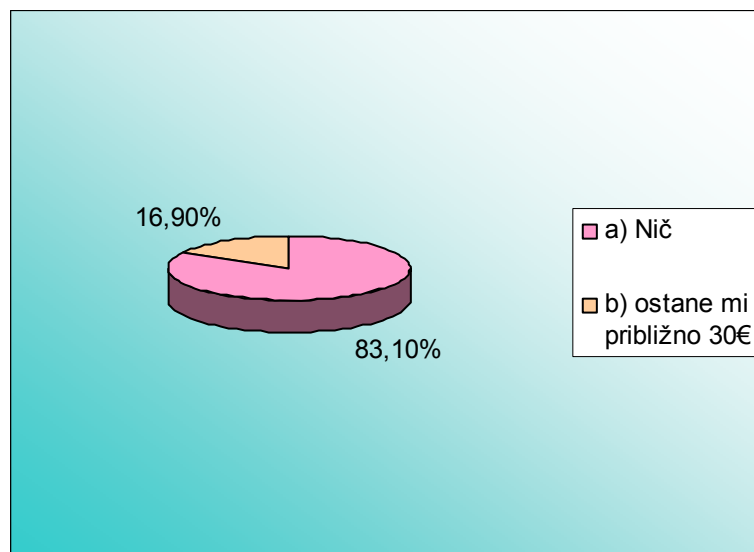
31,70 % dijakom ne ostane nič denarja od zasluženega, 17,02 % dijakom ostane od 50 € do 70 €, 15, 62 % dijakov privarčuje od 70 € do 100 €, 9,32 % dijakov privarčuje nad 150 €, 6,06 % dijakom ostane do 30 €. Z enakim odstotkom sledijo dijaki, ki privarčujejo od 30 € do 50 €, 5,83 % dijakov pa privarčuje od 100 € do 120 €.

Analiza anket: Severna Irska

23. Koliko denarja ti ostane od zasluženega?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Nič	74	83,1 %
b) Ostane mi približno 30 €	15	16,9 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 52: Ostanek zasluženega denarja
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

83,1 % mladih zapravi ves zaslužen denar, le 16,9 % pa ostane približno 30 €.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)**24. Od kod najpogosteje dobite denar?**

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	1. /letnik	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Od staršev	11	9	4	2	40,7%	28,1%	12,9%	6,9%
b) Dobivam štipendijo	8	11	7	10	29,6%	34,4%	22,6%	34,5%
c) Denar dobim od babice in dedka	5	4	3	2	18,5%	12,5%	9,7%	6,9%
d) Preko študenta	2	4	9	15	7,4%	12,5%	29,0%	51,7%
e) Doma za opravljeno delo dobim plačilo	1	2	3	0	3,7%	6,3%	9,7%	0,0%
f) Drugo	0	2	5	0	0,0%	6,3%	16,1%	0,0%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Največ mladih (3. let. s 34,5 %, 2. let. s 34,4 %, 1. let. z 29,6 % in 3. let. z 22,6 %) dobiva štipendijo, takoj za njimi so tisti (4. let. z 51,7 %, 3. let. z 29 %, 2. let. z 12,5 % in 1. let. s 7,4 %), ki delajo preko študentskega servisa, sledijo tisti dijaki (1. let. s 40,7 %, 2. let. z 28,1 %, 3. let. z 12,9 % in 4. let. s 6,9 %), ki najpogosteje dobijo denar od staršev, kar nekaj mladih (1. let. z 18,5 %, 2. let. z 12,5 %, 3. let. z 9,7 % in 4. let. s 6,9 %) dobi denar od babic in dedkov, le malo (3. let. z 9,7 %, 2. let. s 6,3 % in 1. let. s 3,7 %) dobi plačilo za opravljeno delo doma ter nekaj (3. let. s 16,1 % in 2. let. s 6,3 %) se jih je opredelilo pod drugo.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

24. Od kod najpogosteje dobite denar?

VSEBINA	ŠTEVILO					DELEŽ V %				
	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
24. /letnik										
a) Od staršev	18	16	5	5	1	48,65%	33,33%	22,73%	10,64%	2,22%
b) Dobivam štipendijo	12	15	10	15	19	32,43%	31,25%	45,45%	31,91%	42,22%
c) Denar dobim od babice in dedka	5	6	3	2	4	13,51%	12,50%	13,64%	4,26%	8,89%
d) Preko študenta	0	5	4	18	21	0,00%	10,42%	18,18%	38,30%	46,67%
e) Doma za opravljeno delo dobim plačilo	2	0	0	0	0	5,41%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
f) Drugo	0	6	0	7	0	0,00%	12,50%	0,00%	14,89%	0,00%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

36,38 % dijakov programa trgovec prejema štipendijo, 34,9 % jih najpogosteje dobi denar od staršev, 13,22 % anketiranih dobi denar od babic in dedkov, 9,53 % jih dela preko študentskega servisa, 4,17 % se jih je opredelilo pod drugo, za doma opravljeno delo pa dobi plačilo 1,8% anketiranih.

Kar 42,48 % dijakov smeri ET PTI dela preko študentskega servisa, 37,07 % jih prejema štipendijo, 7,45 % se jih je opredelilo pod drugo, 6,57 % mladih dobi denar od dedkov in babic ter 6,43 % jih najpogosteje dobi denar od staršev.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

24. Od kod najpogosteje dobite denar?

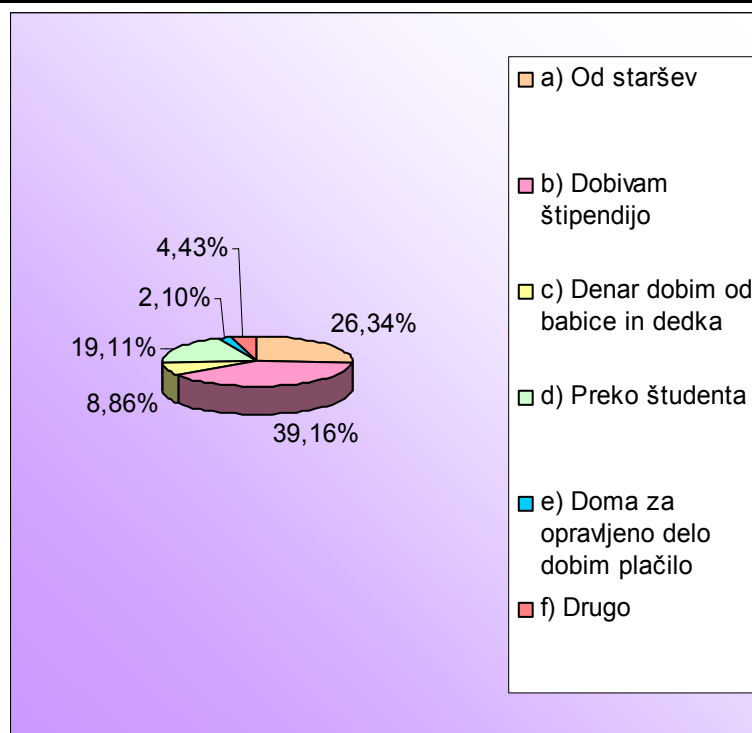
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Od staršev	42	37,8 %
b) Dobivam štipendijo	61	55,0 %
c) Denar dobim od babice in dedka	4	3,6 %
d) Preko študenta	4	3,6 %
e) Doma za opravljeno delo dobim plačilo	0	0,0 %
f) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

55 % anketiranih prejema štipendijo, 37,8 % vprašanih dobi denar od staršev, 3,6 % jih dobi denar od babic in dedkov ali pa delajo preko študentskega servisa.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

24. Od kod najpogosteje dobite denar?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Od staršev	113	26,34 %
b) Dobivam štipendijo	168	39,16 %
c) Denar dobim od babice in dedka	38	8,86 %
d) Preko študenta	82	19,11 %
e) Doma za opravljeno delo dobim plačilo	9	2,10 %
f) Drugo	19	4,43 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 53: Najpogostejši viri denarja

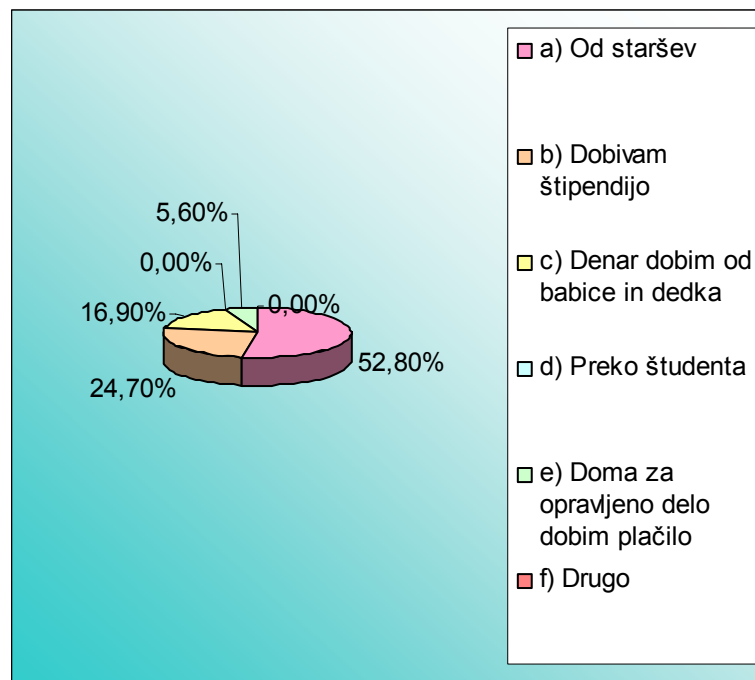
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

39,16 % dijakov dobiva štipendijo, 26,34 % dijakov denar dobiva od staršev, 19,11 % dijakov zasluži denar z delom preko študentskega servisa, 8,86 % jih dobi denar od babice in dedka, 4,43 % jih je kot možnost drugo navedlo, da denar dobijo za razne praznike, 2,10 % dijakov pa doma, za opravljeno delo.

Analiza anket: Severna Irska

24. Od kod najpogosteje dobite denar?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Od staršev	47	52,8 %
b) Dobivam štipendijo	22	24,7 %
c) Denar dobim od babice in dedka	15	16,9 %
d) Preko študenta	0	0,0 %
e) Doma za opravljeno delo dobim plačilo	5	5,6 %
f) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 54: Najpogostejši viri denarja
 VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Mladi najpogosteje dobijo denar od staršev, takšnih je kar 52,8 %, 24,7 % vprašanih prejema štipendijo, 16,9 % jih dobi denar od babic in dedkov, le 5,6 % dijakov pa dobi denar doma, kot plačilo za opravljeno delo.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

25. Kaj najpogosteje počnete skupaj s prijatelji?

VSEBINA /letnik	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
a) Se družimo, klepetamo, šalimo	6	7	12	9	22,2%	21,9%	38,7%	31,0%
b) Se udeležimo kakšne kulturne prireditve	2	3	0	3	7,4%	9,4%	0,0%	10,3%
c) Se ukvarjamo s športom	4	6	4	7	14,8%	18,8%	12,9%	24,1%
d) Poslušamo glasbo	4	6	5	4	14,8%	18,8%	16,1%	13,8%
e) Pohajkujemo, brezdelje	5	5	3	2	18,5%	15,6%	9,7%	6,9%
f) Igre (šah, karte)	0	0	0	1	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%
g) Izleti	0	2	2	0	0,0%	6,3%	6,5%	0,0%
h) Potovanja	3	1	1	1	11,1%	3,1%	3,2%	3,4%
i) Obisk kina, gledališča	3	2	0	2	11,1%	6,3%	0,0%	6,9%
j) Oglad kina doma	0	0	4	0	0,0%	0,0%	12,9%	0,0%
SKUPAJ	27	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Najpogosteje dijaki (3. let. z 38,7 %, 4. let. z 31 %, 1. let. z 22,2 % in 2. let. z 21,9 %) klepetajo, se družijo in šalijo s svojimi prijatelji, sledijo tisti (4. let. s 24,1 %, 2. let. z 18,8 %, 1. let. s 14,8 % in 3. let. z 12,9 %), ki se najpogosteje ukvarjajo s športom, nato mladi (2. let. z 18,8 %, 3. let. s 16,1 %, 1. let. s 14,8 % in 4. let. s 13,8 %), ki poslušajo glasbo, tesno za njimi (1. let. z 18,5 %, 2. let. s 15,6 %, 3. let. z 9,7 % in 4. let. s 6,9 %) so tisti, ki radi pohajkujejo in uživajo v brezdelju, drugi (1. let. z 11, %, 4. let. s 6,9 % in 2. let. s 6,3 %) najpogosteje obiskujejo kina in gledališča, nekaj mladih potuje (1. let. z 11,1 %, 4. let. s 3,4 %, 3. let. s 3,2 % in 2. let. s 3,1 %), 12,9 % tretjih letnikov si ogleda film kar doma, le 3,4 % četrth letnikov pa igra zabavne igre, kot so šah karte, ...

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

25. Kaj najpogosteje počnete skupaj s prijatelji?

VSEBINA	ŠTEVILO					DELEŽ V %				
	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
25. /letnik										
a) Se družimo, klepetamo, šalimo	7	5	2	7	9	18,92%	10,42%	9,09%	14,89%	20,00%
b) Se udeležimo kakšne kulturne prireditve	2	1	3	2	1	5,41%	2,08%	13,64%	4,26%	2,22%
c) Se ukvarjamo s športom	5	6	3	8	7	13,51%	12,50%	13,64%	17,02%	15,56%
d) Poslušamo glasbo	8	9	2	8	6	21,62%	18,75%	9,09%	17,02%	13,33%
e) Pohajkujemo, brezdelje	5	6	3	4	6	13,51%	12,50%	13,64%	8,51%	13,33%
f) Igre (šah, karte)	5	10	3	12	8	13,51%	20,83%	13,64%	25,53%	17,78%
g) Izleti	1	2	2	3	1	2,70%	4,17%	9,09%	6,38%	2,22%
h) Potovanja	0	1	1	0	0	0,00%	2,08%	4,55%	0,00%	0,00%
i) Obisk kina, gledališča	2	4	2	3	4	5,41%	8,33%	9,09%	6,38%	8,89%
j) Oglad kina doma	2	4	1	0	3	5,41%	8,33%	4,55%	0,00%	6,67%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

16,49 % dijakov programa trgovec s prijatelji najraje posluša glasbo, 15,99 % jih skupaj igra razne igre, sledijo z enakim odstotkom (13,22 %) tisti, ki s prijatelji najpogosteje pohajkujejo, uživajo v brezdelju in pa športu, 12,81 % se jih najraje družijo, klepetajo in šalijo, 7,61 % jih obišče kino ali gledališče, 7,04 % se jih udeleži kakšne kulturne prireditve, 6,09 % anketiranih si film ogleda kar doma, 5,32 % se jih skupaj odpravi na izlet in 2,21 % anketiranih pa se skupaj s prijatelji odpravi na potovanja.

Kar 21,65 % dijakov programa ET PTI s svojimi prijatelji najraje igra razne zabavne igre, 17,45 % se jih najpogosteje s prijatelji družijo, klepetajo z njimi in se šalijo, 16,29 % se jih skupaj ukvarja s športom, 15,18 % se jih družijo ob poslušanju glasbe, 10,92 % skupaj jih skupaj pohajkuje in uživa v brezdelju, 7,64 % jih obišče kino ali gledališče, 4,3 % anketiranih se skupaj s prijatelji odpravi na izlete, 3,33 % dijakov si film s prijatelji ogleda kar doma ter 3,24 % se jih skupaj udeleži kakšne kulturne prireditve.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju**25. Kaj najpogosteje počnete skupaj s prijatelji?**

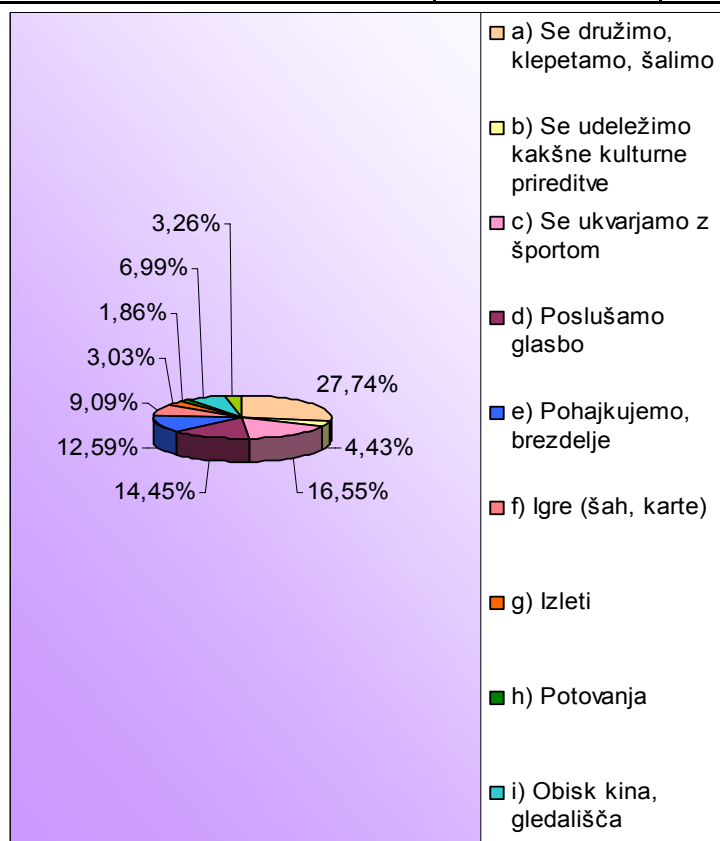
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Se družimo, klepetamo, šalimo	55	49,5 %
b) Se udeležimo kakšne kulturne prireditve	2	1,8 %
c) Se ukvarjamo s športom	21	18,9 %
d) Poslušamo glasbo	10	9,0 %
e) Pohajkujemo, brezdelje	15	13,5 %
f) Igre (šah, karte)	0	0,0 %
g) Izleti	0	0,0 %
h) Potovanja	0	0,0 %
i) Obisk kina, gledališča	8	7,2 %
j) Ogled kina doma	0	0,0 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Kar 49,5 % mladih se s prijatelji najraje družijo, klepetajo in šalijo, 18,9 % se jih ukvarja s športom, 13,5 % preprosto pohajkuje in uživa v brezdelju, 9 % jih skupaj poslušajo glasbo, 7,2 % jih s prijatelji obišče kino ali gledališče, 1,8 % anketiranih pa se udeležijo kakšne kulturne prireditve.

Analiza vprašalnikov za vse anketirane celjske srednješolce:

25. Kaj najpogosteje počnete skupaj s prijatelji?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Se družimo, klepetamo, šalimo	119	27,74 %
b) Se udeležimo kakšne kulturne prireditve	19	4,43 %
c) Se ukvarjamo s športom	71	16,55 %
d) Poslušamo glasbo	62	14,45 %
e) Pohajkujemo, brezdelje	54	12,59 %
f) Igre (šah, karte)	39	9,09 %
g) Izleti	13	3,03 %
h) Potovanja	8	1,86 %
i) Obisk kina, gledališča	30	6,99 %
j) Oglad kina doma	14	3,26 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 55: Najpogostejše dejavnosti mladih skupaj s prijatelji

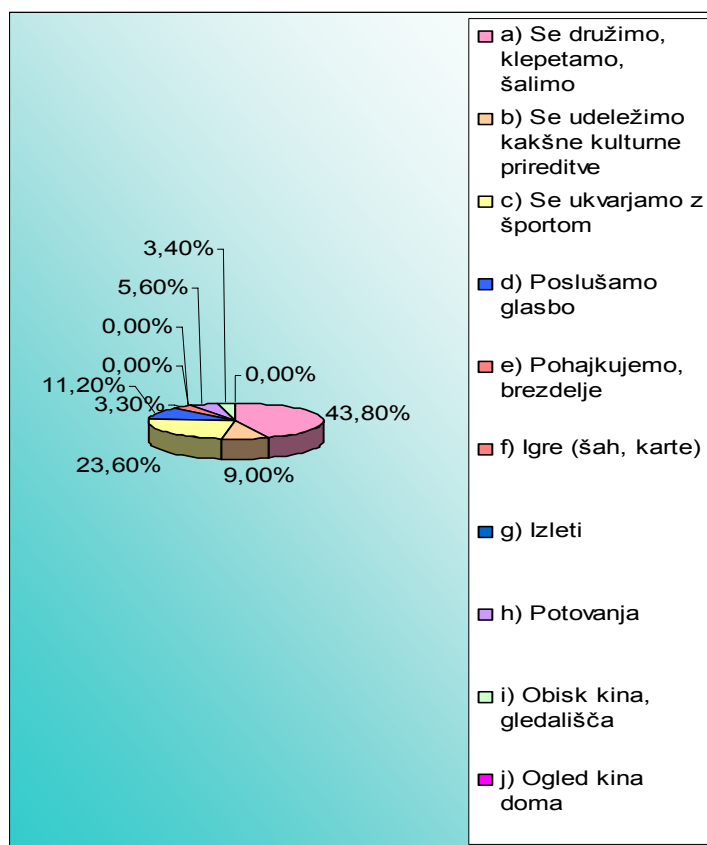
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

27,74 % dijakov s prijatelji najpogosteje klepeta, se šali, 16,55 % dijakov se skupaj s prijatelji ukvarja s športom, 14,45 % s prijatelji poslušajo glasbo, 12,59 % dijakov pohajkuje, 9,09 % dijakov igra razne igre, 6,99 % jih obiskuje kino, gledališče, 4,43 % dijakov se udeležuje kulturnih prireditev, 3,26 % dijakov skupaj s prijatelji obiše kino, 3,03 % dijakov pa gre na izlet.

Analiza anket: Severna Irska

25. Kaj najpogosteje počnete skupaj s prijatelji?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Se družimo, klepetamo, šalimo	39	43,8 %
b) Se udeležimo kakšne kulturne prireditve	8	9,0 %
c) Se ukvarjamo s športom	21	23,6 %
d) Poslušamo glasbo	10	11,2 %
e) Pohajkujemo, brezdelje	3	3,3 %
f) Igre (šah, karte)	0	0,0 %
g) Izleti	0	0,0 %
h) Potovanja	5	5,6 %
i) Obisk kina, gledališča	3	3,4 %
j) Ogled kina doma	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 56: Najpogostejše dejavnosti mladih skupaj s prijatelji

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Najpogosteje (43,8 %) se mladi se v prostem času družijo, klepetajo in se šalijo, na drugem mestu so tisti, ki se skupaj s prijatelji ukvarjajo s športom (23,6 %), 11,2 % vprašanih s prijatelji poslušajo glasbo, z 9 % jim sledijo mladi, ki se udeležijo kakšne kulturne prireditve, sledijo tisti, ki najraje potujejo (5,6 %), nato sledi obisk kina in gledališča s 3,4 %, 3,3 % mladih pa se med prostim časom najraje prepušča brezdelju oziroma pohajkovanju.

Analiza anket: PKŠ (ekonomski tehnik)

26. Kje se najpogosteje dobivate s prijatelji?

VSEBINA	ŠTEVILO				DELEŽ V %			
	/letnik	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
a) Na športnem igrišču	3	5	2	5	10,3%	15,6%	6,5%	17,2%
b) Doma	5	8	2	3	17,2%	25,0%	6,5%	10,3%
c) V lokalih	7	11	13	9	24,1%	34,4%	41,9%	31,0%
d) V nakupovalnih središčih	8	2	6	4	27,6%	6,3%	19,4%	13,8%
e) V mladinskih centrih	0	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
f) V parkih	3	4	5	6	10,3%	12,5%	16,1%	20,7%
g) V kinu	3	2	0	2	10,3%	6,3%	0,0%	6,9%
h) Drugo	0	0	3	0	0,0%	0,0%	9,7%	0,0%
SKUPAJ	29	32	31	29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Dijaki PKŠ, smeri ET, se najpogosteje dobivajo s prijatelji v lokalih (najpogosteje 3. let. z 41,9 %, 2. let. s 34,4 %, 4. let. z 31 %, najmanj pa 1. let. s 24,1 %), sledijo jim mladi, ki se najraje zadržujejo v nakupovalnih središčih (največ 1. let. s 27,6 %, 3. let. z 19,4 %, 4. let. s 13,8 % in 2. let. s 6,3 %), tesno za njimi so tisti, ki se največ zadržujejo kar doma (2. let. s 25 %, 1. let. s 17,2 %, 4. let. z 10,3 % in 3. let. s 6,5 %), sledijo tisti (4. let. 20,7 %, 3. let. s 16,1 %, 2. letniki z 12,5 % in 1. letniki z 10,3 %), ki se najraje zadržujejo v parkih, nato so dijaki (4. let. s 17,2 %, 2. let. s 15,6 %, 1. let. z 10,3 % in 3. let. s 6,5 %), ki se najpogosteje dobivajo na športnih igriščih, v kinu (1. let. z 10,3 %, 4. let. s 6,9 % in 2. let. s 6,3 %), najmanj pa se jih je opredelilo za drugo (le 9,7 % iz 3. letnika), so pa ti dijaki navedli možnost obiska diskotek in nočnih zabavišč.

Analiza anket: PKŠ (TRG, ET PTI)

26. Kje se najpogosteje dobivate s prijatelji?

VSEBINA	ŠTEVILO					DELEŽ V %				
	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI	1.	2.	3.	1. PTI	2. PTI
26. /letnik										
e) V mladinskih centrih	2	5	0	3	3	5,41%	10,42%	0,00%	6,38%	6,67%
c) V lokalih	2	4	2	8	10	5,41%	8,33%	9,09%	17,02%	22,22%
f) V parkih	3	4	3	9	11	8,11%	8,33%	13,64%	19,15%	24,44%
b) Doma	5	7	3	6	4	13,51%	14,58%	13,64%	12,77%	8,89%
g) V kinu	6	6	3	8	9	16,22%	12,50%	13,64%	17,02%	20,00%
d) V nakupovalnih središčih	4	8	4	5	3	10,81%	16,67%	18,18%	10,64%	6,67%
a) Na športnem igrišču	4	6	5	7	3	10,81%	12,50%	22,73%	14,89%	6,67%
h) Drugo	11	8	2	1	2	29,73%	16,67%	9,09%	2,13%	4,44%
SKUPAJ	37	48	22	47	45	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

18,5 % anketiranih dijakov, smeri trgovcev, se je opredelilo kot drugo in navedlo, da se s prijatelji najpogosteje dobivajo v raznih zabavnih središčih ('bowling', nočni klubi, ...), 15,35 % se jih najraje zadržuje na športnih igriščih, s 15,22 % jim tesno sledijo tisti, ki se s prijatelji najraje odpravijo v nakupovalna središča, 14,12 % dijakov gre najraje v kino, 13,91 % anketiranih so s prijatelji najraje kar doma, 10,03 % se skupaj zadržuje v parkih, 7,61 % v lokalih, le 5,27 % pa v mladinskih centrih.

Kar 21,8 % dijakov (ET PTI) se s prijatelji najraje zadržuje v parkih, 19,62 % se jih najpogosteje skupaj odpravi v razne lokale, 18,51 % se jih odpravi skupaj v kino, 10,83 % dijakov je s prijatelji najraje kar doma, 10,78 % se jih s prijatelji dobiva na športnih igriščih, 8,65 % se jih odpravi skupaj v nakupovalna središča, 6,52 % dijakov se s prijatelji sestaja v mladinskih centrih, 3,29 % pa se jih je opredelilo kot drugo.

Analiza anket: I. gimnazija v Celju

26. Kje se najpogosteje dobivate s prijatelji?

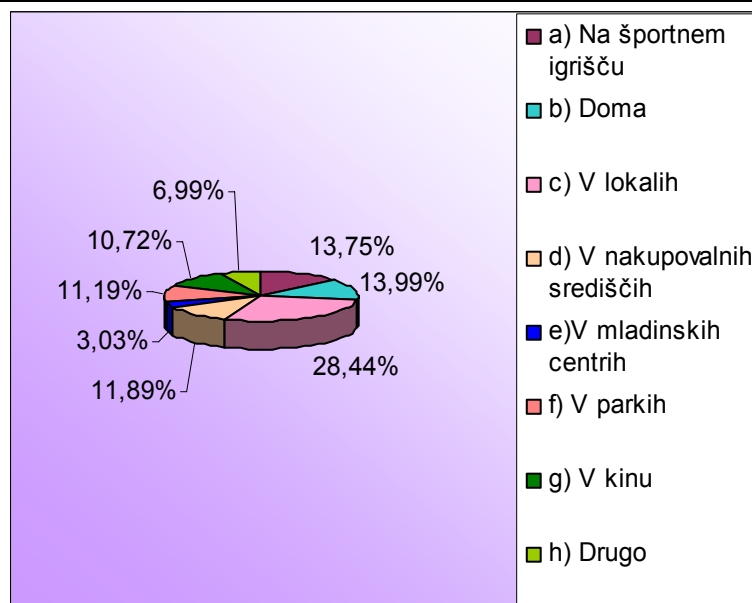
VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Na športnem igrišču	19	17,1 %
b) Doma	17	15,3 %
c) V lokalih	56	50,5 %
d) V nakupovalnih središčih	7	6,3 %
e) V mladinskih centrih	0	0,0 %
f) V parkih	0	0,0 %
g) V kinu	7	6,3 %
h) Drugo	5	4,5 %
SKUPAJ	111	100,0 %

Največ, kar 50,5 % mladostnikov se zadržuje v lokalih, 17,1 % se s prijatelji dobivajo na športnih igriščih, 15,3 % kar doma, v kinih in nakupovalnih centrih 6,3 %, 4,5 % anketiranih pa drugod, po raznih zavodih in drugih zabavnih ustanovah.

Analiza vprašalnikov za anketirane celjske srednješolce:

26. Kje se najpogosteje dobivate s prijatelji?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Na športnem igrišču	59	13,75 %
b) Doma	60	13,99 %
c) V lokalih	122	28,44 %
d) V nakupovalnih središčih	51	11,89 %
e) V mladinskih centrih	13	3,03 %
f) V parkih	48	11,19 %
g) V kinu	46	10,72 %
h) Drugo	30	6,99 %
SKUPAJ	429	100,00 %

Graf št. 57: Kje se mladi najpogosteje dobivajo s prijatelji

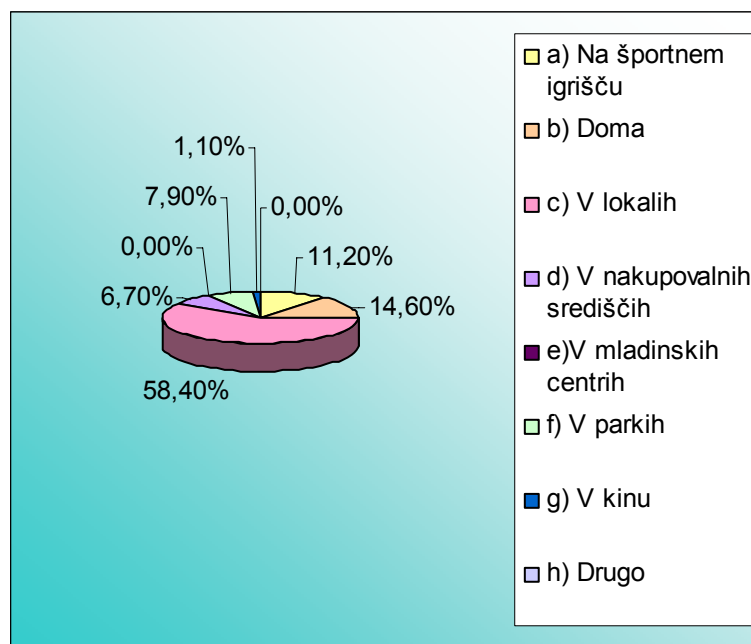
VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

28,44 % celjskih dijakov se najpogosteje skupaj s prijatelji zadržuje v lokalih, 13,99 % dijakov se s prijatelji dobi kar doma, 13,75 % na športnih igriščih, v nakupovalnih središčih 11,89 %, 11,19 % mladih se dobi v parkih, 10,72 % jih skupaj obiše kino, 6,99 % se jih je opredelilo pod drugo (zabavišni parki), 3,03 % mladih pa skupaj s prijatelji obiše mladinski center.

Analiza anket: Severna Irska

26. Kje se najpogosteje dobivate s prijatelji?

VSEBINA	ŠTEVILO	DELEŽ V %
a) Na športnem igrišču	10	11,2 %
b) Doma	13	14,6 %
c) V lokalih	52	58,4 %
d) V nakupovalnih središčih	6	6,7 %
e) V mladinskih centrih	0	0,0 %
f) V parkih	7	7,9 %
g) V kinu	1	1,1 %
h) Drugo	0	0,0 %
SKUPAJ	89	100,0 %

Graf št. 58: Kje se mladi najpogosteje dobivajo s prijatelji

VIR: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika

Največ, kar 58,4 % irskih mladostnikov se v prostem času najraje zadržuje po lokalih, 14,6 % se s prijatelji dobijo kar doma, 11,2 % na športnih igriščih, v parkih 7,9 % anketiranih, 6,7 % se jih najpogosteje dobiva v nakupovalnih središčih, 1,1 % mladih pa se skupaj dobi v kinu.

3.3 OVREDNOTENJE HIPOTEZ

H1: Dijaki se med prostim časom najpogosteje ukvarjajo s športom.

To hipotezo sva ovrgli. Glede na rezultate ankete, tako slovenski kot irski dijaki, v prostem času najpogosteje klepetajo (po MSN-ju in telefonu).

H2: Za pijačo in cigarete dijaki povprečno porabijo od 10 € do 20 € tedensko.

Te hipoteze ne moreva niti potrditi niti ovreči, saj večina slovenskih dijakov za pijačo in cigarete porabi do 10 € tedensko, medtem ko več kot polovica irskih dijakov porabi za razna poživila res od 10 € do 20 € tedensko.

H3: Dijaki prostega časa, namenjenega računalniku, ne porabijo za šolske namene, temveč za razvedrilo.

Hipotezo sva v celoti potrdili, saj večina dijakov računalnik res uporablja za razvedrilo. V Sloveniji ga najpogosteje uporabljajo za poslušanje glasbe, medtem ko ga dijaki Severne Irske najpogosteje uporabljajo za igranje računalniških iger.

H4: Dijakom je komunikacija s starši zelo pomembna, s starši se redno pogovarjajo, z njimi pa preživijo ravno prav časa.

To hipotezo sva potrdili, saj tako irski kot slovenski dijaki menijo, da jim je komunikacija s starši zelo pomembna, z njimi preživijo ravno prav časa ter se z njimi redno pogovarjajo.

H5: Dijaki vsak dan gledajo televizijo po 2 uri dnevno, spremljajo pa jo do 22. ure.

To hipotezo sva ovrgli, saj slovenski dijaki gledajo televizijo po 3 ure na dan, irski pa samo nekajkrat na teden, oboji pa spremljajo TV najpogosteje do 23. ure.

H6: Anketirani dijaki najpogosteje s prijatelji klepetajo, se družijo in šalijo, zadržujejo pa se najpogosteje v lokalih.

Res je, da se anketirani dijaki s prijatelji najpogosteje šalijo in klepetajo in to najpogosteje v lokalih. Torej lahko hipotezo v celoti potrdiva.

H7: Večina dijakov meni, da so v šoli preveč nadzorovani.

Hipotezo sva potrdili, saj tako slovenski kot irski dijaki menijo, da so v šoli preveč nadzorovani, irske dijake pa še posebej moti, da so kamere prisotne na vsakem koraku.

H8: Anketirani dijaki težko sledijo šolskim obveznostim, saj jih večina dela preko študentskega servisa.

Hipotezo sva ovrgli, saj največji delež dijakov ne dela preko študentskega servisa, tistim dijakom, ki pa delajo, pa delo preko servisa ne povzroča težav (slovenski dijaki) oz. jim dela težave takrat, kadar pišejo več testov hkrati (irski dijaki).

H9: Večina anketiranih dijakov ima štipendijo, večino tega denarja pa zapravijo med vikendom za razna poživila (kava, cigarete, alkoholne pijače ...).

Te hipoteze ne moreva niti potrditi niti ovreči, saj oboji dijaki največ denarja zapravijo za raznovrstna poživila, torej je ta del hipoteze potrjen, medtem ko slovenski dijaki dobijo najpogosteje denar preko štipendij, irski pa od staršev. Ni res, da večina dijakov zapravi največ denarja med vikendom, temveč ga zapravijo med tednom, zato zadnji del hipoteze ni potrjen.

4 ZAKLJUČEK

Prosti čas je splošen družbeni pojav, kar pa vsi nevede pozabljamo. Številne dejavnosti mladih, katere so tudi omenjene v najini raziskovalni nalogi, so med seboj močno prepletene in jih je zato težko razdeliti po funkcijah. To so predvsem dejavnosti, pri katerih se lahko družimo z našimi prijatelji in družino (gledanje televizije, igranje raznih iger, ukvarjanje s športnimi dejavnostmi, obiski kino predstav, prireditvev, raznih plesov ipd.). Zabava in razvedrilo pa v prostem času mladih ustvarjata neko prijetno razpoloženje in uživanje, kar nas dodatno vzpodbuja in obogati. Kljub vsem tem pozitivnim lastnostim, ki nam jih ponuja prosti čas, pa nas je vedno več preveč zatopljenih v delo, šolo in druge obveznosti, za prosti čas pa nam preprosto zmanjka časa. Res je nerazumljivo, zakaj toliko ljudi tako pogosto zanemari prosti čas, saj bi nam moral le-ta omogočati oblikovanje osebnosti in značaja, poleg tega pa naj bi nam bogatil življenje.

Ker pa imamo ljudje različne potrebe po dejavnostih v prostem času, naju je zanimalo, kaj o prostem času menijo sošolci in na splošno dijaki v Celjski regiji (natančneje dijaki srednje Poslovno-komercialne šole Celje in 1. gimnazije Celje – bivša Kajuhova gimnazija) in kaj počnejo med prostim časom naši vrstniki v tujini (natančneje v Londonderryju, Severna Irska). Ugotovitve, ki sva jih pridobili iz analize anketnih vprašalnikov, so bile dokaj pričakovane, vendar pa sva prišli tudi do nekaj presenetljivih in skrb zbujajočih spoznanj.

Več kot polovica slovenskih in irskih dijakov zapravi največ denarja za raznovrstna poživila. Zaskrbljujoče je, da na Poslovno-komercialni šoli s starostjo narašča število dijakov, ki redno uživajo alkohol in kadijo. Prav tako s starostjo dijakov narašča tudi število tistih dijakov, ki delajo preko študentskega servisa (v 1. letniku programa trgovec dela le 10,42 %, v 2. PTI pa celo 42,84 % dijakov).

Vsekakor se nama zdi spodbudna ugotovitev, da je večini anketiranih dijakov v dobi odraščanja in pubertete komunikacija s starši zelo pomembna in jo je po njihovem mnenju dovolj. Precejšen, kar 10 %, je delež tistih dijakov, ki se s starši pogovarjajo samo med vikendi, z 2 % manj pa si delijo dijaki, ki se pogovarjajo s starši samo takrat, ko so problemi oz. takrat, ko jih kaj vprašajo. Ta podatek naju je zaskrbel, saj meniva, da je komunikacija s starši v obdobju odraščanja zelo pomembna, zato se nama zdi nedopustno, da komunikacija med starši in dijaki ponekod steče le med vikendi oz. takrat, ko se pojavijo problemi ali pa jih starši kaj vprašajo.

V veselje nama je bila ugotovitev, da se anketirani dijaki radi najpogosteje družijo s prijatelji zato, da z njimi klepetajo oz. se šalijo.

Ker so naju nekatera z nalogo ugotovljena dejstva presenetila, vzrokov zanje pa nisva znali ugotoviti, sva se odločili, da povprašava za mnenje tudi dva strokovnjaka, ki delata na področju mladostnikov in njihovih problemov, gospoda Mateja Žnuderla iz Centra za socialno delo iz Celja in gospo Ksenijo Centa iz Zavoda za psihohigieno otrok in mladostnikov iz Celja. Oba avtorja sta odgovarjala na isti intervju, katerega sva izvedli preko elektronske pošte. Ker sta podala nekaj zanimivih odgovorov, sva se odločili, da bova njuni mnenji pri nekaterih vprašanih primerjali.

Eno izmed vprašanj se je nanašalo na denar ter zaskrbljujočo ugotovitev, da največ mladih porabi denar za razna poživila. Oba strokovnjaka se strinjata, da je eno, če denar sam prislužiš, drugo pa, če ti dobesedno »pade v roke« od staršev, sorodnikov, tudi štipendije ... Zanimivo je tudi, da nekateri mladi »ne prenesejo denarja v žepih« – ga hitro pretvorijo v različne instant dobrine, nepremišljene nakupe, medtem ko pa ga drugi skrbno hranijo in nabirajo na kup, dokler ga ni dovolj za izpolnitev kakšne večje želje. Gospa Centa meni, da je uspeh, če so mladostniki zmožni odložiti trenutne male potrebe za kasnejšo izpolnitev kakšne večje želje; pa tudi kakšna napačna investicija je lahko zelo poučna izkušnja. Gospod Žnuderl pa meni, da po eni strani daje denar (tudi mladim) občutek moči, svobode odločanja in možnost zabave; po drugi strani pa želijo njegovo vrednost zmanjšati, saj so ravno pri tem kriteriju v podrejenem položaju v odnosu do odraslih. Odnos je torej ambivalenten, privlačno – odbojen. To se kaže v zavračanju zveze med delom in količino denarja, ki je neprijetna, saj v nekem obdobju mladi zavračajo obveznosti in jih smatrajo za neumno »pogruntavščino« odraslih, ki so izgubili smisel za zabavo.

Zanimivo je bilo še njuno mnenje o tem, v čem vidita razlike med dijaki, ki imajo izrazite probleme tako v družini kot v šoli, in tistimi, ki jih nimajo, ter njihovim preživljanjem prostega časa. Gospa Centa meni, da je najbrž razlika že v tem, da imajo slednji manj prostega časa, ki ga zato želijo še toliko bolj kvalitetno izkoristiti. Sicer pa je vsak čas enkratna priložnost za ustvarjanje dobrih spominov. Od nas je odvisno, kako ta čas izkoristimo in za kakšne spomine poskrbimo, kakšno vsebino vdahnemo temu minljivemu času. Gospod Žnuderl pa meni, da je glavna razlika v možnosti uveljavljanja. Vsi si želimo uspešnosti, vendar ne moremo biti v ospredju v istih stvareh. Če torej ne moremo uspeti v šoli, športu, umetnosti ipd., iščemo drugje, kar pa je družbeno manj sprejemljivo. Težava je torej v uskladitvi želje po uspehu in sprejemljivih možnostih.

Delo pri raziskovanju nama je razširilo pogled in poglobilo razmišljanje o načinu izrabe prostega časa mladih, hkrati pa je v nama prebudilo tudi zaskrbljenost, saj mladi po najinem mnenju nepredstavljivo veliko časa porabijo za pasivne dejavnosti. Res je, da irski dijaki največ uporabljajo računalnik za igranje igrice, slovenski dijaki pa za poslušanje glasbe. To ni nujno slabo, saj igra glasba v življenju mladih pomembno vlogo. Pomaga jim, da odmislijo skrbi v zvezi s šolo in se v prostem času ob njej sproščajo. Seveda pa je glasba tudi medij, preko katerega se lahko mladostniki izkažejo in predstavijo svojo osebnost.

Za konec k nalogi dodajava še nekaj predlogov za smotrnejšo izrabo prostega časa med mladostniki.

Kljub temu, da je toliko različnih možnosti preživljanja prostega časa, pa mladi še zmeraj naletijo na takšne in drugačne ovire, da bi to res počeli. Ena izmed njih je prav gotovo plačljivost večine dejavnosti in če so dohodki staršev nizki, jim je obiskovanje določenih dejavnosti oz. treningov nedosegljivo. Meniva, da bi moralo biti udejstvovanje pri določenih aktivnostih cenejše oz. več bi jih moralo biti zastonj. Meniva tudi, da bi družba kot celota, vključno s starši, morala bolj vzpodbujati pri otrocih telesne aktivnosti in to starši tudi z lastnim vzgledom, še posebej v obdobju, ko vzgledi staršev najbolj vlečejo.

Koliko stane prosti čas

Najina analiza anket je tudi pokazala, da mladi veliko prostega časa »zapravijo« za uporabo računalnika in gledanje televizije. To je res skrb vzbujajoče, vendar pa naju skrbi tudi dejstvo, da njihovih staršev sploh ne zanima, kaj počnejo njihovi otroci za računalnikom oz. se zanje po najinem mnenju premalo zanimajo. Raziskovalki vidiva veliko pomembnost vzgoje za medije, pomembnost tega, da mladostnike naučimo selektivnega in kritičnega gledanja programov in vsebin, ki jih ponujajo televizijski programi. Že res, da je komunikacije med starši in mladostniki po mnenju mladih dovolj, vendar se moramo vprašati, koliko časa predstavlja mladim dovolj. Nekaj anketiranih sošolcev je povedalo, da z zaposlenimi starši preživijo približno 10 minut dnevno, kar je po njihovem mnenju čisto dovolj. Iz tega primera je razvidno, da so tudi starši zelo obremenjeni z delovnimi obveznostmi in jim zato zmanjkuje časa za svoje otroke, prav to pa naju skrbi, daj se nama zdi komunikacija nad vse pomembna.

Kot je razvidno iz naših ugotovite, bi pri druženju s prijatelji bila prisotnost odraslih za mladostnike velika ovira, dobro pa bi bilo, če bi se z mladimi tako starši, kot učitelji čim več pogovarjali o pomembnosti in pomenu prijateljstva ter medsebojnega vpliva. Mladim bi bilo potrebno organizirati in nuditi prijazne predstave in kraje srečevanja (mladinski centri), kjer bi bilo več dogajanja več pogovarjali

Če povzameva vsebino celotne naloge in najpomembnejše ugotovitve vseh najinih raziskav, lahko trdiva, da mladi, tako v Sloveniji kot na Severnem Irskem, porabijo večino svojega prostega časa za pasivne dejavnosti, žal pa svoj prosti čas neprimerno izkoristijo. Pasivno preživljanje prostega časa ne vodi do kreativnega soočenja s problemi, temveč kvečjemu do še večje socialne izključenosti.

5 LITERATURA IN VIRI

LITERATURA IN VIRI

- KRISTANČIČ, Azra. 2007. Svoboda izbire – moj prosti čas. Ljubljana: Inserco.
- KEENAN, Kate. 1995. Kako izkoristimo čas. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- LAKEIN, Alan. 1998. Kako obvladati čas. Kranj: Založba Ganeš.
- Zveza prijateljev mladine. 2007. Zabava in prosti čas mladih. 18. otroški parlament.

Elektronski viri – dostopno na spletnem naslovu:

- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Londonderry> [citirano 22. 3. 2009]
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Celje> [citirano 22. 3. 2009]
- www.mreza-mama.si/upload/Prosti%20čas%20mladih%20v%2021.%20stoletju,%20Dr.%20Metka%20Kuhar.doc [citirano 24. 3. 2009]

Statistični podatki – dostopni na spletnem naslovu:

- <http://www.stat.si/> [citirano 22. 3. 2009]

Ustni viri:

- Matej Žnuderl, univ. dipl. psih., Center za socialno delo Celje, strokovni delavec s področja družinskega svetovanja.
- Ksenija Centa, univ. dipl. psih., Dispanzer za psihohigieno otrok in mladostnikov, Zdravstveni dom Celje.

6 INTERVJU (g. Tomaž Žnuderl, ga. Ksenija Centa)

VPRAŠANJA O PROSTEM ČASU

Na najin intervju sta odgovarjala strokovnjaka na svojih področjih:

(A) g. Matej Žnuderl, univ. dipl. psih., Center za socialno delo Celje, strokovni delavec s področja družinskega svetovanja;

(B) ga. Ksenija Centa, univ. dipl. psih., Dispanzer za psihohigieno otrok in mladostnikov, Zdravstveni dom Celje.

1. Se strinjate, da je danes težje vzgajati oziroma usmerjati mlade, kot je bilo to v preteklosti?

(A)

Nikakor ne, saj je manj otrok in standard veliko boljši, le obdobje starševske skrbi se je zelo podaljšalo.

(B)

Vsak čas postavlja pred starše svoje izzive in težko je soditi, kdaj in zakaj bi bilo težje ali lažje. Vsak lahko izkusi le svoj čas – enega kot otrok in že drugega kot starš. Morda je težje v tem smislu, da je prisotna neznosna lahkotnost dostopa do najrazličnejših stvari (materialne dobrine, razne opojne substance, ...), ki zabrišejo prave vrednote. Brez pravih vrednot postane življenje hitro nezadovoljujoče. Zabrišejo se povezave med vloženim trudom posameznika in posledično kvaliteto in trajanjem zadovoljstva. Prinesejo bližnjice do zadovoljstev, a ne trajnosti in globine le-teh. Težje je morda zaradi po eni strani prezaposlenosti staršev ali pa zaradi socialno ekonomskega neugodnega položaja zaradi brezposelnosti. V nobenem času niso obstajale šole za starševstvo – tudi v tem času jih ni. Starši »popravljajo« vzgojne napake svojih staršev in delajo nove ... Tehnologija gre naprej, odnosi ostajajo bolj kot ne na istem, nič na boljšem.

2. V praksi se pogosto sliši mnenje staršev, da se naj otroštvo oz. mladostništvo preživi čim bolj neobremenjeno, svobodno in brezskrbno. Napor da je nepotreben, celo škodljiv. Starši vse naredijo za svojega otroka, njegovim zahtevam popuščajo, ne učijo ga odrekanja. Kakšno je vaše stališče glede tega?

(A)

Slabše zmožnosti odrekanja pomenijo, da si ljudje prizadevamo svoje želje zadovoljiti, kar je gibalo potrošniške dobe, v kateri živimo. Odrekanje bi pomenilo, da bi se pogreznili v hudo gospodarsko krizo, saj je proizvodnja zelo močno predimenzionirana. Vzgoja je torej povsem v skladu s sedanjo miselnostjo naše civilizacijske stopnje.

(B)

Ne vem, če lahko pritrdim tem navedbam o mnenju staršev glede neobremenjenosti, svobode in brezskrbnosti njihovih otrok. Nemogoče je generalizirati. Vsak posameznik išče svoj način vzgajanja, praviloma imajo starši dobre namene. Najbrž je smisel vzgoje v tem, da otroka naučijo samostojnosti, da ga usposobijo za življenje, da ga naučijo prevzemanja odgovorne skrbi zase ob drugih ljudeh. Ali se to da na način, da starš dela vse namesto otroka? Ali se to da na način, da otroka prepuščamo samemu sebi, ne da bi ga učili korakati v življenje? V prvem primeru se soustvarja odvisnega otroka, ki bo brez »bergle« staršev nebogljen in ki najverjetneje ne bo znal ceniti dela staršev zanj, hkrati pa bo njihov servis vedno bolj agresivno zahteval (ko se bodo starši utrudili in se hoteli tej vlogi izogniti), saj ga bo jemal kot samo po sebi umevnega. V drugem primeru se bo lahko počutil prehitro prepuščenega samemu sebi, ne bo doživljal lastne vrednosti, lastnega pomena znotraj svoje družine. Lahko, da se bo znašel po svoje, prepuščen in izpostavljen pač tistemu, kar ga obkroža – družba – takšna ali drugačna, televizija, internet, ... s takšnimi in drugačnimi vplivi.

Po bitki je lahko biti general, pravijo. To sporočilo je vendarle dobro malce bolj pogledati. Res je, da je vzgoja zahtevna in da nas postavlja v mnoge preizkušnje. A da bi manj padali v pasti in da bi delali čim manj usodnih napak, je potrebno pogledati malce dlje v prihodnost in se vprašati, preden se odločimo: ali bo to, kar bom sedaj naredil/-a (ali ne naredil/-a), povedal/-a (ali ne povedal/-a) pomagalo mojemu otroku pridobiti večjo samostojnost? Starši namreč nismo večni ...

3. Danes otrok ne vzgajajo samo starši, ampak tudi vrtec in šola, ulica in družba, predvsem pa televizija in svetovni splet. Kako naj starši vzgajajo ob teh zunanjih vplivih?

(A)

Najbolje bi bilo, da bi si s temi vplivi pomagali, torej bi jih lahko izkoristili v svoj prid. Do neke mere si s tem že pomagajo, saj otrok sedaj ne vzgaja »ulica«, kot je bilo prejšnjo generacijo, ampak so bolj doma.

(B)

Kot odgovor na to vprašanje postavljam provokativno vprašanje: kako naj bodo ti zunanji vplivi kos vzgoji staršev?

4. Mnogi najstniki zasvojenosti z računalnikom ne zaznavajo kot problem, problem jim predstavljajo prevelike (druge) obveznosti, zaradi katerih zmanjkuje časa na drugih področjih. Zaradi tega so jezni na šolo, starše, prijatelje, znance, ki jih ovirajo, jim kradejo čas. Takšen najstnik se začne vse bolj zapirati v svoj svet, vse manj se pogovarja, postaja zahteven, zadirčen in celo nasilen. Kako otroka obvarovati pred zasvojenostjo z računalnikom?

(A)

Vsaki zasvojenosti se lahko upremo le, če se naučimo odrekanja trenutnega užitka. Naučiti se moramo (vzgojiti otroku) dovolj samodiscipline, da najprej opravi obveznosti in nato sledi zabava. Sprva morajo za to poskrbeti starši in dovoliti zabavo šele po končanem delu.

(B)

V največji meri lahko starši prispevajo s pritegovanjem otroka v drugačno preživljanje prostega časa, da ne prepuščajo otroka samemu sebi in da ne spregledajo, kako mu gredo druga področja v življenju. Starši naj spodbujajo otroka k razvijanju njihovih prirojenih sposobnosti z vključevanjem v izven šolske aktivnosti, kjer bodo v družbi svojih vrstnikov, naj bo to šport, modelarstvo, taborniki ali skavti, ples, petje, risanje, glasba, kuhanje, ustvarjanje vseh vrst, pisanje pesmi, zgodbic, kar koli, kjer lahko pokažejo to, kar znajo in to razvijajo. Hobiji so pomemben vir duševnega zdravja in zadovoljstva, najboljša preventiva – posameznik počne to, kar mu je pisano na kožo, zato je uspešen, se potrjuje in pridobiva na sprejetosti, da o radosti, ki take uspehe spremlja, sploh ne govorim. Ne gre za uspehe v tekmovanjih z drugimi. V primerjavi z drugimi se bo vedno našel nekdo, ki bo boljši od mene. Ampak sama sebe lahko vedno nadgradim, izboljšam. Napredek je vir zadovoljstva, smisla.

- 5. Priča smo povečanemu številu otrok in mladostnikov, ki se soočajo z razvojnimi težavami, s težavami v odraščanju, z različnimi duševnimi motnjami in s čedalje večjo nemočjo staršev, ki niso kos težavam svojih otrok. Vse več je tudi otrok, ki živijo v neurejenih družinskih razmerah in se v najstniški dobi soočajo s krizo identitete, ker preprosto ne vedo, čigavi sploh so. Kje vidite glavne vzroke za to?**

(A)

Glavni vzrok za povečanje otrok s posebnimi potrebami je povečana občutljivost za drugačnost, napredek znanja na tem področju in metod za njihovo blažitev. Kriza identitete pa je verjetno povezana s povečano vrednostjo posameznika, kar ima za posledico odločanje za končanje partnerskih zvez, če nas utesnjuje – izčrpava (to je po mojem mnenju dobro za partnerje in včasih tudi za otroke teh staršev). Potrebno je torej, da vsak od nas najde svoje življenjske cilje in svoje mesto v družbi, saj odklanjamo vnaprejšnjo umestitev vanjo – kastni sistem je primer take družbene določenosti. Krize so nujne za osebno dozorevanje, torej se jih ne smemo bati, ampak se moramo z njimi dejavno soočiti in razrešiti vprašanja, ki nam jih postavlja.

(B)

V pomanjkanju znanja, kako pomagati svojemu otroku, v pomanjkanju znanja, kako prepoznati vedenje otroka kot klic na pomoč namesto označbe problematičnosti otroka. Otrok s svojim vedenjem na svoj način – kakor najbolje ve in zna – opozarja na to, da nekaj v njegovem življenju ni tako, kot bi si želel. Nimam v mislih tega, da hoče pet avtomobilčkov namesto enega. Nevednost je največja nemoč. Ostati neveden (ali prelagati odgovornost na druge) pomeni pristajanje na nemoč. Ampak nevednost je ozdravljiva. Zahteva pa najmanj toliko angažmaja staršev, kolikor ga le-ti pričakujejo od svojih otrok.

Seveda so lahko vzroki težav pri otrocih zelo različni – od objektivnih neugodnih okoliščin do subjektivnega doživljanja okoliščin.

- 6. Vse več se govori o tem, da je osnovna celica, družina, v krizi. Kako pristopiti k nefunkcionalnim vzorcem vedenja pri članih družine ter vzpostaviti funkcionalno starševstvo empatije? Zakaj po vašem mnenju vzgoja tako težka in zakaj je toliko vzgojnih problemov?**

(A)

Dvomim v trditev, da je družina v krizi, le običajne probleme je potrebno reševati. Mnogi si predstavljajo, da je pravo družinsko življenje brez problemov, vendar je to povsem zgrešena predpostavka. Družina je skupina močno povezanih ljudi, ki morajo dnevno usklajevati različne želje in iskati poti k njihovi zadovoljitvi. To težavo so morale reševati družine v vseh dobah, mi pa si pogosto predstavljamo, da imamo težave samo mi. Za izboljšanje funkcionalnih načinov vedenja priporočam družinsko svetovanje, ki ga ponujajo v psihohigienskih dispanzerjih, svetovalnih centrih za otroke, mladostnike in starše, v zasebnih psihoterapevtskih svetovalnicah in tudi na centrih za socialno delo. Naučiti se je potrebno dogovarjanja o svojih potrebah in iskati čim večje število rešitev za skupne probleme. Vzgoja je težka, ker imamo malo otrok (povprečno enega, do največ dva), kar pomeni, da se starši šele učijo vzgoje in spoznavajo razvoj želja in potreb otroka. Pri drugem lahko opazijo določene razlike pri otrocih, verjetno pa bi se počutili sposobni vzgajati (in bi ne bili v dvomu, kaj naj storijo) šele pri tretjem ali četrtem otroku. Druga možnost bi bila priprava staršev na starševstvo, kar pa je slabo zastavljeno (predvsem v šolskem sistemu, ki uči mnogo nepotrebnih podatkov, nič pa ne uči dogovarjanja, prepoznavanja in obvladovanja čustev itd.).

(B)

Ker ni enostavnih receptov – ne da se enega pristopa enostavno cepiti na vse otroke. Vsaka oseba je oseba zase – karakterni, značajski, z enkratnimi izkušnjami, svojskimi prepričanji in vedenji. Tako kot v tem pogledu ne moreta biti dva starša enaka, nista enaka niti dva otroka istih staršev. Če hočemo povečati uspešnost svoje vzgoje, moramo začeti s spremembami pri sebi in ne z iskanjem izgovorov in krivde pri partnerju, dedkih in babicah, otroku, vrstnikih, šoli, televiziji, ... Kar se izkaže kot dober pristop pri enem otroku, ni nujno, da bo enako »delovalo« pri drugem otroku. Če staršem uspe vzgoja edinca, to še ne pomeni, da posedujejo vsa znanja o vzgoji: če bi imeli dva ali tri otroke, bi se lahko izkazalo, da njihovo zanje, ki je zadoščalo pri prvem otroku, ne zadošča pri drugem ali tretjem ...

7. **Kaj menite o predlogih Jasperja Juula, znanega danskega družinskega terapevta, da bi morali najstniki v času pubertete zaradi nevroloških sprememb, ki se dogajajo v možganih, nositi na čelu napis »Zaprto zaradi prenove«. Isti avtor svetuje tudi staršem, naj pri vzgoji čim boljše odigrajo svojo vlogo »sparing partnerja« (kot v boksu). To pomeni, da jim dajemo potreben odpor, ne da bi jim povzročili škodo, saj jim tako pomagamo odkriti, kdo so in kaj hočejo.**

(A)

Tu gre predvsem za potrpežljivost odraslih in zavedanje, da je to prehodno obdobje, ki ga moramo preživeti vsi. Takih obdobij »prenove« je v življenju več, tedaj potrebujemo predvsem potrpežljive ljudi v neposredni okolici. Žal se zelo težko vživljamo v druge ljudi, čeprav smo bili sami že v podobnem položaju. Verjetno bi bilo potrebno vaditi vživljanje v druge, ki razmišljajo in čustvujejo drugače od nas. Seveda pa je težko najti pravo mero strpnosti in trdno postavljenih meja obnašanja. Potrebujemo namreč tudi slednje, ko smo sami zbegani in nas omejitve lahko usmerijo v pravo smer, ki bi jo sicer zgrešili. To je verjetno tisto, kar avtor imenuje »sparing partner«, ko ne dovolimo prav vsega, kar si otrok dovoli.

(B)

Jasper Jull je, kot zglada, moder mož. Pomagajmo jim odkriti, kdo so, kaj hočejo (in hkrati oceniti realnost svojih pričakovanj) in kako lahko sami prevzemajo odgovornost za svoje cilje. Ne ukazujmo, prepovedujmo ali podkupujmo – raje vzgajajmo k odgovornosti s prepuščanjem posledic za lastne izbire. Napake so največje učiteljice. S tem pa seveda nočem, da bi napačno razumeli, da otroke prepustimo največjim in najnevarnejšim tveganjem.

8. **Ali ste v zadnjem času opazili kakšno spremembo glede tega, kako mladi preživljajo prosti čas ter kako ga vrednotijo?**

(A)

Splošna potreba mladih je osamosvajanje, odločanje o sebi (predvsem glede zabave). Razlike so predvsem glede načina zabave, ki se spreminja s spremembami v tehnologiji, in življenjskega sloga. Omenili ste jih že v začetku ankete.

(B)

To se lahko zelo razlikuje od posameznika do posameznika. Pomembne so usmeritve, ki jih dobi otrok v osnovni družini. Starši so pomemben zgled življenjskega stila, ki lahko pritegne, navdihuje ali pa odvrne.

Kot najvrednejšega ocenjujem aktivno preživljanje prostega časa – ali v družbi, v športu, ustvarjanju, vsakršna aktivnost (lahko tudi branje ali poslušanje glasbe, ki lahko navzven zglada kot neaktivna), ki človeka bogati in mu »napolni baterije«.

9. V čem vidite razlike med dijaki, ki imajo izrazite probleme tako v družini in v šoli, in tistimi, ki jih nimajo, ter njihovim preživljanjem prostega časa?

(A)

Glavna razlika je v možnosti uveljavljanja. Vsi si želimo uspešnosti, vendar ne moremo biti v ospredju v istih stvareh. Če torej ne moremo uspeti v šoli, športu, umetnosti ipd., iščemo drugje, kar pa je družbeno manj sprejemljivo. Težava je torej v uskladitvi želje po uspehu in sprejemljivih možnosti. Izstopajoči mladi v težavah niso našli ustreznega načina uveljavitve.

(B)

To bi lahko bilo odlično izhodišče za raziskovalno nalogo. Najbrž je razlika že v tem, da imajo slednji manj prostega časa, ki ga zato želijo še toliko bolj kvalitetno izkoristiti. Sicer pa je vsak čas enkratna priložnost za ustvarjanje dobrih spominov. Od nas je odvisno, kako ta čas izkoristimo in za kakšne spomine poskrbimo, kakšno vsebino vdahnemo temu minljivemu času.

10. Zadnje vprašanje pa se nanaša na tisto stvar, okoli katere pravijo, da se vrti svet. Iz naše analize anket je razvidno, da mladi največ denarja namenijo za raznovrstna poživila. Kaj mladim po Vaše pomeni denar, kako z njim ravnaajo in kakšen odnos imajo do njega?

(A)

Po eni strani daje denar (tudi mladim) občutek moči, svobode odločanja in možnost zabave; po drugi strani pa želijo njegovo vrednost zmanjšati, saj so ravno pri tem kriteriju v podrejenem položaju v odnosu do odraslih. Odnos je torej ambivalenten, privlačno – odbojen. To se kaže v zavračanju zveze med delom in količino denarja, ki je neprijetna, saj v nekem obdobju mladi zavračajo obveznosti in jih smatrajo za neumno »pogruntavščino« odraslih, ki so izgubili smisel za zabavo. Odnos do denarja je odvisen od tega, kako ga dobimo. Če si žepnino zaslužimo (je odvisna od učinkov dela), je drugačen, kot če jo dobivamo glede na razpoloženje staršev.

(B)

Kolikor sem se še sama učila v šoli, se svet vrti okoli sonca. A je kaj novega glede tega? Z veseljem bi si ogledala to analizo – če je možno, se priporočam zanjo.

Najbrž tudi tu ni možno dati enoznačnega odgovora. Enim pomeni nekaj, drugim nekaj drugega. Eno je, če ga sam prislužiš, drugo je, če ti »pade« od staršev, sorodnikov,... Eni ga »ne prenesejo« – ga hitro pretvorijo v različne instant dobrine, nepremišljene nakupe, drugi ga skrbno hranijo in nabirajo na kup, dokler ga ni dovolj za izpolnitev kakšne večje želje. Že to je uspeh, da so zmožni odložiti trenutne male potrebe za kasnejšo izpolnitev kakšne večje. Tudi napačna investicija je lahko zelo poučna izkušnja.

Zahvaljujeva se Vama, ker sta bila pripravljena sodelovati pri najinem raziskovalnem delu ter sta nama pomagala s svojim znanjem.

7 PRILOGE

PRILOGA A: Anketni vprašalnik za Slovenijo

PRILOGA B: Anketni vprašalnik za Severno Irsko

Koliko stane prosti čas

PRILOGA A: VPRAŠALNIK ZA SLOVENIJO

Smo dijakinje Poslovno-komercialne šole Celje iz Slovenije. Za potrebe raziskovalne naloge vas prosimo, da rešite spodnjo anketo. Za reševanje se vam zahvaljujemo.

Spol

- a) Moški
- b) Ženski

Starost (navedi): _____

Na kaj pomisliš ob besedi prosti čas?

- a) Na čas, ko lahko počnem, kar želim.
- b) Čas, ko sem zaseden z različnimi dejavnostmi.

1. S čim se med prostim časom najpogosteje ukvarjaš? (dane možnosti razvrsti od najpogosteje do nikoli in v razpredelnico za vsako navedeno možnost označi z X)

	Najpogosteje	Pogosto	Občasno	Redko	Nikoli	Organizirano - vadba s trenerjem, z mentorjem	Neorganizirano - rekreativno
a) ukvarjanje s športom							
b) sodelovanje na kulturnih prireditvah (igranje v gledaliških skupinah, petje, ...)							
c) igranje iger (šah, ...)							
č) spanje							
d) klepetanje (MSN, po telefonu)							
e) ležanje z razmišljanjem							
f) gledanje TV							
g) obiskovanje kulturnih prireditev (koncerti, gledališke predstave ...)							

2. Na kakšen način najraje klepetaš? Obkroži 1 odgovor.

- a) Po telefonu (vključi tudi SMS sporočila) – navedi, koliko zapraviš: _____ €
- b) Po MSN-ju.
- c) Preko skypa.
- č) Osebno.
- d) Sploh ne klepetam.
- e) Drugo (navedi): _____

3. Ti je bolj všeč klepet po telefonu kot pa osebno? Obkroži 1 odgovor.

- a) Da, ker lahko poleg pogovora delaš še kaj drugega (gledanje TV, pospravljanje).
- b) Da, ker sem pri pogovoru po telefonu bolj sproščen/-a, lažje povem, kar mislim.
- c) Ne, saj se mi zdi pogovor v živo bolj iskren.
- č) Ne, vendar če sem z nekom preveč oddaljen/-a druge izbire nimam.
- d) Drugo (navedi): _____

4. Zakaj najpogosteje uporabljaš telefon? Obkroži 1 odgovor.

- a) Samo za sporočila.
- b) Za najnujnejše klice.
- c) Za klepetanje.
- č) Drugo: _____

Koliko stane prosti čas

5. Ali piješ alkoholne pijače? Obkroži 1 odgovor.

- a) Da, skoraj vsak dan.
- b) Da, vendar samo ob vikendih.
- c) Da, samo ob posebnih priložnostih.
- č) Ne, jih ne uživam.
- d) Drugo (navedi): _____

6. Ali kadiš cigarete? Obkroži 1 odgovor.

- a) Da, redno.
- b) Da, vendar samo občasno.
- c) Ne kadim.
- č) Drugo (navedi): _____

7. Koliko denarja povprečno tedensko zapraviš za raznovrstna poživila (alkohol, cigarete, kava, ...)? Obkroži 1 odgovor.

- a) Nič, ker jih ne uživam.
- b) Do 10 €.
- c) Od 10 € do 20 €.
- č) Od 20 € do 30 €.
- d) Od 30 € do 40 €.
- e) Od 40 € do 50 €.
- f) Nad 50 €.
- g) Drugo (navedi koliko): _____

8. Kdaj zapraviš največ denarja?

- a) Med tednom.
- b) Med vikendom (sobota, nedelja).

9. Za kakšne namene največkrat uporabljaš računalnik? Obkroži 1 odgovor.

- a) Za šolske namene.
- b) Za igranje računalniških igrvic.
- c) Za poslušanje glasbe.

10. Koliko ur povprečno preživiš za računalnikom? Obkroži 1 odgovor.

- a) Za računalnikom sem le izjemoma.
- b) Do 1 ure dnevno.
- c) Od 1 do 2 uri dnevno.
- č) Od 2 so 3 ure dnevno.
- d) Nad 3 ure dnevno.
- e) Drugo (navedi): _____

11. Do katere ure zvečer si povprečno na računalniku? Obkroži 1 odgovor.

- a) Do 21. ure.
- b) Do 22. ure.
- c) Do 23. ure.
- č) Do 24. ure.
- d) Do jutranjih ur.
- e) Drugo (navedi): _____

12. Ali te kdo od staršev nadzoruje, kaj počneš na računalniku oz. ti omeji čas, porabljen zanj? Obkroži 1 odgovor.

- a) Da, starši želijo biti seznanjeni z vsebinami, čas pa imam omejen.
- b) Želijo vedeti, kaj počnem, a časa nimam omejenega.
- c) Ne, starše ne zanima, kaj počnem na računalniku, na njem neomejeno dolgo.
- č) Ne, starše ne zanima, kaj počnem na računalniku, vendar mi čas omejujejo.
- d) Drugo: _____

13. V katerem primeru ti starši prepovejo uporabo računalnika?

- a) Kadar dobim slabo oceno.
- b) Kadar ne upoštevam njihovih navodil.
- c) Starši mi nikoli ne prepovejo uporabe računalnika.
- č) Drugo (navedi): _____

13. Kdaj se s starši pogovarjate? Obkroži 1 odgovor.

- a) Redno, ker mi je komunikacija z njimi zelo pomembna.
- b) Predvsem med vikendi.
- c) Samo takrat, ko so problemi.
- č) Takrat, ko me kaj vprašajo.
- d) S starši sploh ne komuniciram.
- e) Drugo (navedi): _____

Koliko stane prosti čas

14. Koliko časa preživiš s starši? Obkroži 1 odgovor.

- a) Ravno prav.
- b) Preveč.
- c) Premalo.
- č) Drugo (navedi): _____

15. Kakšna je tvoja komunikacija s starši? Obkroži 1 odgovor.

- a) Komunikacije s starši ne potrebujem.
- b) Odnosi so odtujeni, zato med nami ni komunikacije.
- c) Komunikacija med nami je dobra in je dovolj.

16. Kako dolgo spremljaš TV? Obkroži 1 odgovor.

- a) Vsak dan (navedi koliko ur): _____.
- b) Nekaj krat na teden.
- c) Samo med vikendi.
- č) TV sploh ne spremljam.
- d) Drugo (navedi): _____

17. Kaj najpogosteje spremljaš po TV? (Dane možnosti razvrsti od najpogosteje do nikoli ter za vsako navedeno možnost označi z X.)

	najpogosteje	pogosto	občasno	redko	nikoli
a) informativne oddaje (24ur, Svet)					
b) zabavne oddaje (As ti tud not padu?)					
c) poljudnoznanstvene oddaje					
č) izobraževalne oddaje					
d) akcijske filme					
e) mehiške nadaljevanke					
f) komedije					
g) srhljivke					
h) kriminalke					

18. Do katere ure spremljaš zgoraj navedene programe? Obkroži 1 odgovor.

- a) Do 21. ure.
- b) Do 22. ure.
- c) Do 23. ure.
- č) Do 24. ure.
- d) Do zgodnjih jutranjih ur.
- e) Drugo (navedi): _____

19. Se v šoli čutiš preveč nadzorovanega? Obkroži 1 odgovor.

- a) Da, saj šola s pridobivanjem številčnih informacij zve veliko o nas.
- b) Da, saj so kamere že na vsakem koraku, zato se počutim nelagodno.
- c) V šoli se ne počutim nadzorovanega.
- č) Želel bi si, da je na šoli še kakšna kamera več.
- d) Drugo: _____

21. Ali poleg šole delate še preko študentskega servisa? Obkroži 1 odgovor.

- a) Da, delam vsak dan.
- b) Da, delam občasno.
- c) Da, vendar le med vikendi.
- č) Ne, ne delam.
- d) Drugo (navedi): _____

Koliko stane prosti čas

Če ste odgovorili z da:

21a. Ali zaradi dela težko slediš šolskim obveznostim? Obkroži 1 odgovor.

- a) Da, saj mi delo vzame veliko časa.
- b) Včasih, takrat ko pišemo več testov hkrati.
- c) Usklajevanje dela s šolskimi obveznostmi mi ne povzroča težav.
- č) Drugo (navedi): _____

22. Zakaj najpogosteje zapravite z delom zaslužen denar? (Navedene možnosti razvrsti od najpogosteje do nikoli in v tabelo za vsako navedeno možnost označi z X.)

	najpogosteje	pogosto	občasno	redko	nikoli
Za poživila (kava, alkohol, cigarete, ...)					
Za oblačila					
Za kozmetiko					
Za kulturne prireditve (koncerti, kino, gledališče ...)					
Za revije, knjige					
Za počitnice, potovanja					
Za plačilo stroškov mobitela					
Zaslužen denar varčujem					

23. Koliko denarja ti ostane od zasluženega? Obkroži 1 odgovor.

- a) Nič.
- b) Ostane mi približno _____ € mesečno.

24. Od kod najpogosteje dobiš denar? Obkroži 1 odgovor.

- a) Od staršev.
- b) Dobivam štipendijo.
- c) Denar dobim od babice in dedka.
- č) Z delom preko študentskega servisa.
- d) Doma za opravljeno delo prejmem plačilo.
- e) Drugo (navedi): _____

25. Kaj najpogosteje počnete skupaj s prijatelji? (Dane možnosti razvrsti od najpogosteje do nikoli in v razpredelnico za vsako navedeno možnost označi z X.)

	najpogosteje	pogosto	občasno	redko	nikoli
Se družimo, klepetamo, šalimo					
Se udeležimo kakšne kulturne prireditve					
Se ukvarjamo s športom					
Poslušamo glasbo					
Pohajkujemo, se predamo brezdelju					
Igre (šah, karte)					
Izleti					
Potovanja					
Obisk kina, gledališča					
Ogled filma doma					

26. Kje se najpogosteje dobivate s prijatelji? Obkroži 1 odgovor.

- a) Na športnih igriščih.
- b) Doma.
- c) V lokalih.
- č) V nakupovalnih središčih.
- d) V mladinskih centrih.
- e) V parkih.
- f) V kinu.
- g) Drugo: _____

Hvala za sodelovanje!

Koliko stane prosti čas

PRILOGA B: QUESTIONNAIRE

QUESTIONNAIRE

We are students Patricija Vrenko, Anemari Štancer and Maja Mernik from High School of Business and Commerce Celje, Republic of Slovenia. We would like you to cooperate in our research work with your answers in our questionnaire. Thank you in advance.

Gender:
a) male
b) female

Age: _____ years

What do you think of when you hear the word leisure time (free time)

- a) I do what I want
- b) I am occupied with out-of-school activities

1) What do you do most frequently during your free time? (Fill in the gaps in the table below with a suitable answer with sign X)

	Very often	often	occasionally	rarely	never	With a Personal tainer	Not organised
a) sport							
b) culture acting in theatre groups							
c) playing games - chess..							
d) sleeping							
e) chatting(MSN phone							
f) lying with meditation							
g) watching TV							
h) visiting concerts theatre...							

2) What is your favourite way of chatting? (Circle 1 answer)

- a) telephone (including SMS messages, how much do you spend : _____ pounds
- b) MSN
- c) Via skype
- d) Personally
- e) I don't chat
- f) Other _____

3) Do you prefer chatting on phone to talking personally? (Circle 1 answer)

- a) Yes, because I can do some other things when I chat (watching TV, cleaning)
- b) Yes, because I am more relaxed at chatting on the phone
- c) No, I think that personal chatting is more sincere
- d) No, I have no other choice, when I am far away from the partner
- e) Other _____

4) Why do you most frequently use phone ? (one answer)

- a) Only for messages
- b) For most urgent messages
- c) I prefer mostly chatting
- d) Other _____

5) Do you drink alcoholic drinks? Circle 1 answer

- a) Yes, almost every day.
- b) Yes, but only at weekends
- c) Yes only at certain occasions
- d) No, I don't drink
- e) Other _____

Koliko stane prosti čas

- 6) Do you smoke cigarettes? Circle 1 answer
- a) Yes regularly
  - b) Yes, only occasionally
  - c) I don't smoke
  - d) Other _____
- 7) How much money on average do you spend weekly for different drugs (alcohol, cigarettes, coffee...) Circle one answer
- a) Nothing, because I don't take them
  - b) Up to 7,7 pounds
  - c) 7,75 to 15,50 pounds
  - d) 15,50 – 23,25 pounds
  - e) 23,25 – 31,00 pounds
  - f) 31,00 – 38,76 pounds
  - g) More than 38,76 pounds
  - h) Other: (say how much) _____
- 8) When do you spend money?
- a) During the week
  - b) During the weekend (Saturday, Sunday)
- 9) For what purposes do you most frequently use computer? Circle 1 answer
- a) For school purposes
  - b) For computing games
  - c) For listening music
  - d) For Internet browsing
  - e) For chatting via MSN
  - f) Other (indicate) _____
- 10) How many hours daily do you spend behind a computer? Circle 1 answer
- a) Behind a computer I am only exceptionally
  - b) Up to 1 hour daily
  - c) From 1 to two hours daily
  - d) From two to three hours daily
  - e) More than 3 hours daily
  - f) Other (indicate) _____
- 11) Until what time in the evening are you with your computer? Circle 1 answer
- a) until 9,00 p.m.
  - b) until 10. p.m.
  - c) until 11 p. m.
  - d) until midnight
  - e) until morning hours,
  - f) other _____
- 12) Does any of your parents supervise, what you do on a computer, and limit your time (circle one answer)
- a) Yes, parents want to know the contents, my time is limited.
  - b) They want to know what I do, but my time is limited
  - c) No parents are not interested, what I do on a computer, and time is not limited
  - d) No, parents are not interested, but they limit my time
  - e) Other: indicate _____
- 13) In what case do the parents ban the use of computer (only one answer)
- a) When I get a bad grade;
  - b) When I break one our our agreements
  - c) parents never ban the use of a computer
  - d) Other (indicate) _____
- 14) When do you talk to your parents frequently? Circle one answer
- a) Almost every day
  - b) Mostly at weekends
  - c) Only when there are problems
  - d) Only when they ask me something
  - e) I don't communicate with parents at all
  - f) I regularly talk to them, because the communication with them is very important.
  - g) Other _____
- 15) How much time do you spend with parents?
- a) Just right time
  - b) Too much
  - c) Too little
  - d) Other _____

Koliko stane prosti čas

16) What is your opinion about the communication in a family (circle 1 answer)

- a) I do not see any reason to search contact with parents
- b) The relations are alienated, so there is no communication among us.
- c) The communication goes on and is sufficient.

17) How much time do you watch TV? Circle 1 answer

- a) Every day (say how many hours) _____
- b) Sometimes during the week
- c) Only at weekends
- d) I do not watch TV at all
- e) Other _____

18) What do you most frequently watch on TV (mark appropriate gap in a table)

	Very often	often	occasionally	Rarely	never
a) news					
b) TV shows					
c) documentaries					
d) education					
e) action movies					
f) Mexican soap operas					
g) comedies					
h) thrillers					
i) detective movies					

19) Until when do you watch the above given programmes? Circle one answer

- a) until 9.00 p.m.
- b) until 10. pm.
- c) Until 11 p.m.
- d) Until midnight
- e) Into morning hours
- f) Other _____

20) Do you feel too much supervised at school? Circle one answer

- a) Yes the school uncovers us with getting numerous information
- b) Yes, the cameras are everywhere, I feel uncomfortable
- c) I do not feel supervised at school
- d) I would like some videocameras more at school
- e) Other (indicate) _____

21) Do you do any work via student's job centre at schooltime?

- a) Yes I work every day
- b) I work occasionally
- c) Yes only at weekends
- d) No I do not work
- e) Other _____

If you answered with yes:

21a. Do you have any difficulties to follow school obligations (circle one answer)

- a) Yes, the work takes me a lot of time
- b) Sometimes, when we write many test papers in a short time
- c) Concordance with school obligations does not make any problems.
- d) Other _____

22. How do you spend your money earned in this way (mark the table below)

	Most frequently	often	occasionally	rarely	never
For legal drugs coffee,alcohol Cigarettes,gras					
For clothes					
For cosmetics					
For culture cinema..					
Travel,holiday					
Mobile phone bill					
books					
I save money					

23. How much money do you save? Circle one answer

- a) Nothing
- b) I save about _____ pounds monthly.

24) What is the source of your money? Circle 1 answer

- a) from parents
- b) I get a grant
- c) From my grandparents
- d) Student's job centre
- e) payment results from work done at home
- f) other (indicate) _____

25) What do you do most frequently together with your friends? Mark in the table below

	Most frequently	often	occasionally	rarely	never
We socialize,talk, make jokes					
Visit cultural event					
Do some sport					
Listen to music					
Hanging round, doing nothing					
Games chess, cards					
Trips					
Journeys					
Cinema theatre					
Cinema at Home					

26. Where do you most frequently meet your friends? Circle one answer

- a) sports grounds
- b) at home
- c) in bars/caferias/restaurants/pubs
- d) in shopping centres
- e) in youth clubs
- f) in culture clubs
- g) in parks
- h) other _____